

ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ДОЛНА БАНЯ 2007 г. – 2013 г.

Гр. Долна баня
Ноември, 2005

Съдържание

I.Въведение

1.Увод.....стр.5
2.Източници на информация стр.11

***II.Анализ на социално икономическото развитие на община Долна баня*.....стр.12**

1.Природно-географска характеристика стр.12
2.Демографско развитие ..... .стр. 15
3.Социален сектор стр.22
4.Здравеопазване стр.26
5.Образование стр.27
6.Култура.....стр.29
7.Спорт.....стр.30
8. Икономическо развитие.....стр.32
9. Туризъм.....стр.45
10.Изграденост и състояние на техническата инфраструктура стр.50
11.Околна среда стр.59
12.Институционална изграденост.....стр.64
13.НПО стр.66

III.Цялостна стратегия за общината

1.S.W.O.T анализ стр.67
2.Визия стр.72
3.Приоритети, специфични цели и мерки..... стр.72

***IV. Организация на изпълнението*.....стр. 87**

***V. Използвана литература*.....стр.91**

***VI. Приложение №1*..... стр.92**

***VII. Приложение №2* стр.93**

***VIII. Приложение №3* стр.94**

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

СЪКРАЩЕНИЕ - ДЕФИНИЦИЯ

БВП Брутен вътрешен продукт
БДС Брутна добавена стойност
ДДС Данък добавена стойност
ДМА Дългосрочни материални активи
ЗРР Закон за регионалното развитие
МСП Малки и средни предприятия
НПО Неправителствена организация
НПР Национален план за развитие
НСИ Национален статистически институт
НСРР Национална стратегия за регионално развитие
НЦТР Национален център за териториално развитие
ОбС-Общински съвет
ОбПрЕЕ-Общинска прогрома за енергийна ефективност
МОН – Министерство на отбраната и науката
ДАМС-Държавна агенция на младостта и спорта
БФС-Български футболен съюз
СОУ-Средно общообразователно училище
ОДЗ- Обединено детско заведение
ИА-Изпълнителна агенция
КАТ- Контрол по автомобилите и транспорта
ДАИ- Държавна автомобилна инспекция
ТБО-твърди битови отпадъци
ПГ-Професионална гимназия
ДОВДЛРГ-Дом за отглеждане и възпитание на деца, лишени родителски грижи
НП”ОСПОЗ” –Национална програма „От социални помощи към осигуряване на заетост”
НБД”Население”- Национална база Население
ВУЗ-Висше учебно заведение
БТ-Бюро по труда
ЕТ-Едноличен търговец
ТП –териториално поделение
МСП-малки и средни предприятия
ВЕЦ- водно електрическа централа
ЗМСМА-Закон за местното самоуправление и местната администрация
РИОСВ-Районен инспекторат по околната среда и водите
ООН-Организация на обединените нации
ЕООД-Еднолично дружество с ограничена отговорност
АД-Акционерно дружество

I. ВЪВЕДЕНИЕ

1. Увод

През месец февруари 2005г започна разработването на Плана за развитие на община Долна баня 2007-2013г, съгласно изискванията на Закона за регионално развитие.При разработване на Плана бяха сформирани работни групи, включващи специалисти от общинска администрация, експерти и ръководители на част от институциите, намиращи се на територията на Общината. По време на работния процес бяха проведени консултации със Здравко Сечков, експерт по местно икономическо развитие от Фондация за реформи в местното самоуправление.
При разработване на плановия документ целенасочено бяха привлечени хора от общината – представители на различни местни органи, бизнес средите и нестопанските организации, активно се включиха гражданите като даваха мнения и предложения за бъдещото развитие на община Долна баня. Основна цел бе да се осигури максимално обществено съгласуване на заложените приоритети и мерки за периода 2007-2013г, както и да се осигури максималната публичност при разработването на Плана за развитие.
На това място Общинска администрация Долна баня изразява своите благодарности към всички лица, които с информация и идеи, както и с отделеното време спомогнаха за разработване на настоящия план.
Планът е основен стратегически документ, имащ за цел да бъде основно ръководство при развитието на общината за периода 2007-2013г, като подпомага работата на Общинска администрация и Общински съвет.Планът има за цел и да благоприятства създаването на подходяща среда за развитието на местния малък и среден бизнес. Настоящият документ е своеобразно продължение, допълнение и актуализиране на Общинската стратегия за периода 1999-2006г. Приоритетите и целите, залегнали в общинския план са съгласувани с приоритетите и целите, заложени в Националната стратегия за регионално развитие.
Настоящият план е разработен с цел да се определят приоритетите в развитието на общината за периода 2007-2013г, като същевременно се набележат реалистични мерки за постигане на благоприятна среда за развитие на частния бизнес.
Планът не е документ, описващ и анализиращ изчерпателно ресурсите и ситуацията в общината, но представя онези аспекти, които имат най-съществено значение за бъдещото развитие на Долна баня. Планът е структуриран в няколко части, като най-голям акцент се отделя на визията, определените приоритети и изведените от тях мерки. Важна особеност за реализиране на поставените цели е те да бъдат текущо измервани, анализирани и евентуално актуализирани, като бъдат съобразени със съществените промени, които биха могли да настъпят през плановия период.

Структура на изложението

Няма универсални и съвършени икономически конструкции за всички времена и всякакви планови документи за развитие ! Механизмите, които работят при едни

обстоятелства, не работят при други. Основното е да се установят и анализират причините за неуспехите или успехите.
Плана е гъвкав документ, отворен за ежегодна актуализация в съответствие с настъпилите промени. Този документ има за цел да въвлече в участие повече хора, особено специалисти в понататъшното му актуализиране.
Функции:
- Да определя приоритетите – приоритетите трябва да бъдат съобразени с наличните ресурси на общината и тяхното ефективно използване;
- Да осъществява координация - задължително условие за успешното развитие на Долна баня е максималната координираност между вижданията за икономическо и социално развитие, за екологична целесъобразност, за навлизане в нови сфери на дейност;
- Да маркира основните мерки и дейности за плановия период, както и да посочва възможностите за тяхното изпълнение.
Тук трябва да се отбележи факта, че дефинираните дейности трябва да бъдат ежегодно преразглеждани с цел да се провери тяхната актуалност и степента им на реализация към момента, както и да се съпоставят с настъпилите изменения в околната среда и ако се налага да бъдат адаптирани към нея.
Планът за развитие на Община Долна баня и програмите за реализацията на този план се разработват в съответствие с националната законова рамка на регионалното развитие и на регионалната политика и по-специално с изискванията на Закона за регионалното развитие, приет от Народното Събрание на Република България през м. февруари 2004 г., публикуван в ДВ, бр. 14 от 20.02.2004г.; Законите за общинските бюджети, за местното самоуправление и местната администрация, и други. Отчетени са и конкретните указания и изисквания на Министерството на регионалното развитие и благоустройството при разработването на планове за общинско развитие.
При формулирането на основните цели и приоритети на Плана за развитие на Община Долна баня са отчетени основните постановки и приоритети на Националните планове за икономическо и за регионално развитие, за развитието на земеделието и селските райони, Националната стратегия за регионално развитие, както и на Плановете за развитие на Югозападния район за планиране и на Софийска област.
Планът е основен стратегически документ за развитието на общината за периода 2007-2013 г., имащ за цел да подпомага работата на Общинската администрация и Общинския съвет. Настоящият документ е своеобразно продължение, допълнение и актуализиране на Общинската стратегия за развитие през периода 2000-2006г. Настоящият план е разработен с цел да се определят приоритетите в развитието на общината за периода 2007-2013 г., като същевременно се набележат реалистични мерки за постигане на благоприятна среда за развитие на частния бизнес. Планът не е документ, описващ и анализиращ изцяло и изчерпателно ресурсите и ситуацията в общината, но представя онези аспекти, които имат най-съществено значение за бъдещото развитие на Община Долна баня. Общинският план е структуриран в няколко части, като водещ акцент е отделен на визията, приоритетите и изведените от тях мерки. Важна особеност за реализиране на поставените цели е те да бъдат текущо измервани, анализирани и евентуално

актуализирани, като бъдат съобразени със съществените промени, които биха могли да настъпят през плановия период.
Планът е гъвкав документ, отворен за ежегодна актуализация в съответствие с настъпилите промени. Този документ има за цел да въвлече в участие повече хора, особено специалисти в по-нататъшната му актуализация. Разработването на план за развитие на общината трябва да се разглежда и като елемент от конкретизацията и актуализацията на Плана за развитие на Софийска област и на Националния план за регионално развитие за периода до и след присъединяването ни към Европейския съюз. Поради това считаме, че основните приоритети, залегнали в Общинския план и имащи надобщинско значение, е целесъобразно да намерят полагащото им се място в актуализираните варианти на областния план за регионално развитие, а тези с надобластно значение - и в Националния план. Така ще бъдат осигурени по-добри и по-реалистични възможности за финансовото осигуряване на реализацията на важни проекти в общината, а оттам и за цялостното повишаване степента на обществено-икономическото развитие на България и за приближаването й към европейските стандарти на регионално развитие.
Процесът по присъединяването на България към Европейския съюз (ЕС) е важно допълнително основание за изграждане на стратегии за регионално развитие в страната и специално на плана на община Долна баня. Регионалното развитие и търсенето на пътища за намаляване на различията в развитието на отделните страни и на регионите в тях, са едни от най-важните приоритети на ЕС и направления на подпомагане. Договорът за ЕС издига утвърждаването на икономическото и социално сближаване до равнището на един от трите водещи приоритета на ЕС. Поради това голяма част от средствата както на структурните фондове на ЕС, така и на предприсъединителните фондове (отнасящи се до страните - кандидатки за членство в ЕС) са ориентирани под една или друга форма към подпомагане на регионалното развитие и постепенното намаляване на различията в това отношение.
За да може България да се развива ефективно в посока на присъединяване към Европейския съюз и да се възползва от предприсъединителните фондове на съюза, а в бъдеще и от структурните му фондове, тя трябва да изпълнява поетото към ЕС задължение да извършва аргументирано, финансово осигурено и бюджетно разпределено дългосрочно икономическо програмиране и планиране както на национално, така и на регионално ниво.
В плана за развитие на Община Долна баня са отразени и постановките на Европейските харти за местно самоуправление и за населените места, както и на Европейската декларация за правата на жителите на населените места. Според тази декларация свободните граждани, които поемат солидарно и отговорно обществените си задължения имат право на сигурност, незамърсена и здравословна околна среда, заетост, жилище, мобилност, здраве, спорт и свободно време, култура, устойчиво развитие и т.н.

Много важно и не последно по ред основание за изграждане на настоящия общински план е ясното съзнание на ръководството на общината, че регионалното стратегическо планиране и управление би трябвало да се превърна в основен подход както за мобилизиране на местните инициативи и ресурси, така и за

привличане на инвестиции за реализиране на приоритетните проекти за развитие с общинско и надобщинско значение.

Подход при разработването на Плана за развитие на Община Долна баня

Планът за развитие на Община Долна баня има за цел:

- да очертае визията, философията и перспективите за устойчиво развитие на общината, ориентирани към духа на Единна Европа;
- да очертае насоките на промени в отделните сфери на социално-икономическия живот в общината;
- да формулира приоритетните цели на развитието;
- да набележи необходимите действия за реализация на желаните промени чрез възможно най-ефективно използване на наличните ресурси;
- да ориентира, интегрира и мотивира усилията и действията на различни институции, организации и структури, които имат влияние върху хода на социално-икономическите и други промени в общината.

Общинският план се базира на нормите на добрата практика на стратегическото регионално планиране в условията на пазарната икономика и по-специално на принципа на индикативност, а не на директивност на разработваните планове и стратегии. Едновременно с това се осигурява възможност за по-широко участие и съпричастност на местната общественост при подготовката и вземането на решения за развитието на общината.

Разработването на плана премина последователно през следните фази:
Предварителни проучвания: В тази фаза бяха проучени наличните документи за стратегическо планиране в общината/Стратегия за развитие на община Долна баня 2000-2006г./ и събрана актуална статистическа информация. Бяха създадени и разпространени анкети за допълнителна информация от общината;
Проучвания и консултации: Организирани бяха познавателни проучвания на общинската територия и проведени беседвания с кмета и заместник кмета. Бяха направени профилирани консултации с общинска администрация. За консултиране с общественото мнение беше направено допитване до определени граждански групи и неправителствени организации и местния бизнес;
Междинно съгласуване: В работни срещи с представители на общинска администрация бяха обсъдени основните проблеми на общината, стратегическите цели и приоритети.

Общинският план за развитие представлява по-висок етап на развитие на планирането на приоритетите, целите и мерките за тяхното изпълнение, опиращ се и на Стратегията за развитие на общината, изработена през 2000 година. Планът е разработен в период, когато Република България приключи преговорите за присъединяване към Европейския съюз и навлезе в периода на бързи трансформации, както на организационни структури, така и на регулиращи регионалното, устойчиво и балансирано развитие документи. До началото на 2007 година страната ни трябва да разработи всички необходими планови и регулиращи документи за да е в състояние да започне активното си участие като равноправен член на ЕС с усвояването на вече определената финансова рамка за периода 2007 – 2009 година.

Именно в този контекст е разработен Планът за развитие на Община Долна баня, който отговаря на основните изисквания на регионалната политика на България в периода преди пълноправно участие в ЕС:
съответствие с регламентите на ЕС;
дългосрочност на целите и приоритетите;
краткосрочност на програмата за реализация и индикативната финансова таблица в рамките на специфични периоди – в конкретния случай - периодът до края на 2007 г.;
възможност за развитие в следващия период – 2007 – 2013 година, когато средата за реализация на конкретните мерки ще бъде променена и същевременно постигането на целите ще се основава на постигнатото в периода 2005 – 2007 година.

Важен елемент на изграждането на плана на Общината е анализът на състоянието на наличните ресурси и възможности. Особено внимание е обърнато на ефективността от използването на природните, културни, демографски, екологични и инфраструктурни дадености и на реалните възможности, които съществуват и които общината може да използва за своето по-ефективно бъдещо развитие.
Оценката на развитието на местната икономика и на цялостното обществено-икономическо развитие на общината е основана на специфичното прилагане и адаптиране на възможностите на SWOT- анализа към проблемите на оценката на регионалното развитие. Този анализ включва взаимообвързана оценка на вътрешните за дадена организация или регион *силни* (Strengths) и *слаби* (Weaknesses) страни, както и на външните за организацията или региона *възможности* (Opportunities) и *заплахи* (Threats). Този анализ се прилага все повече в планирането на регионалното развитие. Значението му се подсилва много от факта, че той се смята за задължителен елемент на плановете, свързани с ползването на структурните и предприсъединителните фондове и инструменти на ЕС.
Основен принцип на SWOT-анализа е разделяне на обекта на анализ (в случая Община Долна баня) от средата, в която функционира този обект (в случая това са околните общини от Софийска област, както и други съседни региони). В този контекст при разработването на плана за развитие на общината са анализирани от една страна силните и слаби страни на отделните елементи на развитие на общината, а от друга страна са изследвани възможностите и заплахите от страна на околната за общината среда. Целта на този анализ е да се оцени кои направления на развитие на общината са най- ефективни, в кои може да се постигне най-добър успех и хармонично развитие, чрез използване на силните си страни и благоприятните възможности на външната среда, както и чрез преодоляване или намаляване на действието на слабите страни и външните заплахи.
Позитивните вътрешни условия, по които общината или определено направление на нейното развитие има предимства, представляват нейните **силни страни.**
Оценката на положителните страни на конкретното направление на развитие или на общината като цяло се прави по следната таблица:

Оценка на	Слабо	Задоволи	Добро	Много	Отлично

състоянието		-телно		добро	
Стойност в точки	От 0 до 2	От 2,01 до 4	От 4,01 до 6	От 6,01 до 8	От 8,01 до 10

Противоположни на положителните страни са **слабите страни** на общината, т.е. негативните вътрешни особености и условия, които затрудняват дейността ѝ. Необходимо е в плана слабите страни да се оценят реално, за да се предприемат мерки за тяхното избягване или за ограничаване на тяхното действие. Слабите страни се оценяват по следната скала:

Оценка на влиянието на слабите страни	Слабо	Средно	Значително	Силно	Много силно
Стойност в точки	От 0 до 2	От 2,01 До 4	От 4,01 до 6	От 6,01 до 8	От 8,01 до 10

Възможностите на външната среда включват благоприятните настоящи или бъдещи условия в обкръжаващата среда. Оценката на възможностите на околната среда при извършването на SWOT – анализа на отраслите и общо за общината се извършва на база на следната таблица:

Оценка на възможностите	Слаби	Задоволителни	Добри	Много добри	Отлични
Стойност в точки	От 0 До 2	От 2,01 до 4	От 4,01 до 6	От 6,01 до 8	От 8,01 до 10

Негативните тенденции в обкръжаващата среда предопределят **заплахите** за развитие на общината. Приета е следната скала за оценка на съществуващите заплахи в отрасъла или в обществено-икономическото развитие на общината като цяло:

Оценка на съществу-ващите заплахи	Слаби	Средни	Значителни	Големи	Много големи
Стойност в точки	От 0 до 2	От 2,01 до 4	От 4,01 до 6	От 6,01 до 8	От 8,01 до 10

Резултатите от SWOT-анализа позволяват по-точно формулиране на приоритетите и целите за развитие на общината, както и периодична оценка на позицията на общината и предприемане на мерки за коригиране на състоянието. Между елементите на този анализ има отделни полезни взаимовръзки, които разкриват потенциала или проблемите, които стоят на преден план за разрешаване. SWOT-анализът на общината е представен в количествен и графичен вид чрез даване на оценки на отделните фактори и разполагането им върху координатна система/стр.68-72/. По абсцисата от ляво на дясно се разполагат силните и слабите страни, докато по ординатата отгоре надолу са възможностите и заплахите. В резултат на оценката на четирите фактора се очертават четири основни ситуации със съответните им препоръчителни стратегии.

2. Източници на информация

1.Национална стратегия за регионално развитие
2.Общинска стратегия за развитие на община Долна баня за периода 2000/2006г
3. Статистически сборник –София област.
4. Данни от статистически институт –София
5. Програма за управление на отпадъците
6. Анкети проследяващи младежките настроения
7.Анкети относно състоянието на частния бизнес
8.Общинска програма за енергийна ефективност
9.Общо европейска стратегия за биологичното развитие от 1995г.
10.План за управление на Национален парк "Рила"

Често пъти качеството на предоставената информация не бе на необходимото ниво, дадените цифри в отделните анализи в Плана имат по-скоро приблизителен характер. Затова при понататъшното изпълнение на поставените дейности данните също трябва да бъдат преразгледани и допълнени при възможност.
Окончателният вариант на настоящия План за развитие на Община Долна баня за периода 2007-2013 г. бе разработен с консултантското съдействие на Авторски колектив на Института за следдипломна квалификация на Университета за Национално и Световно Стопанство /ИСК при УНСС/ с ръководител ст.н.с. Марин Тодоров, Доктор по икономика.

II. АНАЛИЗ НА СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ДОЛНА БАНЯ

1. ПРИРОДНО-ГЕОГРАФСКИ ХАРАКТЕРИСТИКИ

Софийска област е втората по големина област в България след област Бургас. Простира се между билото на Стара планина на север, държавна граница с бивша Югославия и Пернишка област на запад, Кюстендилска и Благоевградска области по билото на Рила и Верила на юг, Пазарджишка и Пловдивска област на изток, като почти изцяло обхваща като пръстен столицата на Р.България-град София. Населението на Софийска област е съсредоточено в 289 населени места – в обсега на 22 общини, с общо население около 273 хиляди души.

Община Долна баня е разположена в югоизточната част на Софийска област. От север община Долна баня е оградена от южните склонове на Ихтиманска Средна гора, на юг от Рилския масив, на запад е затворена от планинската връзка между Средногорие и Рила-Широка планина, Шумнатица и Севдибежица. Между тези планини е разположена Долнобанската котловина, която има коритообразна форма с 520м и 680м абсолютна надморска височина. Долнобанската котловина се характеризира с широко, заето от гъсто разположени наносни конуси, подножие, което се дължи на силно издигащия се съседен рилски склон.

Делувиално-провиалната покривка заема голямо място в подножие, което е обусловило образуването на гъста мрежа от ровини. Основен дял от територията на общината попада между 600м и 1000м надморска височина. Планинският облик на релефа се отличава с верижно и стръмно спускащи се склонове, което ограничава

до известна степен развитието на земеделието. Високите планински части в непосредствена близост и наличието на термални минерални извори в Долна баня са важна предпоставка за развитието на международния туризъм и особено на рекреативния и на лечебния болнеологичен международен туризъм в перспектива.

Дълбоко разчлененият и хълмист характер ***на релефа***, както и надморската височина играят важна роля за формирането на климата в общината. Поради разликата в надморската височина се наблюдават два вида климат - умереноконтинентален и планински.

Умереноконтиненталният климат е характерен за земите под 1000 м надморска височина. В общината това са земите около реките Марица, Очушница, Левица и Гуцалска. Тези земи представляват около 80% от територията на Общината. Котловинният характер на Долнобанското поле е условие за инверсионно охлаждане, на което се дължи и факта, че екстремните температури в общината са установени в ниските, а не по високите части. Температурният режим в котловината се характеризира със следните характеристики:

- средно януарската температура - 3ºС;
- средно юлска температура - 19ºС;
- средно годишна температура- 9.1ºС.

Преобладаващите ветрове през цялата година са северозападни. Най-силните ветрове духат през зимата /януари и февруари/ и в началото на пролетта. Разнообразните релефни форми обуславят промени в посоката на вятъра. Средногодишната валежна сума е около 600мм./кв.см, като най-голямо е процентно разпределение през лятото. Долнобанската котловина има относително по-малка валежна сума в сравнение с южните части на общината, което се дължи на дъждовната сянка, която хвърлят околните планини.

Планинският климат обхваща земите с надморска височина над 1000м., които заемат южните части на общината.Тази част от територията на Долна баня се отличава по-ниски температури, по-голяма облачност и валежи, устойчива снежна покривка през зимата, висока относителна влажност и силни ветрове. Планинският климат обуславя по-хладна пролет, чист въздух и интензивна лечебна радиация.
В община Долна баня оттича един от най-мощните **термоводоносни басейни** в Рило-Родопската област и Средногорието. Долнобанският термален басейн се отличава с рязкото преобладаване на сулфатите и силна концентрация на калций. В микросъстава на водите изпъкват волфрама, германия, галия и стронция с дебит от 17л/сек. Естествените проявления на басейна са термоминерални извори в Долна баня, а също така и при Пчелински бани, село Костенец и Момин проход.

Дезюнктивните тектонски нарушения стимулират инфилтрацията и дълбоката циркулация на водите, подхранващата зона на басейна. Термоминералният извор при гр. Долна баня е с дебит 17л/сек и Tº=65ºС. През територията на общината протичат реките Марица, Очушница, Гуцалска и Гренадишка, което е добра предпоставка за развитието на земеделие /отглеждат се предимно ягоди, малини, картофи, а в последните години и маслодайни култури/.
Почвите са разнообразни – слабо излужени канелени горски, алувиално-ливадни и делувиални-ливадни, характеризиращи се с високо плодородие, като са подходящи за отглеждането на зеленчуци, лозя и зърнени култури. Северните склонове на Рила

са заети от кафяви горски, а по реките Марица, Очушница и Гуцалска са разпространени алувиално-ливадните почви.

Растителността е представена предимно от земеделски култури, като се отличава със сравнително равномерно разпределение на земеделска земя и горски фонд /29 508 дка е общият размер на земеделската площ в общината от общо 66 854 дка/. Характерна за територията на общината е богатата горска растителност /горският фонд е 32 570 дка от територията, което е около 50% от територията на общината при среден дял за страната 37%/. Горската растителност е представена от бор, ела, бук, дъб, топола, бреза и липа. Основен проблем е силното намаляване на гората, дължащо се на масовото незаконно изсичане.

Гори - община Долна баня е сред общините с преобладаваща горска растителност-общината е сред общините с горска площ над 50% от общата площ. Най-широко разпространени представители са дъб, бук, ела, бор, смърч, липа. Към 31.12.2003г от общата площ е 30289дка, от която 9916 е собственост на физически лица, 20 309 е на общината и 64 на други организации /предимно юридически лица/.

Вид собственост на горската площ

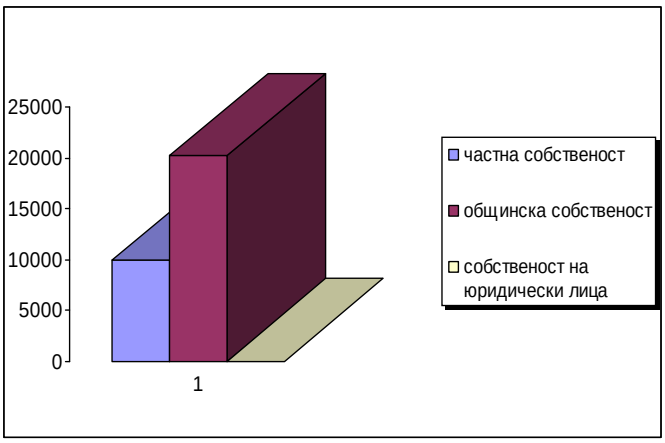

2. ДЕМОГРАФСКО РАЗВИТИЕ

Демографското развитие на общината през последните години се обуславя от множество фактори, съпътстващи периода на преминаване на страната към пазарна икономика – осъществяване на аграрната и икономическата реформа – реституцията, приватизацията, реформата в здравеопазването и образованието и съпътстващата ги безработица.

Населението в община Долна баня, в състава на която се включва само гр. Долна баня, който е и общински център, към 31.12.2003г възлиза на 4 736 души, което измерено в процентно изражение е около 1,79% от населението на Софийска област или около 0,058% от населението на България към същата дата./Приложение №1/

Територията на общината включваща в състава си населението на гр. Долна баня може да се определи като гъсто населена – 70,8 чов./кв.км, ако бъде разгледана в обсега на съседната й община Костенец – 48,4чов./кв.км, при 37,5 чов./кв.км гъстота на населението на Софийска област и се доближва до средните за страната стойности – 70,3 чов./ кв.км. Населението на общината е концентрирано главно в града, като формиращата се курортна зона “Долна баня” предстои в бъдеще да се развие като туристическа дестинация.

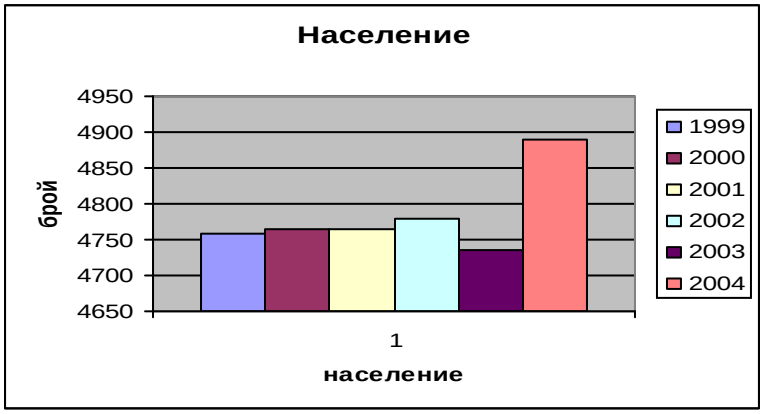

От графиката е видно, че през предходния петгодишен период (1999 – 2003 год.) демографското развитие на общината е било относително стабилно: 1999 г. – 4 759 жители; 2000 г. – 4 764 жит.; 2001 г. – 4 746 жит.; 2002 г. – 4 779 жит. и 2003 г. – 4 736 жители. Известен по-значим прираст на населението се наблюдава през миналата 2004 г. – 4 948 души (увеличение с 212 човека). Полученият прираст през 2004 г. обаче се дължи основно на механичния прираст на населението получен вследствие на заселване на външно на общината население в общинския център.

Статистическите данни за населението на община Долна баня, които се получават като извлечение от НБД "Население" сравнени с тези данни от последното преброяване извършено на 04. 12. 1992 г. показват, че през периода не са настъпили значителни промени в демографското развитие на общината, както в броя, така и в структурата на населението.

Полова структура на населението

Демографското развитие на населението на община Долна баня по отношение на половата му структура през анализирания предходен петгодишен период (1999 – 2003 г.) като тенденция не се различава от тази в областта и страната, а именно непрекъснато увеличаващ се относителен дял на жените в общата структура на населението.

Население	**Общо**	**мъже**	**жени**
1999	4 759	2 338	2 421
2000	4 764	2 329	2 435
2001	4 746	2 312	2 434
2002	4 779	2 320	2 459
2003	4 736	2 300	2 436

От таблицата е видно, че през периода броя на жените непрекъснато се увеличава и са заемали от 50,87% през 1999 г. до 51,45% през 2003 г. от общия брой на населението на общината.

**** Възрастовата структура на населението*** е аналогична на тази в Югозападен район за планиране, в чийто териториален обхват попада Долна баня. През 2001г. най-голям е дела на населението в трудоспособна възраст – 57,80% от населението на общината /за 2001г броят на населението в трудоспособна възраст е 1 324 за жените и 1 464 за мъжете/, като това съотношение е приблизително запазено и през 2003 г. – 57,82%.

Възрастовата структура на населението на общината показва неблагоприятни изменения – по-висок дял на възрастното население (средно за периода – 21,48%) и по-нисък относителен дял на младите контингенти (до 18 г.) – средна за периода – 20,72%. Според демографските класификации населението на община Долна баня може да се причисли към регресивен тип възрастова структура – начален стадий. Към м. януари 2003 г. относителният дял на населението подтрудоспособна възраст е 21,07% от общия брой на населението на общината, относителния дял на трудоспособното население е 57,82%, а относителния дял на надтрудоспособното население спрямо общия брой население е 20,71%. Върху обхвата на трудоспособната възраст влияние оказват както промените в броя на населението в отделните възрастови групи, така и законодателните промени във възрастовите граници на трудоспособната възраст след 2000 г. Анализирайки възрастовия състав на населението на общината трябва да се има предвид и обстоятелството че в етническия му състав присъства и групата на българите от ромски произход, която е около 1/3 от общото население, при които общоприетите възрастови граници за трудоспособност са относително понятие.

	Година				
В брой	**1999**	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**
население в подтрудоспособна възраст в Долна баня	**974**	**957**	**981**	**1017**	**998**
население в подтрудоспособна възраст в София област	**44179**	**42302**	**44276**	**42790**	**41213**
в трудоспособна възраст в Долна баня	**2751**	**2746**	**2743**	**2751**	**2757**
в трудоспособна възраст в София област	**143768**	**140673**	**152727**	**153314**	**153597**
в надтрудоспособна възраст в Долна баня	**1034**	**1061**	**1022**	**1011**	**981**
в надтрудоспособна възраст в София област	**74204**	**73295**	**73456**	**71775**	**70178**

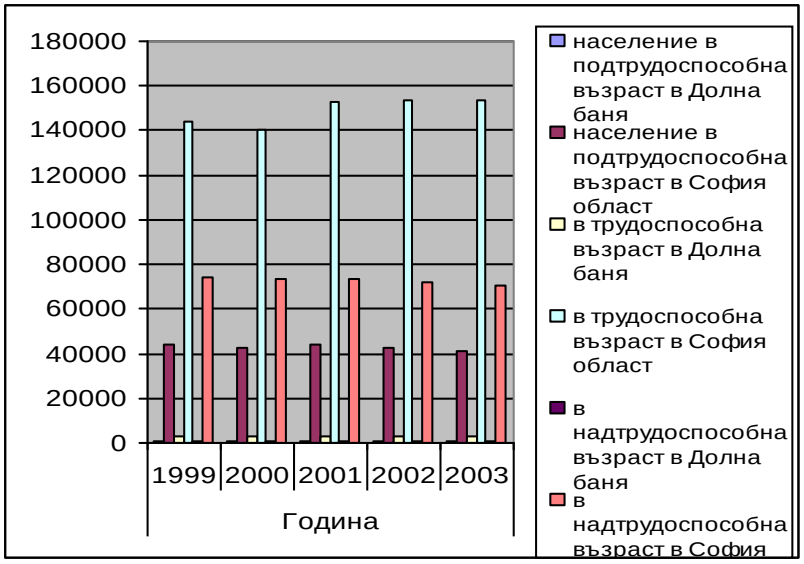

Изменението в броя на населението се дължи на естественото и механичното му движение. През периода 1992 – 2000 г. не са правени териториални промени, които да окажат влияние върху демографските характеристики в общината. Съществена роля играят миграционните движения, но най-силно влияние върху броя на населението оказват промените в интензивността на естественото движение на населението. Естественото движение на населението е един от основните компоненти, оказващи влияние върху динамиката на неговото развитие и възрастовата му структура. Бавния ръст на раждаемостта и покачване на смъртността доведе до твърде неблагоприятни изменения на показателя – естествен прираст, който е с отрицателни стойности. Статистическите данни за сключените бракове, родените и починалите на жители на община Долна баня за последните 5 години са следните:

Година	**Бракове**	**Родени**	**Починали**	**Естествен прираст**
1999	22	43	60	- 17
2000	49	48	53	- 5
2001	24	55	67	- 12
2002	16	58	57	+ 1
2003	11	55	73	- 16

Както е видно от данните през периода ежегодно са се раждали между 43 и 58 деца, т.е. ***коефициент на раждаемост*** около 10,86‰. **Смъртността** като един от елементите, формиращи естествения прираст е по-висока от раждаемостта с изключение на 2002 год.

Развитието на процесите на смъртност в общината са близки и до средните за страната. Детската смъртност в община Долна баня непрекъснато намалява и в последните години е сведена до 18,2 на 1000 живородени деца. Все още високата детска смъртност на територията на общината (13,5 на 1000 живородени деца за Софийска област) се дължи основно на значителната компактна маса от

българското население от ромски произход в гр. Долна баня, ниското му здравно и хигиенно-битово самосъзнание и култура и лошите хигиенно-битови условия, при които се отглеждат децата.
Според експертно медицинско мнение причините за високата смъртност на възрастното население на територията на общината могат да се обобщят в 5 основни групи: а) болести на кръвообращението – миокарден инфаркт, мозъчни инсулти. Все по-често те засягат и хора в млада възраст, а първата им проява при мъже във възраст 40 – 50 години води до загуба на трудоспособността;
б) новообразуванията (ракови заболявания)
в) болести на дихателната система;
г) травми и отравяния и
д) болести на храносмилателната система.
Като сериозен фактор за голяма част от заболяванията може да се посочи неправилния начин на живот и хроничния стрес в условията на икономическа рецесия.

Естественият прираст на населението се формира от раждаемостта и смъртността. По-големият брой на умиранията, отколкото на раждането предопределя отрицателния естествен прираст на населението на общината (- 16 души през 2004 г.). През последните пет години естествения прираст бележи тенденция на стабилизиране на стойностите му около минус 10 - 12 човека. Този отрицателен естествен прираст е свързан с останалите демографски характеристики и преди всичко с възпроизводството на населението на общината. Следва да се отбележи, че и на национално ниво протичащите процеси, свързани с естествения прираст на населението също очертават отрицателни стойности.
Тенденцията на отрицателен естествен прираст обаче се запазва през годините, като през 1999г. естествения прираст е -3,41‰ при -7,68‰ средно за София област, през 2000г става -1,049‰ при среден ръст -8,014‰ за областта, през 2001г значително намалява и става -2,52‰ при -7,805‰ за областта, през 2002г е 0,209‰, като се наблюдава значително повишаване на показателя и за София област става -18‰, през 2003г е -3,80‰ при -8,623‰ за областта, а през 2004г естественият прираст става -3,88‰ за Община Долна баня.
Механичен прираст на населението на община Долна баня. Съществен момент в демографското развитие на община Долна баня на фона на всеобщата картина за страната е интензивната външна миграция, породена от безработицата и неблагоприятните социално-икономически условия. Трудно е да се посочат конкретни статистически данни в това отношение, тъй като в системата на гражданската регистрация не се получава официална информация от чужбина. По неофициални данни нараства броя на емигрираните извън страната цели семейства, като голяма част от тях са представители на интелектуалните ресурси на общината – лекари, инженери, икономисти и др. Освен към чужбина този процес се наблюдава и във вътрешната миграция – поради липса на възможност за реализация на територията на общината се наблюдава интензивен поток от млади специалисти и експерти завършили ВУЗ-ове към по-големите градове – София и Пловдив с цел окончателното им заселване там.
Друг миграционен поток е потокът от околните райони и села към центъра на общината град Долна баня. В последните години се наблюдава затихване на

миграционната интензивност от селата към града поради изчерпване на трудовите ресурси от селските райони в по-активната им възраст и с по-високото образователно равнище. Намаляването на миграцията се дължи и на увеличената безработица в града, проблемът с жилищното осигуряване и скъпата издръжка. Наблюдава се връщане на една част от населението в гр. Долна баня, предимно възрастни граждани. За сега такава тенденция е налице от столицата и някои други големи градове и съседни общински центрове към гр. Долна баня и формиращата се към града курортна зона Долна баня, където има изградени вили и къщи. Забелязва се интерес от страна на жители на столицата и други по-големи градове (Пловдив, Пазарджик) към закупуване и устрояване на вилни места с цел отдих - ваканционен и през уикендите, или с цел земеделие за битови нужди.

Механичен прираст на населението на община Долна баня

Година	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Брой	- 11	+10	+3	- 13	- 25	+52

Последните няколко години се характеризират със силно изразена ежедневна мигарция – пътуване на населението извън границите на общината към големите съседни градове София и Пловдив, както и към някои други съседни общински центрове. Това механично движение е породено от по-добрите възможности за трудова реализация и по-високите доходи в тези места. То не се отразява трайно върху броя на населението в общината, като близостта до големите областни центрове има и благоприятен ефект върху запазването на една част от постоянно живеещото на територията на общината население, като му осигурява доходи без необходимост от промяна на местоживеенето.

По отношение на етническата си структура населението на община Долна баня се характеризира с еднородност. Огромната част от жителите са с български произход и самосъзнанание и с православно християнско вероизповедание. Етническата група на българите от ромски произход в гр. Долна баня е значителна и броят й е около 30% от общия брой на населението.

В образователната структура тенденцията, която се наблюдава е аналогична на промените в страната

През 2001г. от населението на община Долна баня най-висок е делът на притежаващите средно образование – 30,4% при средно 34,5% за страната, следван от населението със основно образавание – 27,07% при 25,02% за страната и населението с под основно образование е 24,92% при 16, 75% за страната. Жителите на общината с висше и висше-специалисти (полувисше) образование са едва съответно 3,56% и 2,66%. На територията на общината живеят и 172 души (3,62%), основно българи от ромски произход, които са неграмотни.

Справка за образователната структура на населението към 01.03.2001г

Вид Образование	Брой	% от общото население
Висше	169	3,56
Полувисше	124	2,61
Средно	1444	30,4
Основно	1314	27,7
Под основно	1183	24,92
Неграмотни	172	3,62

Един от основните проблеми, е големият брой на нежелаещите да завършат средно и основно образование. За 2001г. неграмотната част от населението в Общината е около 4%, което заедно с процента на тези с под основно образование оформя доста голям контингент на нежелаещите да зъвършат средно и основно образование. Това по своя характер е една от основните пречки при понататъшното им реализиране на пазара на труда.

Тази силно негативна образователна структура на населението на общината я поставя сред общините с нисък образователно-квалификационен и професионален потенциал на работната сила, оказваща силно отрицателно влияние върху темповете и насоките в бъдещото й социално-икономическо развитие. Бъдещото развитие на общинската икономика и нейната структура са в тясна зависимост с количеството и качествения състав на трудовите й ресурси.

Изводи:

От направения анализ могат да се набележат някои основни тенденции в демографската характеристика, а именно:

Забелязва се трайна тенденция към спад в броя на населението, запазва се и отрицателния естествен прираст на населението /изключение прави само 2003 г. когато има положителен прираст/, както и неговото застаряване. Според демографските класификации населението на община Долна баня може да се причисли към регресивен тип възрастова структура – начален стадий. Броят на жените превишава този на мъжете през изследвания период /1999-2004г./.

Значителен е броя на хората без средно и основно образование, като не се наблюдава намаляване на техния брой през проследения период. Това от своя страна би могло да се окаже много сериозен проблем пред бъдещото развитие на общинската икономика и на общината като цяло. Ето защо трябва да се предприемат редица мерки, свързани с подобряване на икономическото и образователно състояние на населението в неравностойно положение.

3. СОЦИАЛЕН СЕКТОР

3.1. Заетост и безработица

По данни на бюро по труда гр.Самоков през 2004г. в община Долна баня са регистрирани средно 619 безработни лица, които представляват 27,18 % от икономически активното население в Общината. С известни колебания през годината, равнището се запазва сравнително високо-два пъти над средното за страната.

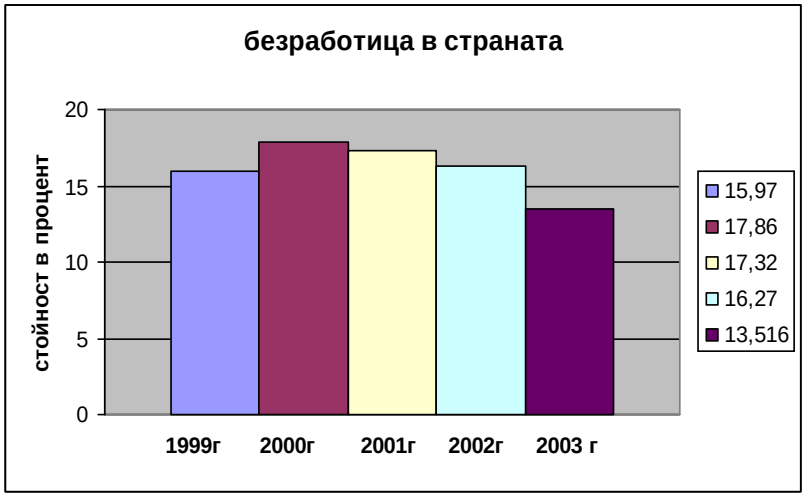

Структурата на безработните в Общината Долна баня е твърде негативна: 74,8% от регистрираните са без квалификация, като 93,1% от тях са с основно и по-ниско образование. Това затруднява неимоверно тяхната реализация. Благодарение на реализиране програми за заетост и предимно на НП ”ОСПОЗ”, устроени на работа са 348 от безработните, което представлява 69.6% от всички устроени на работа с посредничеството на Дирекция “БТ”. Двадесет и седем процента от постъпилите на работа през 2004 г. 576 безработни лица са устроени на първичен

трудов договор. През 2004 г. с активната политика провеждана от “БТ” гр.Самоков се стимулират работодателите да разкриват работни места от една страна, а от друга се стимулира активното поведение на безработните към повишаване на трудовата им мотивация и качествената им характеристика.

За периода I-XII 2004 г. са разкрити общо 166 работни места по програми и мерки на пазара на труда, като преобладаващата част от тях –85,5% са без изисквания за образование. Най-голям е делът на субсидираните работни места за нискоквалифицирани работници – 55,4%, следван от този на производителите в областта на селското и горското стопанство – 28,3%.

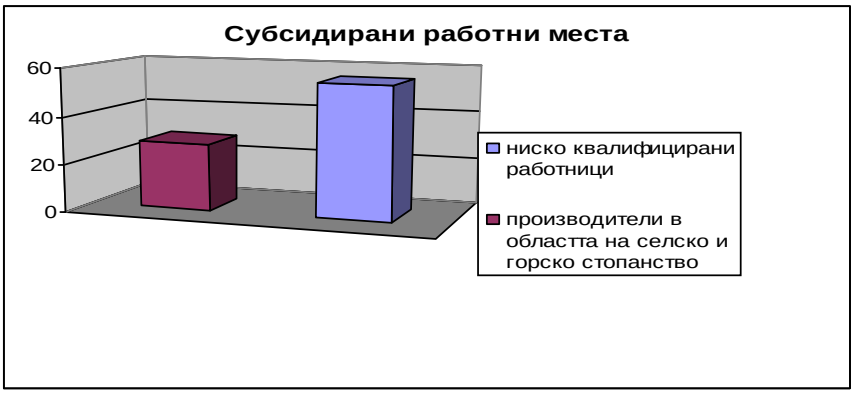

Сключени са договори за заетост с 14 работодатели, като 78,6% от тях са в сферата на услугите. През 2004 г. в обучение и заетост по програми и мерки на пазара на труда са обхванати почти половината /49,1%/ от всички регистрирани. В тях са включени 304 безработни лица, 46,7% от които жени. Деветдесет и двама са безработните младежи до 29 години, включени в различните форми на обучение и заетост през изминалата година. На работа са устроени 59 безработни лица, задържали се на пазара на труда повече от година. При силно стеснения пазар на труда в Общината шанс за реализация са намерили 7 безработни лица с трайно намалена трудоспособност.

82,9% от включените в обучение са по програми и мерки от ЗНЗ., 37 са безработни лица, постъпили на работа през 2004 г. след като са придобили квалификация в организираните от Дирекция ”БТ” курсове. Изразходваните средства са в размер на 280 594 лв., от които 48 846 лв. за обучение.

През 2005г. стартира проект “Увеличаване на младежката заетост в Долна баня” по програма “Фар”, който предвижда обучение на младежи до 29 години в

областта на строителството и дърводелството в рамките на един месец, а след това осигуряване на шестмесечна заетост.

Основни изводи:

Голям е делът на нерегистрираните безработни

По-висок е делът на безработните сред жените

Наблюдава се тенденция за увеличаване делът на регистрираните трайно безработни лица.

Висок е процентът на нискообразованите, което е сериозна пречка при осигуряването на работа

Липсва сериозна заинтересованост от срана на работодателите за наемане на безработни лица,регистрирани на трудовата борса.

3.2. Социални грижи

Грижи за ***социално слабите*** в община Долна баня се полагат от Дирекция "Социално подпомагане", като общият брой на социално слабите е около 1500.

Ясно изразената тенденция /за 1999г броят им е 17 или 3,61%, а през 2004г е 420 или 8,83%/ към увеличаването броя на хората с **увреждания**, дори при очевидно ниският относителен дял, вече е тревожна. От 1999 г. до 2004 г. броя на хората с увреждания е нараснал почти 2,5 пъти. Утвърдилата се вече влошена инфраструктура, природна и социална среда, както и липсата на лицензирани социални услуги на територията на общината утежняват положението на хората с увреждания. За облекчаване на социалното им положение е необходимо насочване усилията на общинското ръководство по няколко направления: медицинска рехабилитация, трудова заетост, достъпна битова и околна среда, социална, икономическа и правна защита, достъп до информация и комуникация, достъпни социални услуги.

На 17.11.2003г послучай Международната година на инвалида в Долна баня се сформира дружеството на инвалида .На 3.02. 2004г се учредява Дружеството на на хората с увреждания „Венетица" ,приемат се Устав и Управителен съвет.На 24.02.2004г Дружеството на хора с увреждания е признато за общинска организация.Организацията има клуб, който се помещава в едноетажна постройка на Общината на ул."Св.св.Кирил и Методий" , за което плаща месечен наем.В общинската организация на хората с увреждания до месец октомври 2005г членуват 251членове, като продължават да постъпват молби за членство.

Организацията осъществява разнообразна дейност , свързана с подпомагане на хората с увреждания в осигуряване на дърва за огрев , ползване правото да пътуват с намаление или безплатно/ползват безплатен автобусен транспорт до Костенец и до София/ , разнообразяване живота на членовете с организиране на празници, честания, екскурзии до забележителни места, здравни беседи.

Организацията осигурява средства за дейността си чрез членски внос/по 2лв годишно/ и спонсорства, които не са достатъчни.

Основни нужди на организацията и нейните членове:

1.Щатна бройка към общината за Организатор на Клуба на инвалиди
2.Отпадане на наема за ползване на сградата
3.Изграждане на подстъпи за хора с увреждания на обществени места, включително Клуба на организацията.
4.Залагане на средства в Общинския бюджет за подпомагане на тежко болни и нуждаещите се членове.
5.Осигуряване на дърва за огрев с предимство.

Ясно изразената тенденция /за 1999г броят им е 17 или 3,61%, а през 2004г е 420 или 8,83%/ към увеличаването броя на хората с увреждания, дори при очевидно ниският относителен дял, вече е тревожна. От 1999 г. до 2004 г. броя на хората с увреждания е нараснал почти 2,5 пъти. Утвърдилата се вече влошена инфраструктура, природна и социална среда, както и липсата на лицензирани социални услуги на територията на общината утежняват положението на хората с увреждания. За облекчаване на социалното им положение е необходимо насочване усилията на общинското ръководство по няколко направления: медицинска рехабилитация, трудова заетост, достъпна битова и околна среда, социална, икономическа и правна защита, достъп до информация и комуникация, достъпни социални услуги.

В сравнение с 1999 г. /198бр./ се наблюдава ясно изразена тенденция към постоянно увеличаване броя на подпомаганите за периода /през 2000 г. броят им е 241 души, 2001г. броят им става 257 души, през 2002 г. – 307души, а през 2004 г. – 361 души, като през последната година се наблюдава процент на намаляване с 1,32% на изразходваните за тях средства, което е резултат от влизането в действие на програмите за заетост.

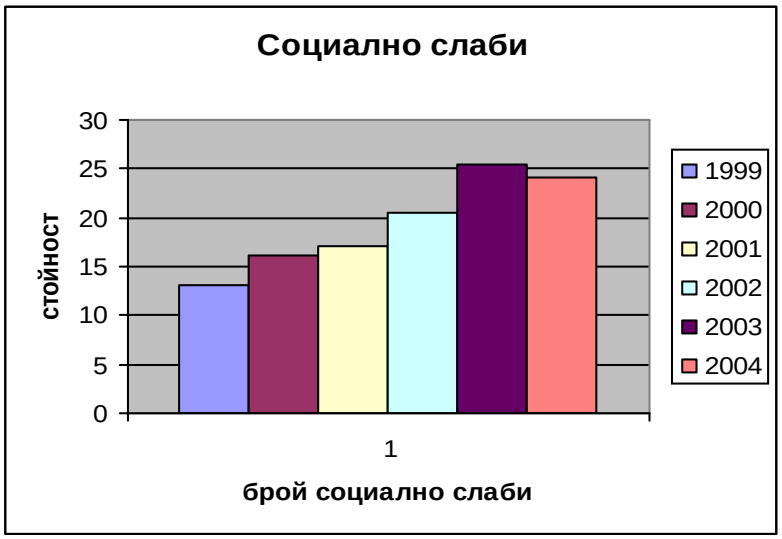

В групата на социално слабите възрастни хора тенденцията за подпомагане е в отрицателен аспект.Необходимо е разкриване на подходящи и достъпни за тях социални услуги.

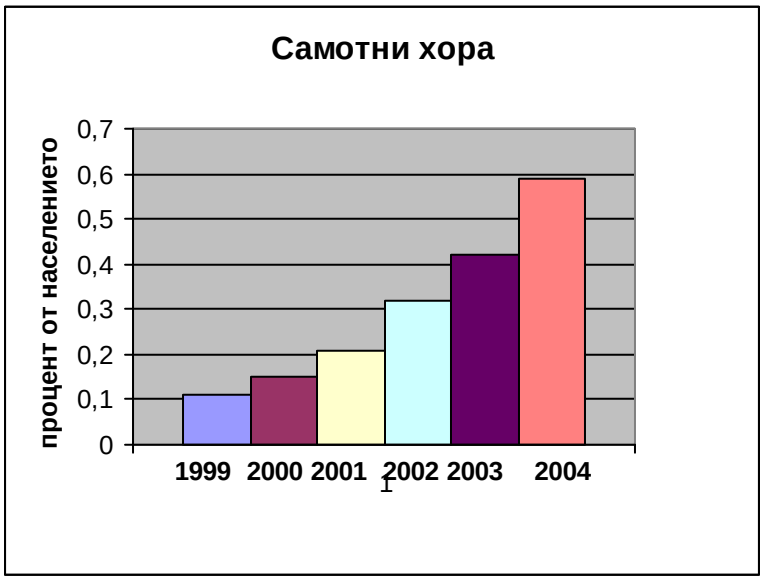

През последните години броят на многодетните семейства се е увеличил с 1,3 пъти, като в по-голямата си част тези семейства са българи от ромски произход.

Един от основните проблеми, стоящи пред многодетните семейства при отглеждане на децата им е лошата материална среда, ниската хигиена и липсата на образование и култура от страна на родителите.

Ето защо се провежда социална политика на защита и полагане на грижи включително и от страна на общината за създаване на по-добра среда за тяхното развитие.

Относителният дял на зависимата част от населението е доста висок и тенденциозно нарастващ като към 2004 г. спрямо 1999 г. Има l,9 пъти увеличение. Броят на всички целеви групи, обхванати в анализа живеят на прага на бедността и преживяват с помощта на социалните помощи.

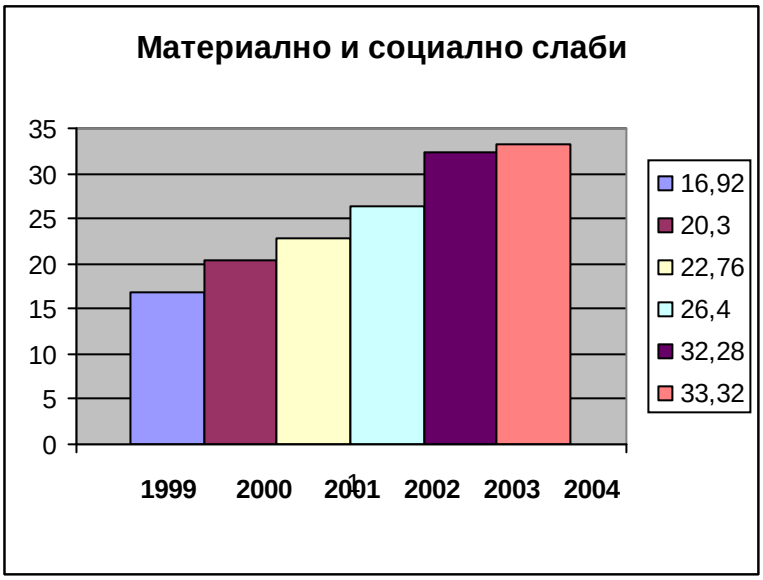

4. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

Здравеопазването е важен елемент от социалната сфера на Община Долна баня. Здравното обслужване на населението е функция от три основни аспекта - икономически, медицински и социален. То се явява като приоритет в Планът за развитие на Община Долна баня. Здравната политика на Община Долна баня сега и в близките няколко години ще се осъществява в условията на известни икономически затруднения и ограничени финансови ресурси. Реалната цел на общинската здравна политика за този период е да се осъществи вече започналата реформа в здравеопазването. Необходимостта от тази реформа се налага:

- от влошеното и влошаващото се здравно състояние на населението, доказаната неефективност от съществуващата система на здравеопазване;
- несъответствие на здравеопазването с общите тенденции на пазарната икономика и приобщаването към Европейските стандарти.

Регистрираните заболявания по класове болести в Община Долна баня в сравнение със средната заболеваемост за Софийска област, показват, че в по-голямата си част те не надхвърлят средната за областта.

Здравеопазването в община Долна баня не е в добро състояние. Сградата на бившата поликлиника се нуждае от цялостен ремонт и ново медицинско оборудване. Особено важно е създаването на кабинет за спешна помощ.Най-близкото такова звено се намира в град Костенец и разстоянието от 8 км. често пъти води до фатален изход.

В системата на здравеопазването работят 16 човека/Приложение №4/.

Осигуряването на лекарства се извършва от две аптеки, едната от които е общинска.

Община Долна баня трябва да продължи прилагането на набелязаните мерки за привличане на необходимите медицински специалисти чрез осигуряване на необходимата им материална база, освобождаване от данък печалба за определен период от време и др.

5. ОБРАЗОВАНИЕ

Развитието на системата на образование съответства на демографската структура и процеси в общината. Развитието на образователното дело на територията на Община Долна баня се основава на принципите и насоките на Закона за народната просвета, Правилника за приложение на закона, приоритетите на МОН и Регионален инспекторат по образованието, както и при отчитане спецификата на развитие на отделните детски и учебни заведения на местно ниво.

Община Долна баня има добре развита и структурирана образователна структура. В Общината се намира СОУ“Неофит Рилски”, Професионална гимназия ”Христо Ботев” и обединено детско заведение “Юрий Гагарин”.

В СОУ”Неофит Рилски” се обучават 531 ученика, обучаващи се в паралелки от първи до дванадесети клас. /Приложение №2/

В сравнение с 1999 г. се наблюдава тенденция към спад броя на завършващите ученици. Докато през 1999 г. завършват 24 ученика през 2004 г. техният брой спада на 19 младежи. Това от една страна се дължи на желанието на учениците да

изучават нови специалности, непредлагащи се за изучаване в училището. В последните години се наблюдава тенденция към намаляване броя на учениците, постъпващи в първи клас главно поради намаляване на раждаемостта. При обучението в горен курс са изградени профилирани паралелки с технологичен профил “Туризъм”. В горен курс на обучение постъпват основно деца, живеещи в гр. Долна баня и броят им също намалява поради това, че:
- част от учениците, постъпват езикови гимназии и професионални гимназии.

- част от децата /предимно роми/ не продължават средното си образование
Децата, подлежащи на задължителнопредучилищно и училищно обучение са обхванати на 100%.

Училището разполага с достатъчен брой квалифицирани кадри.

Гимназията се нуждае от подобряване на материалната база, закупуване на уреди за кабинетите по физика и химия.

В ***професионална гимназия”Христо Ботев***” се обучават общо 181 ученика в специалностите ”Лесовъд”, “Оператор в дървообработването”, “Оператор в шевно облекло”, “Горско стопанство и дърводобив”.
Материалната база е остаряла, като дървообработващите и шевните машини са закупени през периода 1964/1965/ и имат нужда от подмяна.
ОДЗ ”Юрий Гагарин“ е единственото детско заведение в общината, като изцяло задоволява нуждите от детско заведение. В детската градина се обучават 133 деца в общо 6 групи. Основен проблем за детското заведение е подобряване на наличната материална база и оборудване с подходящи материали с чел нормалното протичане на работния процес.
Детската градина и СОУ ”Неофит Рилски” са включени в приетата енергийна програма, като са предвидени редица мерки като саниране с цел по-ефективното отопляване през зимния период.

На територията на община Долна баня се намира и ДОВДЛРГ ”К.Ляпчева”. Домът съществува от 1939 г. Той осигурява подходяща среда за живот, близка до семейната и осъществява постоянна, седмична и дневна грижа за деца в рисково положение. В дома работят трима души педагогически персонал с магистърско образование-директор и двама възпитатели и трима души обслужващ персонал. В дома има 18 деца на възраст от 7 до 18 години, които се обучават от първи до дванадесети клас в двете училища в града. Домът се нуждае от ремонт на покрива, подмяна на външната мазилка , възстановяване оградата на двора и създаване на площадки за игра.

Анализът и оценка на състоянието на образователната инфраструктура за община Долна баня показва едно сравнително добро осигуряване на образованието с материално-техническа база и учебен контингент.

Основните изводи за общинската образователна система са:

- Община Долна баня разполага с необходимата мрежа от детско заведение и училища със създадена на сравнително добро ниво материална база, високо квалифициран педагогически персонал и ръководни кадри.

Общината има традиции в получаването на качествено образование и сравнително добра реализация на учениците в средните и висши учебни заведения. Местната власт, която е сериозно ангажирана с проблемите на образованието като при финансирането се прилагат елементи на делегиране правата при разходване на средствата по самостоятелни бюджети за всяко структурно звено. Съществува добро взаимодействие между ОДЗ, училища, местна власт, РИО на МОН, Бюро по труда и Д ”СП”.

- Налице е тенденция на стабилизиране броя на децата и учениците. Немалък брой отпадащи ученици, подлежащи на задължително образование. Независимо от предприетите мерки остават необхванати /предимно българи от ромски произход/.
- Средствата за развитие на училищата и ОДЗ, финансирани от общината, осигуряват само дейности, които включват:

капитални и основни ремонти,
обновяване на материалната база,
снабдяване с нови технически и нагледни пособия,
обогатяване на библиотечния фонд и др.

- Върху развитието на системата на образованието в общината влияние оказват и някои неблагоприятни социални фактори – проблеми в семействата, свързани с възпитанието на децата; нарастване на агресивните прояви и противообществени действия от страна на малолетни и непълнолетни; спад на доверието в училището, като институция и демотивация на учениците за учене.

-Сериозен проблем е намаляването на общия брой на децата, от една страна по демографски причини, а от друга – поради икономическа стагнация в района и външна миграция на населението.

Основни цели за развитието на системата на образованието:

-За запазване на качеството на обучение и на високата резултатност на образователния процес е необходимо набелязване на мерки за превръщането на училищата в привлекателно място, чрез привличане на учениците за участие в конкурси;осмисляне и ангажиране на свободното време. Необходимо е да се осигурят възможности за обучение на децата със специфични нужди в училищата и детската градина - включително чрез назначаване на специалисти за работа с деца, имащи аномалии; интегрирано обучение на деца със специални образователни потребности и други подобни.

-Насочване усилията за продължаване опазването живота и здравето на децата и учениците чрез осигуряване на надеждна охрана и строг пропускателен режим,ефективно работещи здравни кабинети в ОДЗ и училища.

-Първостепенна задача е получаването на задълбочена общообразователна подготовка в училищата на общината. Това може да бъде осигурено само от преподаватели, които имат научна и методическа подготовка, висок

професионализъм и квалификация. Бъдещата грижа за висококачественото научно и професионално развитие на заетия педагогически персонал изисква: създаване на действаща система за непрекъсната квалификация на педагогическия персонал; осигуряване на правоспособни преподаватели по всички учебни дисциплини; качествено чуждоезиково обучение във всички образователни степени; качествено обучение, свързано с информационните технологии в различни форми.

6. КУЛТУРА

Дейностите в областта на културата се осъществявят от Образцово народно читалище”Рила”. Съгласно Закона за народните читалища то е традиционно самоуправляващо се културно–просветно сдружение, регистрирано като юридическо лице с нестопанска цел изпълнява и културно просветни задачи. Неразделна част от читалището са неговата библиотека и читалня, както и културно-информационен център. Те са единствените на територията на общината. Библиотеката има книжен фонд от почти 33 000 тома. Културно-информационният център извършва различни информационни, просветни и технически услуги.
Към читалище ”Рила” са изградени художествени състави:
- младежки клуб по художествено слово
- младежки клуб за съвременни танци
- детски клуб по рисуване
- детски клуб по пиано, акордеон, солфеж и пеене
- детски клуб за фолклорни песни
- детски състав за фолклорни танци
- детска читателска група за изучаване на местни традиции и обичаи
- детска вокална група „Сладък спомен”
- клуб по шахмат
- курсове по английски език за възрастни и деца
- на партньорски начала с “Градски шахматен клуб”, работи детска шахматна група.

Дейностите в читалището се извършват от пет служители, а художествените ръководители на съставите работят на граждански договори.

В общината се полагат усилия за възстановяване и съхраняване на местните културни традиции и културното ни наследство.

През 1989 г. експертният съвет на националния институт за паметници на културата на Националния институт за паметниците на културата е регистрирал 30 паметници. За съжаление в района няма сериозни археологически проучвания. В полите на източна Рила се намират останките на манастира „Св.Спас”,където днес се издига малък параклис. Подножието на Ихтиманската средна гора е приютило параклиса на нашата закрилница „Св.Петка”. До него блести с белотата си ново изградената черква „Света Петка”. В южната част на землището ни до Стария друм са открити средновековни сселища, седем тракийски надгробни могили. В западна посока около връх Църквище също има руини от две стари крепости „Голямо и малко градище”, както и от две антични и късно антични селища. Запазени са части от античен и средновековен път, както и надгробни могили.В селището има паметници на културата, както и надгробни могили. В селището има паметници на

културата, които са в различно състояние. Почти унищожени са „Старата община”, „Хамам”-ът, турската баня, Гешевата вила, Дебеляновата къща. Общинския съвет със свое решение е приел като цел възстановяване и реконструкция на културно-исторически обекти, заложена в Мандатната програма на община Долна баня. Една от основните цели на общинското развитие е използването на културата като ресурс и в двете й проявления –като дейност и като културно наследство и осъществяване на взаимодействие между икономическата и културна стратегия на общината чрез културния туризъм, който е най-приложен като средство за културен обмен.Някои от мерките за постигане на тази цел би трябвало да бъдат следните:

1.Да се улеснят и стимулират усилията на различните организации и личности ,свързани с управлението ,опазването и съхраняването на културните ресурните /материални и нематериални/ за разширяване на достъпа на населението и достъпа до тях в т.ч.

-популяризиране на културното наследство на общината , чрез подходяща медийна политика , културен календар и възможностите на други информационни системи/ интернет сайт, брошури, карнетки и др./

-привличане на младите хора за участие в различни прояви, свързани с духовното ни развитие.

-разработване на модели на финансиране на културни обекти и прояви чрез икономически инструменти – програми, спонсорство, партньорство и др.

7. СПОРТ

Спортът подпомага физическото развитие и укрепва здравето на хората в общината. Стимулирането на спортните прояви и мероприятията по физическо развитие на младите хора е приоритетна задача за ръководство на Община Долна баня. Под патронажа на общината се организират и провеждат ежегодни спортни състезания и прояви. Добрата спортна база и отлично подготвените специалисти, традициите в спорта/лека атлетика, плуване, шахмат,футбол/ и професионализма на спортните деятели са условие за възраждане на спорта в гр. Долна баня. Към момента с успехи се отличават спортовете футбол, плуване, бадминтон, шахмат.Предстои лицензиране на клубове по тенис на корт и лека атлетика ,зимни спортове.Инфраструктурата на спорта включва футболно игрище, закрити физкултурни салони в СОУ "Неофит Рилски" и ПГ "Христо Ботев", 9 басейни (2 от които са държавни,останалите са частни), баскетболни, футболни и хандбални площадки, тенис-корт и т.н. В бъдеще трябва да се насочат усилия за изграждане на спортни площадки. На територията на Общината е и Първото частно летище в България,започна изграждането и голф комплекс.

Международното Рали "България" преминава и през територията на гр. Долна баня.

В Община Долна баня са лицензирани четири спортни клуба - Футболен клуб "Левски", клуб по бадминтон "Долна баня".Лицензирани са клубове по шахмат, и плуване. Към ФК "Левски" Долна баня участва в В "Югозападна футболна група". Към ФК "Левски" Долна баня има изградена детско-юношеска школа, обхващаща футболисти от 9 до 18 годишна възраст. Обхванати са футболисти, учещи и в други

общини - около 90 деца. Междинните възрасти 1987 - 1989 - 1991 год. участват в турнирите по футбол за купите на БФС ежегодно. Подготвителните групи участват в първенства по мини футбол, в зала и други първенства, организирани от МОН, ДАМС и БФС.

Към клуб по бадмингтон "Долна баня" са изградени групи за подготовка на деца и юноши. На градския плувен басейн всяка година се организират 3-месечни плувни курсове за начинаещи и напреднали.

Тревожен е факта, че средствата заложени в общинския бюджет за издръжка на СК и материална база са крайно недостатъчни. Болшинството от спортните обекти се нуждаят от неотложни цялостни и частични ремонти, но тъй като те са държана собственост общината няма правомощия за отпускане средства за тяхното осъществяване .

На територията на общината има само една детска площадка , която е крайно недостатъчно за нуждите на най-малките й жители.Ето защо е необходимо да се акцентира върху подобряване оперативното взаимодействие между държавните и общинските органи, изпълняващи функции в областта на физическото възпитание и спорта и активизиране на сътрудничеството им със спортните организации.

Важна особеност е абсолютната необходимост от стимулиране на частните инвестиции в спорта чрез въвеждане на данъчни облекчения от страна на местната власт. Много важно за развитието на спорта в общината е и популяризиране на неговата роля сред най-малките. Затова трябва да се проведе активна политика от страна на детското заведение и училищата с цел по-активното включване на децата и по-големите ученици в спортни състезания , игри и различни видове спортни инициативи.

8. ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

Община Долна баня е сред общините със сравнително слабо развита икономика, по икономическите показатели общината е на едно от най-ниските места в страната /нетните приходи от продажби на предприятията на един жител са 1,16 хил.лв. за 2000 г., 1,28 хил.лв. за 2001г., 2,97 хил.лв. за 2002 г.; голямо повишение на този показател се забелязва през 2003г -10,60 хил.лв./. През 2004 г. на територията на общината са регистрирани 335 стопански обекта, като се забелязва завишение в сравнение с 2002 г. когато икономическите субекти са 282. Следва да се отбележи, че е голям делът на икономическите субекти, които имат данъчна регистрация в други населена места. Това затруднява точното статистическо проследяване на тенденциите в развитието на местната икономика и данните имат по-скоро приблизителна стойност. В по-голямата си част тези икономически обекти като юридическа форма са еднолични търговци, предимно с частна форма на собственост /325 са частните икономически субекта за 2004г./ и в по-голямата си част те не реализират печалба. На територията на общината функционират около десет по-едри икономически обекти, които наематзначителна

част от трудоспособното население, а търговска дейност развиват около 80 дребни фирми.

8.1. Земеделие

От общата площ на община Долна баня в размер на 66 854 дка, 28 704 дка или 42,94% се използва за земеделски нужди.
В резултат на приватизацията и преструктурирането на по-голямата част от промишлените предприятия в Община Долна баня, голяма част от съкратените служители и работници от общинския център се насочиха към земеделското производство, което днес се явява основен фактор в местната икономика. Приключилата поземлена реформа и започналата аграрна реформа създават добри условия за насърчаване на частните земеделски производители и фермери. Съгласно данните от Статистическия сборник "Област София - 2004" за състоянието на аграрната реформа по общини към 27.12.2000 г.в община Долна баня са върнати 38 857 дка земеделски земи, от които 12 700 дка земед. земи са върнати в съществуващи или възстановими стари реални граници и 26 157 дка земеделски земи са върнати съгласно плана за земеразделяне.
Общият размер на обработваемата земя в Община Долна баня е 26 442 дка към 01.04.2000 г. Земеделските земи на територията на община Долна баня включват следните почвени типове: слабо излужени канелени горски почви, алувиално-ливадни и делувиално-ливадни почви. Слабоизлужените канелени горски почви се отличават с високо плодородие. Северните склонове на Рила са заети от кафяви горски почви. Алувиално-ливадните почви са разпространени около реките Марица, Очушница и Гуцалска. Земеделските земи в района са предимно разпокъсани и маломерни, с наклони и част от тях са в различна степен ерозирали. В структурата на обработваемата земя най-голям е делът на зърнените култури, които през 1999 г. заемат около 40% от обработваемата земя в Общината. Традиционна култура в частните стопанства са многогодишните ягодови и други плодови насаждения. През втората половина на деветдесетте години значителна част от обработваемата земя в Община Долна баня се използва за задоволяване на семейните потребности и се засажда с картофи и други зеленчуци.

* ***Растениевъдство :***

Зърнопроизводството е широко застъпено. За 2004 г. за зърнени култури се използват 3 840 дка, засети предимно с пшеница, овес, ръж, третекало. Наблюдава се тенденция за намаляване на площите, засети със зърнени култури в сравнение с 1999 г., когато площта на земите със зърнени култури е 40% от общия размер на обработваемата земя в Общината. През 2004 г. за засети и 500 дка с царевица, като получения добив се използва предимно за задоволяване нуждите на личните стопанства на земеделските производители.

Маслодайни култури:

В съответствие с климатичните условия на района една част от населението се ориентира към отглеждане на маслодайни рози и лен. Това са сравнително нови

култури, в чието отглеждане все още няма традиции в общината. Ето защо не може да се направи точно статистическо проследяване за периода 1999-2004г.

Зеленчукопроизводство:

Зеленчукопроизводството в общината има дългогодишни традиции, като основно се отглеждат картофи и различни други видове зеленчуци – кромид лук, домати, краставици, зеле и други. Значителната част от зеленчукопроизводството се използва за личните нужди на домакинствата, като в последно време една малка част от населението се ориентира към отглеждане на по-големи количества картофи с цел търговия. На територията на общината има изградена и действа целогодишно оранжерия за производство на оранжерийни домати и краставици, на термално отопление с покрита производствена площ от 5 дка на фирма ЕТ “Интерфорум ЕС”.

**** Производство на плодове:***

За общината приоритет в производството на плодове е отглеждането на ягодови и малинови насаждения, като за голяма част от населението /около 40%/ това е основен източник на доход. Сред основните земеделски производители на сертифицирано производство на ягоди и малини на територията на общината е фирма “Балкан фрутс”. Един от основните проблеми за производителите на ягодови и малинови насаждения са нерегламентираните тържища, липсата на единен пазар, както и липсата на фиксирана минимална изкупна цена на произведената продукция.

В съответствие с климатичните и почвените условия в района е застъпено и овощарството, като с приоритетно значение е отглеждането на ябълкови насаждения. През 2004 г. са засадени нови 300 дка с овощни дървета, като получения добив се използва предимно за задоволяване нуждите на личните стопанства.

Основните проблеми в развитието на земеделието в общината могат да се обобщят в следните насоки:

разпокъсаност, маломерност и отдалеченост на голяма част от земеделските земи;

преобладаване на малки лични стопанства /те задоволяват предимно семейни потребности, а на пазара се реализира само излишната продукция /;

липса на борси и тържища за селскостопанска продукция;

ниско ниво на механизация в растениевъдството – недостатъчна, амортизирана и неефективна селскостопанска техника;

ненаучно торене, основно поради високите цени на торовете. Масово се наблюдава едностранно азотно торене, което влошава качеството на растителната продукция и влияе отрицателно върху качествата на почвите и почвеното плодородие;

недостатъчно извършване на растително-защитни мероприятия в областта на растениевъдството;

несъответствие между цените на земеделската продукция и цените на фуражите, услугите и земеделската техника;

увеличение размера на неизползваните земи;

влошено състояние на съществуващите овощни масиви, поради липса на средства за закупуване на посадъчен материал, минерални торове и препарати за растителна защита и провеждане на мероприятия в растениевъдството;
липса на средства за създаване на нови площи с трайни насаждения;
няма реален пазар на земята.
В съответствие с климатичните и почвени условия, Община Долна баня е с исторически традиции и с подходящи предпоставки за развитие на овощарството, с приоритетно значение за отглеждането на ябълки, малини, ягоди, касис, вишни и други. На територията на Община Долна баня съществуват и добри възможности за развитието и на технически култури – особено на лен.

8.2. Животновъдство

Животновъдството също има съществени традиции на територията на Община Долна баня. В резултат на реформите в селското стопанство, изразяващи се главно в ликвидиране на едрите форми на стопанисване на земята и на животновъдните комплекси, е налице значителен спад в поголовието на селскостопанските животни. В Община Долна баня се наблюдава тенденция на намаляване броя на животните във всички категории стопанства и рязко съкращаване на пазарната ориентация на подотрасъла. След практически пълната ликвидация на формите на концентрирано фермерско животновъдство, в общината преобладава отглеждането на единични бройки или малки стада от животни в личните стопанства на селските стопани, в много случаи при неподходящи хранителен режим, битови и санитарно-хигиенни условия, оказващи значително влияние върху обема и качеството на добиваната от тях животинска продукция.

Говедовъдство: В съответствие със спецификата на района, в говедовъдството традиционно се отглеждат породите “Симентал”, “Кафяво”, “Черношарено”. През 2004 г. броят на говедата в Общината е 150 бр., като се забелязва трайна тенденция за намаляване броя на отглежданите говеда. През 2000 г. в Общината са се отглеждали 340 бр.говеда, в т.ч. 193 крави, отглеждани в лични стопанства за нуждите на отделните домакинства, като в много от случаите се отглеждат при неподходящи санитарно-хигиенни и ветеринарни условия.

Овцевъдство:

Овцевъдството има дългогодишни традиции, като е един от основните приоритети в животновъдството. Въпреки това броят на отглежданите животни е намалял двойно в сравнение с 2000г. /през 2000г. са се отглеждали 2 125 броя овце, докато през 2004 г. техния брой е 1200 броя/. Като и при говедовъдството, овцевъдството задоволява предимно нуждите на отделните домакинства.

Произведеното мляко общо в Община Долна баня през 1999 г. е 465 хил.л, от които краве – 342 хил.л и овче мляко – 123 хил.л.

Свиневъдство:

Сходно с тенденцията в страната за спад в броя на отглежданите свине с 20%, в Долна баня също се наблюдава сериозен спад в броя на отглежданите животни. През 2000 г. в общината са се отглеждали 720 бр., докато през 2004 г. се отглеждат 500 свине и 20свине-майки.

Птицевъдство :

Данните относно отгледаните птици в Общината набелязват тенденция за драстично намаляване на техния брой. През 2000 г. в Долна баня са се отглеждали 10 000 броя птици, а през 2004 г. техният брой спада неколкократно и наброява 1 680 броя птици.

Пчеларство:

Благоприятна тенденция се наблюдава в развитието на пчеларството на територията на общината. През 2000 г. броят на пчелните кошери е 130, а през 2004 г. става 140 бр. Макар и прирастът да е много малък, следва да се отбележи, че този прираст до голяма степен се дължи на популяризиране на меда като здравословен и природосъобразен продукт.

Рибарство:

Водните площи заемат 1 192 дка, на територията на общината има 1 язовир, 1 водоем, 4 рибарника където се развъждат предимно шаран и червеноперка като водните площи са публично-общинска собственост. Рибарниците се използват предимно от членове на местното Ловно –рибарско дружество, а в почивните дни често се посещават от почиващите в съседните села.

При внедряване на подходящи форми на стопанисване и технологии в селското стопанство на общината, предвид благоприятните природно-климатични условия в района, съществуват условия за производство на екологически чисти продукти предимно ягоди, малини и касис, продукти от животновъдството – овче и краве мляко и производните им, пчелен мед, както и производството на билки и горски плодове.

8.3. Горско стопанство

Горския фонд в община Долна баня заема площ от 35 319 дка. или 47,98% от общата й територия. Долна баня е сред общините с голям процент на горски фонд, като най –характерните представители са бор, ела, смърч, дъб.

Справка за процес на възстановяване на собствеността върху горите и земите от горския фонд към 2.01.2003г

Издадени решения за признаване правото на собственост на основание чл.17, ал.7 от ППЗВСГЗГФ		Обща площ с признато право на собственост		Издадени решения за признаване правото на собственост на основание Чл.13, ал.5 от ЗВСГЗГФ	
Брой	190	Брой	-	Брой	190
Дка	30 289	Дка	30 289	Дка	30 289

От данните в справката изнесени в Статистически сборник “Област София - 2004” е видно, че от възстановените гори и земи от горския фонд на община Долна баня в размер на 30 289 дка – 9 916 дка са възстановени на частни физически лица, 20 309 дка са възстановени общински гори и земи от горския фонд и 64 дка са възстановените земи и гори на други юридически лица.

От така изнесените данни според вида на собствеността върху горите и горските площи относителният им дял в общия Горски фонд на територията на общината е както следва: 57,50% (20 309 дка) - общинска частна собственост, 28,08% (9 916 дка) - частна собственост, 14,24% (5 030 дка) - държавна публична и частна собственост и 0,18% (64 дка) - собственост на други юридически лица.

Горският фонд на територията на община Долна баня се управлява и стопанисва от Държавно лесничейство – Костенец, със седалище к. Вили Костенец.

Горите на Горско стопанство Костенец са разположени по северните склонове на Рила планина и южните склонове на Ихтиманска Средна гора. В Горско стопанство Костенец е включен горският фонд от община Костенец и от община Долна баня. Община Долна баня се намира в Тракийско-горско растителна област, подобласт Рила. Попада в два климатични района на Умерено-континенталната климатична подобласт на Европейско-континенталната климатична област: климатичния планински и нископланински район на Западна Средна България и климатичния район на високите котловинни полета на Преходната планинско-котловинна поморфоложка област на Ихтиманска и Същинска Средна гора. Във вертикално отношение попада в равнинно-хълмистия и хълмисто-предпланинския пояс на дъбовите гори (500-550м). Дървесната и храстовата растителност е представена от съобществата на сухоустойчиви видове: цер; космат дъб; келяв габър; бяла акация; обикновен глог; шипка. Във влажните места покрай поречията на реките се срещат влаголюбиви видове – върба, топола, бряст, елша.

Други дървесни видове, които са разпространени в общината са явор, клек, елша, трепетлика, офика, шестил, череша и др. В състава на растителните формации участват и следните храстови, полухрастови и тревни видове: хвойна, шипка, леска, малина, къпина, боровинка, птиче грозде, лазаркиня, папрат, коприва, светлика, чашкодрян и др.

Според функциите които изпълнява територията на Горския фонд на общината се разпределя, както следва: 1) групи гори със стопанско предназначение 2) защитни гори и територии, от тях: противоерозионни гори и територии и мелиоративни гори и територии 3) рекреационни гори и територии 4) защитени природни територии 5) исторически места с обща площ и 6) други гори и територии със специално предназначение.

Според почвените и релефни условия горските площи са разделени на 6 подпояса. А) подпояс на хълмисто – предпланински смесени широколистни гори Б) подпояс на нископланински гори от горун, бук и ела; В) подпояс на средно планински гори от бук, ела и смърч; Г) подпояс на високопланински смърчови гори; Д) подпояс на високопланински гори от субалпийски смърч и мура; Е) подпояс на субалпийските формации от единични дървета, клек и храсталаци.

Горите стопанисвани от Държавно лесничейство – Костенец като основен компонент на околната среда и като икономически и социален фактор са от изключително голямо значение за развитието на общината.

Те поддържат биологичното развитие на района, подобряват климата, регулират водния режим, създават благоприятни условия за развитие на дивеча, служат като обект на туризъм, отдих, почивка и украса на природната среда. От тях се добиват значително количество строителна дървесина и дърва за огрев. Горите в общината

имат голямо значение за местното население изразяващо се главно в снабдяването му с дърва за огрев (основен вид гориво за отопление на населението на територията на общината) и предоставяне на площи за паша. Дърводобивът, лесокултурната дейност, добивът на диворастящи гъби и горски плодове дават възможност за допълнителни доходи на населението. Горите в района на общината предлагат добра база за развитие на Ловното стопанство. Освен описаните функции горите в района имат и голямо противоерозионно и защитно-водохранно значение. Лесоустройственият проект на лесничейството осигурява добри предпоставки за съхраняване, стопанисване и ползване на горския фонд. Основните насоки на организация на горското стопанство в общината, предвидени в проекта, са съобразени с поставената цел по групи гори и земи съобразно функциите им. В горите и земите с основно дървопроизводителни и средообразуващи функции организацията на стопанисването е насочена преди всичко към разширеното възпроизводство на главния продукт – дървесината, а също така запазване и повишаване на чистотата на гората. Проектирани са подходящи сечи и залесявания за осъществяване на тази задача. Направлението на стопанисването в защитните и рекреационни гори и земи има за цел непрекъснато подобряване и увеличаване на особените им функции, според конкретното им предназначение. При тях ползването на дървесина е второстепенна задача. Така в защитните гори (противоерозионни и мелиоративни) основната цел е запазване на съществуващата растителност и почвата, както и ограничаване на ерозионните процеси чрез подходящи мероприятия, запазване на инженерните съоръжения и подобряване на ландшафта около тях. В зелената зона (”Рекреационни гори и територии”/ Курортни гори) предимство е дадено на здравно-украсните функции на горите и създаване на максимално подходящи условия за туризъм и краткотраен отдих на населението.

Количеството и качеството на горските масиви може да бъде и една от определящите предпоставки за бъдещото развитие на общината. Всички гори на територията на община Долна баня следва да се стопанисват въз основа на стриктно изпълнение на лесоустройствения проект. В проектираните мероприятия като главна сеч, отгледна сеч, санитарна сеч и сеч за реконструкция следва около 75% относителен дял да имат отгледните и санитарни сечи. Размера на годишно ползуване в горите да се определя от лесоустройствения проект съгласно определените стопански класове. Лесничейството следва да добива дървесина и да я продава на различни потребители. По отношение на общинските гори, собственост на община Долна баня,дърводобива и добива на дърва за огрев са отдадени, чрез организиране на търг от Държавно лесничейство Костенец. С цел бъдещето ефективно ползване и опазване на общинския горски фонд трябва да се създаде общинско предприятие да стопанисване и експлоатация.

Освен добив на дървесина се извършват и ще се извършват залесителни мероприятия. Начина на възобновяването на зрелите насаждения трябва да се определя конкретно за всяко насаждение в зависимост от типа месторастене, възобновителната му способност, бъдещият видов състав и водените до сега мероприятия от икономическа гледна точка. В горите с дървопроизводителни и средообразуващи функции залесяването трябва да има предимно производствена цел. В горите с особени/специални функции залесяването следва да се проектира с

оглед увеличение на защитно-водохранните, защитно-противоерозионните и здравно-украсните им функции. Общо се предвижда за територията на община Долна баня в следващите 2006 – 2007 год. да бъдат залесявани пустеещи земи (ерозирали, пустеещи и територии за залесяване) на площ в размер на 3 – 4 хил. дка с бързорастящи високоенергийни дървесни видове с възраст на отсичане 10 – 15 години с обща стойност на инвестицията за периода 300 000 лв. Това е дългогодишна инвестиция, като при нейната реализация ще се ангажира допълнително работна ръка от местното население. В проектираните залесителни мероприятия в разработващият се от Държавно лесничейство – Костенец нов Лесоустройствен план за периода 2007 – 2016 год. ще се дава предимство на иглолистните дървесни видове – главно бял бор и черен бор, по-малко със смърч, бяла мура и ела – около 80% от ежегодно залесяваните площи. От широколистните дървесни видове ще се залесява главно със зимен дъб и бук, по-малко с цер габър и акация. Вследствие на предвидените мероприятия ще настъпят съществени промени в площите и възрастовия състав по дървесни видове. Ще се увеличи участието на иглолистните дървесни видове. От широколистните ще се увеличи участието на бука и на зимния дъб.

За правилното реализиране на лова и риболова на територията на общината е необходимо стриктно да се изпълнява и ловноустройствения проект, като неделима част от лесоустройствения проект.

В горските масиви редовно се правят проверки за незаконна сеч, контролират се пътните артерии, на нарушителите се съставят актове и се налагат наказания. С връщането на гори на техните собственици се осигурява допълнителен доход за развиване на базата на собствен ресурс.

На територията на горския фонд ще се осъществяват и в бъдеще редица странични ползвания – паша на едър и дребен рогат добитък, добив на сено от голите площи, добив на листников фураж при провеждане на сечи при реконструкцията на насажденията и почистване на просеки. Съществуват и сравнително добри условия за добив на билки, горски плодове и гъби.

Горските територии следва да бъдат оценявани и от гледна точка на потенциала им за развитие на някои алтернативни форми на туризъм, за съхранението, опазването и развитието на горската флора и фауна, както и на екологичното им въздействие.

За реализирането на политиката в областта на горите на община Долна баня за залесяване и поддържане на горският й фонд средногодишно ще бъдат необходими по около 100 хил. лв.

SWOT - анализ на селското и горското стопанство в Община Долна баня

	Тегло	**Точки**	**Оценка**
Силни страни	**1**		**7.2375**
1. Благоприятни почвено-климатични условия и месторазположение	0.35	7.25	2.54
2. Традиции, квалификация и специализация на земеделските производители	0.25	8	2
3. Традиции и налична база за предоставянето на агро-технически услуги	0.15	6.5	0.975

4. Наличие на местни преработвателни предприятия	0.1	7.5	0.75
5. Наличие на местен и чуждестранен инвестиционен интерес	0.15	6.5	0.975
Слаби страни	**1**		**7**
1. Липса на реален пазар на земеделската земя	0.2	7.5	1.5
2. Недостатъчна степен на механизация и на използване на торове и пестициди	0.15	6.5	0.975
3. Ниска степен на концентрация на селскостопанското производство	0.1	7	0.7
4. Липса на собствени инвестиционен капитал на производителите	0.1	6	0.6
5. Липса на надеждни външни пазари	0.3	8	2.4
6. Неорганизираност на производителите в браншови съюзи	0.15	5.5	0.825
Възможности	**1**		**8.2**
1. Създаване на условия за реален пазар на земеделската земя	0.1	9	0.9
2. Възстановяване и активно използване на напоителните системи	0.3	8	2.4
3. Създаване на нови трайни насаждения с качествен посадъчен материал и конкурентоспособен видов и сортов състав	0.2	8.5	1.7
4. Изграждане на пазарна инфраструктура за пласмент на селскостопанската продукция, отговаряща на изискванията на местните и международни пазари и насърчаваща инвестициите в селското стопанство	0.15	7.5	1.125
5. Създаване на информационна система за селскостопанските производители	0.15	8.5	1.275
6. Създаване на конкурентоспособни ферми в животновъдството	0.1	8	0.8
Заплахи	**1**		**6.65**
1. Бавно уедряване на собствеността на земеделската земя	0.1	5.5	0.55
2. Влошено качество на ягодоплодното производство в следствие амортизацията на старите трайни насаждения	0.1	6	0.6
3. Невъзможност за привличане на активен инвестиционен интерес	0.25	8	2
4. Недостатъчна активна кредитна политика спрямо земеделието в национален мащаб	0.25	7	1.75

5. Забавяне изграждането на специализирани пазари за селскостопанската продукция	0.2	6	1.2
6. Липса на маркетингова план и практика за местните селскостопански производители	0.1	5.5	0.55

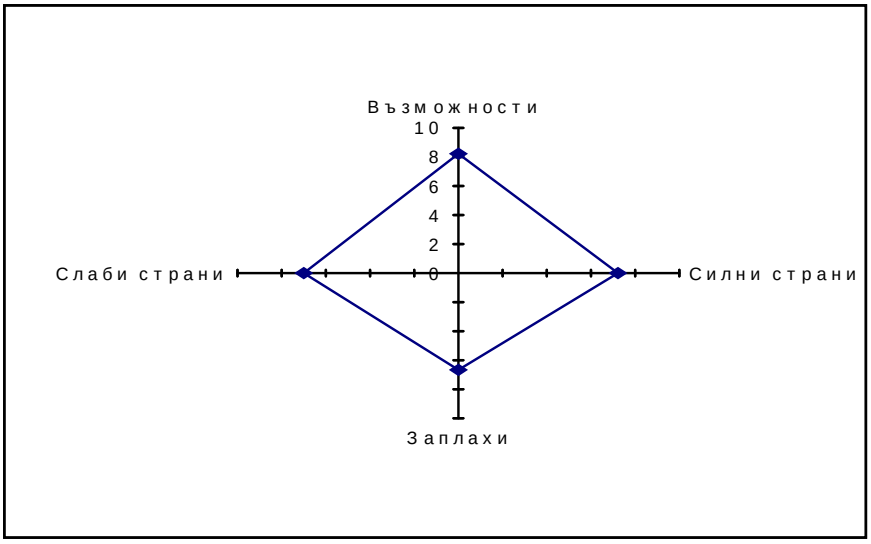

Основният извод от SWOT-анализа на селското и горското стопанство в Община Долна баня може да бъде формулиран по следния начин: На основата на преобладаващите силни страни и възможности е целесъобразно да се предприеме политика на ускорено развитие на сертифицирано биологично земеделие и на пълноценно използване на значителния по количество и качество горски фонд, позволяващ ускорено развитие на туризма в общината.

8.4. Промишленост

Развитието на промишлеността е предимно свързана с развитието на хранително – вкусовата промишленост, като централно място заема винзавод – ЕТ "Ивена Комерс". Винзаводът е традиционен производител на вина и високо алкохолни напитки от регионално и национално значение. Това е единственото по-голямо предприятие в общината, което разширява и модернизира производствените си мощности. На основата на повишено качество и обогатяваща се номенклатура, Винзаводът в град Долна баня притежава съществена конкурентноспособност както на вътрешния, така и на международните пазари. В завода работи около една пета от трудоспособното население на Долна баня, като проблем са не дотам добрите условия на труд.

Характерен отрасъл, произтичащ от особеностите на природата/голям е дела на горската растителност/ е **дърводобива и дървопреработването**.

Дърводобивът и дървопреработващата промишленост са представени от две по-големи фирми, които разполагат с амортизирано оборудване и обслужват

предимно местни потребители. На територията на община Долна баня функционират десетина дребни производители на мебели от масив. Тяхното производство се осъществява практически в занаятчийски условия и е основано на индивидуални поръчки на отделни клиенти.

Шивашката промишленост е също характерен отрасъл за община Долна баня. Независимо от традициите в шивашкото производство съществувалите в близкото минало предприятия са ликвидирани в община Долна баня, което налага да се положат конкретни грижи за възстановяването на шивашкото производство. На територията на общината развиват дейност три по-големи цеха, заемащи по около 25-30 човека работна ръка. В по-голямата си част шивашка дейност осъществяват отделни частни производители, изпълняващи частни малки поръчки и задоволяващи личните си нужди. Основните фирми осъществяващи икономическа дейност са:

“Силвекс”	-мотел “Долна баня”
“Тиже” ООД	-хотел Природа /намира се в курорта/
“Марани тур” ЕООД	- бивша база на БГА Балкан
“Ратан” ООД	- частно летище
ЕТ ”Интерфорум ЕС”	- оранжерия
ЕТ „П.Узунов”	- шивашки цех
“Л и М Баден” ООД	- дърводобив, добив на дърва за огрев от общински гори
ПК „Напредък”	- кооперация
Мелница „Ивел”	- хлебопроизводство и производство на брашно
„Илиан Антов777”	- кафе аператив и бутик
“Тед груп” ООД	- дърводелска фабрика
Голф клуб “Ибър”	- собственик на бъдещия голф комплекс
“Стил” ЕООД	- общинско предприятие за комунално битови услуги
“Калипсо Дизайн” ООД	- производство на мебели
„Балкан фрутс”	- сертифицирано производство на ягоди и малини

На територията на общината се намират офиси на банките “Банка ДСК” и “Биохим”, които обслужват населението за различните видове финансови услуги.

Проблеми за развитието на бизнеса са недостига на финансови средства, високите данъци и голямата бюрокрация; слабата информираност за възможностите за развитие и инвестиране на голяма част от икономическите субекти.

Като цяло може да се определи, че с изключение на Винзавода в град Долна баня, промишлеността в общината е отбелязала упадък през последните десетина години. Основна причина за тази тенденция е разпокъсването на икономическите и технологическите връзки със стопанските субекти, в чиито рамки са функционирали сравнително малките промишлени предприятия в община Долна баня. От друга страна съществуващата – макар и скромна по мащаб промишлена инфраструктура/сгради, електрозахранване, водоснабдяване и канализация и други/ е предпоставка за насърчаване на малките и средните промишлени предприятия в

общината. Важен позитивен фактор в това направление е наличието на квалифицирана работна сила, която за кратко време би позволило да се възродят определени конкурентоспособни индустриални производства в община Долна баня, сравнително добрата инфраструктура, относително ниските цени на земите, наличието на свободни земеделски имоти.

Това са предпоставки за разработване Проект за изграждане на съвременен „Индустриален парк на община Долна баня", отговарящ на изискванията на европейските фондове за насърчаване на конкурентоспособните малки и средни предприятия. Изхождайки от предпоставките за създаване на конкурентоспособен Индустриален парк в землището на Община Долна баня и от опита в тази насока на публичните и частни институции и инвеститори от Европейския съюз могат да се определят основните характеристики на бъдещия Индустриален парк „Долна баня", а именно:

1. Индустриален парк „Долна баня" може да привлича като клиенти – наематели на обособените терени както местни, така и западноевропейски, далекоизточни и други чуждестранни партньори от групата на средните производствени предприятия, заинтересовани от създаването на високоефективни гъвкави производства на територията на Република България с оглед износ без ограничения на крайната продукция на европейския пазар - след присъединяването на страната ни към Европейския съюз. По тази причина наред с предоставянето на традиционните административни и комунално-битови услуги трябва да се предвиди създаването на територията на Индустриален парк „Долна баня" на митническо бюро; данъчно бюро; банкови офиси и други подобни институции. Българското законодателство позволява в подобна зона всеки инвеститор да обособи собствен склад под митнически контрол и да се ползва на място – например в Долна баня, от предимствата на класическите свободни безмитни зони.

2. Маркетинговите проучвания сочат, че основно място в структурата на партньорите на бъдещия Индустриален парк „Долна баня" ще заемат производството на промишлени и хранителни стоки при прилагане на нови високи технологии; разработването и разпространението на продукти и услуги на информационните технологии; предоставянето на транспортни и логистични услуги с обхват Югоизточна Европа и други подобни предприемачески инициативи. Съществуват благоприятни условия за създаване на производства с преимуществена екологична насоченост, сертифицирани според изискванията на Европейския съюз за биологични производства, за безопасност на храните и други подобни.

3. Индустриален парк „Долна баня" може да бъде разположен на терен с площ от 100 дка до около 200 дка земя в землището на Община Долна баня, разпределена на парцели за отдаване под наем в зависимост от нуждите на фирмите. След оформяне на отделните парцели се изгражда вътрешно-транспортната мрежа /пътища и паркинги/. Към всеки парцел следва да се изгради връзка с водопровод, канал, кабел за електрическа енергия и кабели за телекомуникация със съответната мощност.

4. Концепцията за изграждане на Индустриален парк „Долна баня" трябва да се основава на подхода на единно управление, само с терени предоставени под

наем. Това ще позволи по-активното и убедително привличане на институционална и финансова подкрепа от Европейския съюз, основана на публично-частното партньорство с Община Долна баня.
5. Изграждането на Индустриален парк „Долна баня" може да бъде реализирано на етапи – в зависимост от интереса на бъдещите клиенти-наематели, осигуреното финансиране и институционална подкрепа от Европейския съюз и българските публични институции.

SWOT анализ на индустрията на община Долна баня

	Тегло	Точки	Оценка
Силни страни	***1***		***7.3***
1. Изградени индустриални предприятия във важни подотрасли на промишлеността	0.3	8	2.4
2. Наличие на квалифицирана работна ръка за индустриални производства	0.2	7	1.4
3. Наличие на постоянни клиенти за важни местни индустриални предприятия	0.25	6	1,5
4. Поява на конкурентоспособни малки и средни местни предприятия, занимаващи се с индустриално производство	0.25	8	2
Слаби страни	***1***		***5.85***
1. Загубени чуждестранни пазари за важни местни индустриални предприятия	0.3	7	2.1
2. Неконкурентноспособно производство на важни местни индустриални предприятия	0.25	6	1.5
3. Производство, несъобразено с екологичните норми и изисквания	0.15	5	0.75
4. Нерационално използване на материалния и трудов ресурс на общината – недостатъчно местни индустриални предприятия в хранително-вкусовата и дървопреработвателната промишлености	0.15	6	0.9
5. Производство, насочено за ограничен и неликвиден вътрешен пазар	0.15	4	0.6
Възможности	**1**		**7.55**
1. Привличане на чуждестранни инвеститори и фондове на Европейския съюз за изграждане на Индустриален парк „Долна баня"	0.2	7	1.4
2. Използване на инвестиционен финансов ресурс от различни програми, фондове и банки за ускорено модернизиране на промишленото производство в общината	0.15	8	1.2
3. Активен маркетинг и завоюване на нови пазари за промишленото производство в общината – включително за обслужване на разширяващото се търсене от туризма в	0.1	7	0.6

общината			
4. Повишаване конкурентоспособността на индустриалното производство	0.15	7	1.05
5. Ефективно използване на местната селскостопанска продукция за развитие на хранително-вкусовата промишленост с оглед задоволяване на разширяващото се търсене на храни от туризма в общината	0.1	8	0.8
6. Създаване на местни сдружения на производителите по браншове	0.15	8	1.2
7. Обучение на персонала на промишлените производства в общината	0.15	8	1.2
Заплахи	**1**		**6.15**
1. Отказ на достъп до финансиране	0.35	6	2.1
2. Нарастване на конкуренцията	0.35	6	2.1
3. Невъзможност за конкурентоспособно производство и загуба на съществуващи пазари.	0.3	6.5	1.95

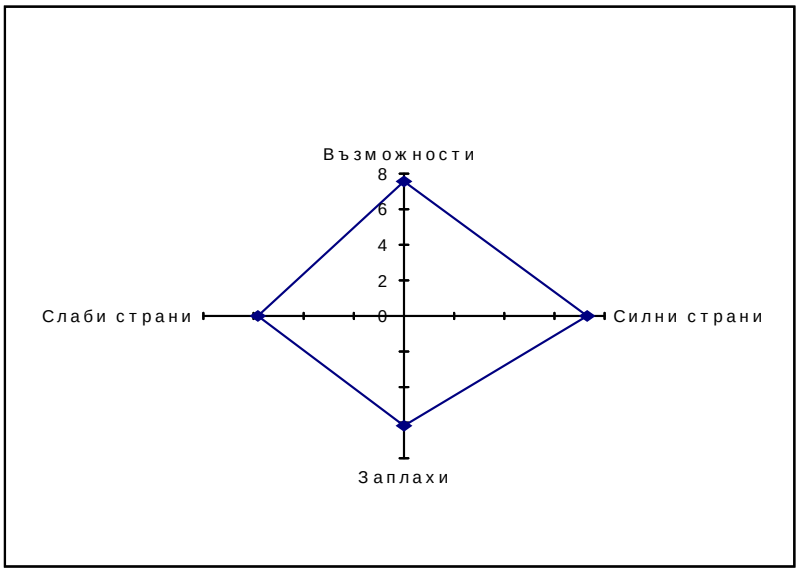

Основният извод от SWOT-анализа на индустрията в Община Долна баня може да бъде формулиран по следния начин: На основата на преобладаващите силни страни и възможности е целесъобразно да се предприемат мерки за бързо разработване на Проект за изграждане на Индустриален парк „Долна баня” с оглед привличане на чуждестранни инвеститори и фондове на Европейския съюз; за рационалното използване на материалния и трудов ресурс на общината за насърчаване на конкурентоспособните местни малки и средни предприятия с оглед покриване на европейските трудови и екологични норми спрямо промишленото производство и осигуряване на възможности за ефективен маркетинг на промишлената продукция на външните и на вътрешния пазар – включително и за задоволяване на разширяващото се търсене от туризма в общината.

9. ТУРИЗЪМ

В общината съществуват редица природни и културни дадености, които представляват добра основа за икономически успешно и устойчиво развитие на различни форми на туризъм. В Общинската програма за развитие 2007-2013г. визията на общината е свързана с развитието на туризма като основен приоритет на община Долна баня.
Общината разполага с богат потенциал за съчиняване на културен и природен туризъм през цялата година.
Тук се намират паметниците на културата с местно значение, църкви, археологически останки от крепости, селища и др.паметници, които могат да бъдат посещавани от туристите.
Мястото на общината в национален парк"Рила" и двете туристически хижи също дават предимство за развитие на екотуризма и ловния туризъм.
Наличието на минерални извори, свързва бъдещето на общината с балнеология и рекреационен туризъм.
Сериозни инвестиции могат да се направят в селския туризъм. Съществуващата читалищна сграда , както и конферентните зали в някои от хотелите дават възможност за организиране на конгресен туризъм.

Най-общо развитие и тенденции на туризма в общината

Община Долна баня и прилежащият район разполагат с изкючително добър потенциал за развитието на разнообразни форми на туризъм. Благоприятните климатични фактори, уникалното съчетание на потенциала от термоминерални водни ресурси с непосредствената близост до к.к. "Боровец" и до столицата, наличието на природни и исторически забележителности създават предпоставки за целогодишно развитие на отдиха, спорта и туризма.
Централно място в досегашното и бъдещото развитие на туризма и курортното дело заема функционирането на курорт "Долна баня". През седемдесетте и осемдесетте години той се разширява екстензивно, относително некоординирано и практически само чрез изграждането на ведомствена почивна база. През периода 1985 – 1989 г. се реализират редица комплексни проучвания и частично проектиране за комплексното изграждане на Национален рекреативен и балнеологичен курорт с потенциал за превръщането му в международен туристически център. Промяната на икономическата обстановка в страната и най-вече рязкото западане на системата за организиран отдих обуславят постепенното западане на преобладаващата част от ведомствените почивни станции в курорт "Долна баня".
Към настоящият момент на територията на общината е развит планинския туризъм. Неговото развитие се обуславя от местоположението на Долна баня в Рила планина, непосредствената близост до курорт Боровец, Национален парк "Рила", като част от територията на общината попада в резервата "Ибър". Местното туристическо дружество "Ибър" съществува от 1902г; предлага зимни и летни лагери, екскурзионни летувания и зелено училище в хижа "Гергиница"/създадена 1976г/. Лагеруващите могат да ползват ски влек, хандбално и волейболно игрище.

По проект на програма ФАР – Развитие на българския екотуризъм стартира проект “Екозона за отдих и туризъм”, който предвижда подобряване състоянието на двете двете хижи – Гергиница и Венетица, както и изграждане на екопътека, свързваща хижите с връх Ибър. Проектът се изпълнява от община Долна баня съвместно с туристическото дружество “Ибър”.

Туристически фирми и предлагани услуги
Фирми, занимаващи се с ресторантьорство:
На територията на Долна баня няколко фирми предлагат ресторантьорски услуги. Голяма част от тях са само кафенета, а в ресторантите се предлагат български ястия. В повечето случаи качеството на предлаганата кухня, както и обслужването е на средно ниво, като трябва да се положат усилия за подобряване качеството и разнообразяване на предлаганата кухня, както и за повишаване качеството на обслужването. Почти навсякъде трябва да се положат още усилия и по отношение на чистотата.

Фирми предлагащи нощувки:
На територията на общината се намират:
- **Мотел “Долна баня”**, предлагащ около 40 легла , включително и луксозни стаи, 70 места за хранене , басейн , сауна , фитнес , добро обслужване. Мотелът се радва на множество клиенти целогодишно;
- **Хотел „Природа”** - предлага общо 26 легла, 60 броя места за хранене, басейн;
- **Почивна станция на МВР.** Тя е изградена на 202 600 кв.м; включва 152 легла, при застроена площ от 2 106 кв.м и разгърната застроена площ от 3 286 кв.м.;
- **Почивна станция “Бистрица”.** Тя е изградена на 57 500 кв.м; включва 300 легла, при застроена площ от 1 656 кв.м и разгърната застроена площ от 2 302 кв.м. През последните години функционира епизодично.;
- **Почивна станция на Авиокомпания “Балкан”.** Тя е изградена на 9 241 кв.м; включва 60 легла, при застроена площ от 180 кв.м и разгърната застроена площ от 380 кв.м.;

Инвестиции
Повечето фирми показват като източник на инвестиции за 2004 г. собствени средства, като много малка част от тях могат да покажат ясни намерения относно тяхното развитие за понататъшен период.

Заетост
Приложение № 4 /приложени анкети/
Фирмите предвиждат разкриване на нови работни места и увеличаване на заетостта в бранша.

Квалификации
Голяма част от фирмите, заети в туристическия бранш посочват нужда от допълнителна квалификация в професиите, свързани в областта на туризма/хотелиери, готвачи, сервитьори, бармани, камериерки, особено внимание се отделя на умението за придобиване на компютърна грамотност и чуждоезиково

обучение/. Пример за това е Мотел “Долна баня”, където редовно се организират квалификационни курсове за придобиване на умения, като осигуряват работа на добре представилите се по време на курсовете.

Маркетинг и реклама

Местната власт в Долна баня работи за популяризиране на района като туристическа дестинация. Направена е Интернет страница на Общината на български и английски език. По проект “Изграждане на екозона за отдих и туризъм в Долна баня” на територията на общината се предвижда изграждане на туристически информационен център, а по проект “Увеличаване на младежката заетост” се възстановява сградата на музея.

На фирмено ниво почти всички разчитат на реклама чрез клиентите си. Една от фирмите се рекламира със свой собствен сайт, с общ сайт, с рекламни брошури, работа с туроператор. Ясно е желанието на фирмите, заети в туристическия бранш за включването им туристически пакет при взаимно изгодни условия със съдействието и партньорството на местната власт.

Местна власт и туризъм

Голяма част от фирмите посочват обвързаност на своята дейност със състоянието на инфраструктурата. Ето защо основните очаквания на фирмите са насочени към подобряване състоянието на инфраструктурата в общината във всичките й направления - пътна, комуникационна, водоснабдителна, комунална.

Голяма част от анкетираните очакват подкрепа от страна на община Долна баня за развитие на различни форми на туризъм - балнеологичен и селски, ловен и екотуризъм.както и за дейностите -селското стопанство, винарството, развитие на занаятите, спомагащи развитието на туризма /изработка на различни видове сувенири/.

Взаимодействие с браншови организации, неправителствени организации: почти всички от анкетираните не са посочили взаимодействия с браншови организации или неправителствени организации. В тази връзка общината трябва да насочи усилия към популяризиране на възможностите /например кандидатстване по проекти предназначени за частния бизнес/, които частните предприемачи биха могли да използват.

Става ясно недоверието на частните предприемачи по отношение на Общината, част от анкетираните изразяват нежеланието си да имат взаимоотношения с общинска администрация.

Основните проблеми в съвременното развитие на туризма и курортното дело в община Долна баня се свеждат до:

- Липса на координация между различните организации и туристически субекти, имащи отношение за перспективното развитие на туризма и курортното дело в община Долна баня;
- Липса на съвременни атракционни обекти за туристите;
- Липса на организиран туризъм;
- Занижен контрол по поддръжката на паметниците на културата и историческото наследство;

- Недостатъчно добре изградена търговска мрежа и заведения за обществено хранене;
- Липса на активна рекламна дейност.

Налага се изводът, че без съществено активизиране на обществената подкрепа за развитието на туризма и курортното дело в община Долна баня и без намирането на оптимална форма за взаимодействие на територията на общината на частния, общинския и държавния сектор в сферата на туризма съществуват реални рискове от западането на стопанската активност в туризма и курортното дело и от загуба на уникалния потенциал на общината за неговото развитие.

SWOT анализ на развитието на туризма в община Долна баня

	Тегло	Точки	Оценка
Силни страни	**1**		**7.5**
1. Наличието на изключително благоприятни природни и културни ресурси за развитие на туризма: релеф, климат, биоразнообразие, гори, пейзажи, защитени местности и културно-историческо наследство.	0.3	7	2.1
2. Геотермални извори и уникалните лечебни свойства на минералната вода.	0.2	8	1.6
3. Утвърден туристически център, с дългогодишни традиции в предоставянето на туристически услуги и изградени множество туристически бази – почивни станции, вили, хижи.	0.3	8	2.4
4. Наличие на инвестиционни проекти за нови хотели и туристически обекти.	0.2	7	1.4
Слаби страни	**1**		**6.85**
1. Недостатъчно развитата и изградена техническа инфраструктура – пътища, обществени площи и други.	0.25	7	1.75
2. Недостатъчна реклама на туристическия ресурс в общината.	0.2	7	1.4
3. Недостатъчно инвестиции в сектора, липса на средства за реконструкция и модернизация на туристическите бази и паметниците на културата.	0.2	6	1.2
4. Липса на взаимодействие между собствениците на туристическите обекти.	0.15	6	0.9
5. Липса на допълнителни туристически атракции и възможности за пълноценно прекарване на свободното време на туристите.	0.2	8	1.6
Възможности	**1**		**7.1**
1. Подобряване на общинската инфраструктура в курортните зони, включително обществените площи.	0.25	7	1.75
2. Привличане на крупни инвестиции в туристическия сектор.	0.25	7	1.75

3. Повишаване на рекламата за местния туристически продукт и за туристическите ресурси в общината и създаване на допълнителни туристически атракции.	0.3	8	2.4
4. Развитие на алтернативни форми на туризъм.	0.2	6	1.2
Заплахи	***1***		**7.4**
1. Конкуренция на други курорти и туристически обекти в района и областта, които да привлечат част от туристопотока.	0.3	8	2.4
2. Липса на средства в общинския бюджет за подобряване на инфраструктура.	0.25	8	2
3. Привлечените инвестиции за изграждане на нови туристически обекти и за модернизиране на съществуващите са недостатъчни.	0.15	6	0.9
4. Нежелание и недостатъчна мотивация у собствениците на туристически обекти и институциите на всички нива за съвместна работа и подобряване на взаимодействието.	0.3	7	2.1

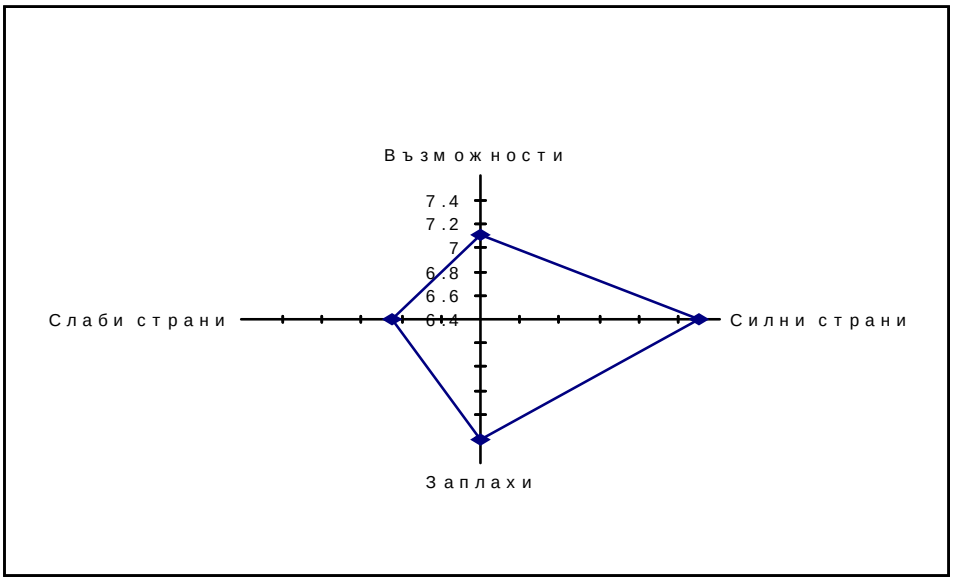

Основният извод от SWOT-анализа на развитието на туризма в община Долна баня може да бъде формулиран по следния начин: На основата на преобладаващите силни страни и възможности е целесъобразно да се предприеме агресивна политика на ускорено развитие на туризма чрез разработването и осъществяването на цялостна **СТРАТЕГИЯ ЗА ХАРМОНИЧНО РАЗВИТИЕ НА ТУРИЗМА В ОБЩИНА ДОЛНА БАНЯ.**

Основните конкретни мерки за насърчаване на бъдещото развитие на туризма в община Долна баня **могат де се обединят в следните насоки:**

А. "Подпомагане на процеса за създаване на подходяща инвестиционна, пазарна и рекламна среда за развитие на туризма в общината" чрез:
Подобряване на качествата на туристическия продукт,
Увеличаване на броя на услугите и заетите в туристическата инфраструктура,

Използване на наличната материално-техническа база, подобряването й и целогодишната й експлоатация,
Съчетаване на всички форми на туризъм
Подобряване на общинската инфраструктура в курорта и града, включително обществените площи – център, паркове, градини
Разработване на стратегия за рекламата и маркетинга на местния туристически продукт и ресурсите в общинната
Привличане и увеличаване на инвестициите в туристическия сектор
Създаване на допълнителни туристически атракции
Стимулиране на развитието на алтернативни форми на туризъм – екологичен, селски, маршуртно- познавателин, агротуризъм и др.
Подобряване на взаимодействието между собствениците на туристически обекти, местните власти, НПО и обществеността за развитието на туризма в общината
Съхраняване и използване на културно –иторическото ни наследство и социализацията му
Подобряване на транспортния достъп и услуги в общината
Подобряване на чистотата, екологичните показатели и облика на общината
Опазване и популяризиране на биоразнообразието в района

Б. „Подобряване на общинската инфраструктура в курорта и града, включително на обществените площи – централна градска част, паркове, градини с оглед насърчаване на туризма” чрез ускоряване на реализацията на следните Общински проекти през периода 2005 – 2006г:

- Създаване на устройствен план на централната градска част
- Изработване на цифров модел на кадастралния регулационен план - гр. Долна баня;
- Създаване на екопътеки в Рила и Средна гора;
- Създаване на еко зони, бивак, допълнителни атракции (опознавателни табели, къмпинги) за екотуризъм и опознаване на биоразнообразието.

В. „Подобряване на взаимодействието между местните власти, собствениците на туристически обекти, НПО и обществеността за развитието на туризма в общината”

1. Активизиране дейността на консултативен съвет по въпросите на туризма (Съгласно изискванията на Закона за туризма);
2. Изработване на рекламни брошури за общината, включване в каталози, туристически издания, информационни бюлетини на туроператорски фирми, печатни издания и др.

10. ИЗГРАДЕНОСТ И СЪСТОЯНИЕ НА ТЕХНИЧЕСКАТА ИНФРАСТРУКТУРА

Техническата инфраструктура обхваща материално-техническата база /пътна мрежа и съоражения / на четири основни инженерни системи :

- транспортна;

- енергийна;
- водостопанска;
- съобщителна;

Транспортна инфраструктура

Състояние на транспортната инфраструктура

Географското разположение на община Долна баня я определя като важен кръстопът, свързващ София и Пловдив. Стратегически важен за общината е преминаващият през територията й част от второкласен път Е-82, осъществяващ връзка на общината с преминаващите през територията на страната ни два от петте Европейски Транспортни Коридори/ОЕТК№4 и ОЕТК№10/. Чрез второкласен път Е-82 на Изток общината осъществява транспортните връзки със съседната община Долна баня през територията на която преминава ОЕТК№10-Залцбург-Любляна-Загреб-Белград-Ниш-София-Пловдив-Истанбул, посредством които се осигуряват международните транспортни потоци между Европа, България и Турция, осигурявайки връзката между Европа и Азия. На Запад чрез второкласен път Е-82 Долна баня-Самоков, с отсечка от 4 км към к.к.”Боровец”, общината осъществява транспортните връзки със съседната община Самоков и посредством второкласен път Е-62 Самоков-Сапарева баня-Дупница, с ОЕТК № 4 – Дрезден/Нюрнберг-Прага-Виена/Братислава-Гьор-Будапеща-Арад-Констанца/Крайова-София-Солун, посредством които се реализират транспортните потоци с Македония, Сърбия и Гърция.

По отношение на вътрешното транспортно обслужване на общината, то се осъществява от:
- второкласен път Е-82 - Долна баня-Самоков със отсечка от 4 км към к.к.”Боровец” и е връзка със съседните общини Костенец и Самоков;
- четвъртокласна/общинска/ пътна мрежа за вътрешно транспортно обслужване;

Състояние на пътните комуникации

Състоянието на пътната мрежа се определя ежегодно в зависимост от показателите: вид, гладкост, ширина на пътното платно и други. В зависимост от състоянието на тези показатели, пътната мрежа се определя в три състояния: добро, задоволително и лошо.

Транспортното обслужване се осъществява по второкласен път Е-82, връзка със съседните общини и Курортен комплекс “Боровец”. Състоянието на този автомобилен път е лошо. Има участъци които се нуждаят от ремонт вследствие на наводненията след обилните валежи/пропадане на част от пътя, свлачища и други/ през настоящата 2005г, по-голяма част от пътя няма необходимата носимоспособност на пътната настилка и не отговаря на съвременните завишени техническите изисквания за безопасност. В допълнение към това средствата които се отпускат за текущо и зимно състояние са недостатъчни. Състоянието на пътната маркировка е в много лошо състояние и не гарантират безавариен превоз на пътници и товари. Второкласната пътна мрежа се стопанисва и поддържа от пътно управление гр. Костенец, което е териториално звено на Изпълнителна агенция “Пътища”, и се грижи за състоянието на второкласната пътна мрежа.

Финансирането на строително-ремонтните дейности се извършва от ИА “Пътища” в рамките на утвърдените програми.

Вътрешноселищна пътна мрежа

Изградената общинска /четвъртокласна/ пътна мрежа е в лошо състояние, като общата дължина е 26 км с трайна настилка. Асфалтовите настилки са силно деформирани и не отговарят на нарасналите изисквания за съвременен бърз и безопасен транспорт. По пътните трасета на общинската пътна мрежа има изградени мостове, водостоци, подпорни стени, парапети които са в недобро състояние особено след споменатите наводнения през настоящата 2005г. Липсват необходимите пътни знаци, указателни табели и снегозащитни съоръжения. Не е извършвано опресняване на вертикалната маркировка, което създава опасност за движението. Лошо е състоянието на голяма част от банкетните ивици и отводнителните канали. Общото състояние на общинската улична пътна мрежа е лошо и се нуждае от основно изкърпване и подновяване. Уличната мрежа в това си състояние създава проблем при привличане на инвеститори и ще има негативни последици при развитието на туризма като основен приоритет в Долна баня.

За 2005 г. са отделени средства от общинския бюджет за ремонтни дейности в размер на 4 400 лв. /Разходи за капиталово строителство – ремонт за подобряване на състоянието на уличната мрежа/. Тези средства, както и отпусканите средства за зимно поддържане и снегопочистване са недостатъчни, поради което пътуването през зимата е затруднено.

Като цяло община Долна баня разполага с добре изградена, но амортизирана пътна мрежа. В следствие гореизложеното е целесъобразно за общината решаването на следните задачи:

- построяването на обходен 6/шест/ километров път, свързващ с.Костенец курорт “Долна баня”;
- построяването на околовръстен път, които ще отклони основния трафик от автомобили преминаващи през централната част на град Долна баня;
- доизграждане, ремонт и поддръжка на общинската пътна мрежа, отговаряща на Европейските стандарти;
- реконструкция и ремонт на мост, свързващ гр. Долна баня със с.Пчелин /община Костенец/.

Община Долна баня се намира на стратегически важен кръстопът. Близостта й до двата най-големи града – София и Пловдив, както и републиканския курорт в района – Долна баня и к.к.”Боровец” задължават изграждането на стройна организация на пътническия транспорт в общината. Транспортното обслужване на територията на общината се извършва по всички направления от приетата транспортна схема от частни превозвачи. Автобусните линии са междуселищни и междуградски.

През последните две години през територията на общината започнаха да преминават автобусни линии, свързващи Пловдив-Дупница-Благоевград, с.Радуил-София, което позволява на местното население по-добрата и по-удобна връзка със столицата и втория по големина град в България –Пловдив, което има косвено

влияние при намаляване на безработицата. От значение за намаляване на безработицата е и близостта до жп гарата в град Костенец, което позволява на голяма част от местното население да работи в София и Пловдив.
В областта на автомобилния транспорт е необходимо да се засили контрола от страна на Общинска администрация, КАТ и ДАИ по прилагането на нормативни документи за обществен превоз на пътници.
Особена гордост за Община Долна баня е първото частно ***сертифицирано училище за любители-пилоти***, намиращо се на територията на общината. Летището се приема като една от местните атракции и има благоприятно влияние за настоящото и бъдещо развитие на община Долна баня като туристически курорт.

Общата оценка на състоянието на транспортната система е, че пътищата са в лошо състояние. Като цяло общината има добре изградена пътна мрежа, която позволява относително бърз достъп на територията й. Лошо е състоянието на четвъртокласната пътна мрежа която създава проблеми особено в зимни условия. Осигурени са регулярни транспортно-пътнически връзки с гр.София, гр.Пловдив и центровете на съседните общини. Наложително е бърза реконструкция, основен и среден ремонт на общинската пътна мрежа, която е в лошо състояние.

Извод:

Транспортната инфраструктура в общината е равномерно разпределена, но е силно амортизирана и се нуждае от ремонт.

Състояние и тенденции във водостопанската инфраструктура

Главната водна артерия за района на община Долна баня е р. Марица. Изворната област на реката са двете Маричини езера под връх Манго в Рила планина при кота 2 378 м. Водосборният й басейн е 21 084 км^2. Реките, събиращи водите си от високопланинските части на Рила и Западни Родопи са предимно със снежно-дъждовно подхранване, характеризиращо се с ясно изразено пролетно-пълноводие през април, май и два минимума – зимен и летен. Водите на р. Марица се използват за задоволяване на различни нужди: в бита, промишлеността и в селското стопанство – за напояване. В поречието й са изградени редица хидротехнически съоръжения. Районът е слабо обилен на подземни води. Голяма част от тях са привързани към скалните комплекси, а някои контактуват с терасните води на р. Марица.

Питейно-битово снабдяване:

Общината разполага с добри в качествено и количествено отношение водоизточници. Основен водоизточник за град Долна баня е речното водохващане от река Марица, а курорт “Долна баня” се водоснабдява от река Бистрица. Водопроводната мрежа е изградена в по-голямата си част от етернитови тръби .Общата дължина на изградената водопроводна мрежа е около 50км, като от 2001г наличната водоснабдителна система обслужва 100% от населението на общината. Основен проблеми е силната амортизираност на наличната водопроводната система, на което се дължат големите загуби на вода/над 50% от общото количество вода/.

Състоянието на водоснабдителните мрежи не е добро. Има необходимост от допълнително водоснабдяване, реконструкция и ремонт на водопроводната мрежа в община Долна баня. Необходимо е изработване на проект и изграждане на пречиствателна станция за питейни води с цел подобряване на социалната и екологична среда. Това би подобрило качеството и гарантирало количеството на необходимата за потребление вода и би имало икономически ефект за развитие на туризма и курортното дело в Общината. За целта е необходимо да се акцентира върху следните проблеми:

- изграждане на водопровод с. Радуил – гр. Ихтиман, съвместно с община Ихтиман, която ще има приоритетна роля в реализирането на проекта;
- за създаване на благоприятна обстановка за развитие на туризма в общината и курорт “Долна баня” е необходимо изграждането на вътрешна водопроводна мрежа в курорта;
- третият основен проблем, който стои за решаване в община Долна баня е реконструкцията на водопроводните мрежи - частично и цялостно в гр. Долна баня. С реконструкцията ще се подобри качеството и количеството на подаваната вода и ще се намалят загубите, които от аварии по водопроводите е приблизително 50%. Необходимо е да се използват нови технологии при реконструкцията и се вложат проводи и части от висококачествени и екологично чисти материали, с висока водопроводност, срок на експлоатационна годност и безопасни за здравето на хората.

- изграждане на пречиствателна станция за питейно-битовите нужди на община Долна баня.

Канализационна мрежа

Канализационната мрежа в община Долна баня е с обща дължина 28 км и от 2001г. обслужва цялото население на общината. Няма изградени събирателни колектори и пречиствателни съоръжения, което води до заустване на отпадните води директно в р. Марица. Предвид сравнително малката амортизация на около 80 % от общата канализационна мрежа, нейното състояние може да се определи като добро. Останалата част от около 20% се нуждае от основен ремонт и реконструкция. Ето защо се предвижда:

- изграждането на пречиствателна станция съвместно с общините Костенец и Ихтиман, което ще спомогне за опазване чистотата на един от екологично най-чистите райони в България и ще има благоприятно влияние при бъдещото развитие на туризма през периода 2007-2013г.;
- канализация на курорт “Долна баня”;
- изграждане на канализация и корекция на дере в кв.15 по действащия ЗРП на града.

Минерални извори :

На територията на община Долна баня се намират два минерални извора-с дебит 11,6 л/сек. и температура 62° /Приложение №.2/ и с дебит 2л/сек. и температура 26°/Приложение№ 5/.

Топлият минерален извор има съществено значение за развитието на балнеологичен туризъм в общината. Малка част от термалния ресурс е отдаден на

концесия на Мотел “Долна баня” където се използва за отопление и балнеология и на “Голфклуб Ибър”АД.

Проблем за ефективното използване на топлата минералната вода е невъзможността на общината да разполага с ресурса поради строго определената държавната собственост.В тази връзка трябва да бъдат предприети мерки за създаване на търговско дружество с общинско участие ,което да кандидатства за концесия на геотермалния ресурс.

Студеният минерален извор е отдаден на концесия, като основната цел е изграждане на три предприятия за бутилиране на минерална вода с марка Долна баня.

Хидромелиорации

В землището напоителната система е позната като ”Янков канал”, но практически тя не се използва поради разграбените съоръжения, многото запушвания и липсата финансови средства за поддържане. Предвижда се изграждането на нови и реконструкция на съществуващите съоръжения за напояване с цел напояване на земеделските площи в района/проектът за изграждане и реконструкция на напоителната система “Янков канал”, съвместно с община Долна баня, е в работна фаза/.

Основните проблеми на Напоителни системи в община Долна баня могат да се обединят в следните насоки:

- липсва сдружение на водоползвателите за стопанисване на напоителните съоръжения;
- напоителната канална мрежа е остаряла и подлежи на възстановяване и реконструкция.

Изводи за състоянието на водостопанската инфраструктура:

1. Община Долна баня разполага с добри в качествено и количествено отношение водоизточници. Водоснабдена е 100% от територията на общината.
2. Съществуващата водоснабдителна система е остаряла и се нуждае от реконструкция.
3. Основен проблем са значителните загуби на питейна вода
4. Канализационната мрежа е добре изградена
5. Липсват пречиствателни съоръжения за отпадъчни води
6. Трябва да се полагат значителни грижи от страна на общината за опазване на геотермалните ресурси с цел максимално ефективното им използване.
7. Планира се изграждането на предприятия за бутилиране на студената минерална вода
8. Напоителни системи са разрушени, което ги прави неизползваеми.
9. Голяма част от населението използва питейна вода за напояване.

Състояние на енергийната инфраструктура

Община Долна баня се захранва с електроенергия от републиканската енергийна система чрез районната електрическа подстанция в Костенец. Тази подстанция понижава напрежението на магистралната енергопреносна мрежа от

110кV на 20кV и осигурява електрозахранване със средно напрежение на районните трансформаторни постове в общината.

Електрозахранването на отделните потребители е изпълнено с въздушни линии, подземни кабели и смесено.

В община Долна баня не са изградени електропроизводствени мощности. Електроразпределителната мрежа за средно и ниско напрежение се стопанисва и поддържа от подрайон Костенец, подразделение на “Енергоразпределение София” ЕАД.

Общината разполага с необходимите трафопостове, въздушни и кабелни линии, съответстващи на потребностите на населението, промишлените предприятия, административните учреждения, социалните заведения и други стопански обекти.

Техническото състояние на съоръженията и линиите от електроразпределителната мрежа отговаря на изискванията за сигурно и качествено електрозахранването.

На територията на общината са в експлоатация 13 трафопоста, в т.ч.11 в стоманобетонни постройки и 2 мачтови с обща инсталирана мощност 3 440 kVA.

Справка за потребената електроенергия:

Година	Потребители	
	Обществен сектор	Битов сектор
2001	3499,4	2188,2
2002	3259,0	2015,2
2003	3356,1	2119,3
Средно за периода	3371,5	2107,6

Справка за сезонно потребление:

Година	Потребители					
	Обществен сектор			Битов сектор		
	Лято	Зима	Нараства не	Лято	Зима	Нарастване
2001	206	411	98,6	175	193	10,7
2002	192	383	99,1	161	178	10,5
2003	198	394	98,9	169	187	10,8
Средно	199	396	99	168	186	10,7

Като цяло община Долна баня разполага с добре изградена, енергопреносна система, но е необходимо изграждането на улично осветление с енергоспестяващи лампи и монтирането на автоматични управляващи устройства.

Газоснабдяване

В съответствие с Плана за развитие на Югозападния Район за Планиране от август 2005 г. и бъдещето изграждане на т.нар. «индустриални зони» в големите градове и периферните зони на Софийска агломерация – включително и Община Долна баня, задължително трябва да включва осигуряване на газоснабдяване за производствени нужди на инвеститорите. Във връзка с необходимостта от изграждане на нови газоразпределителни мрежи са обособени 8 национални региона за целенасочени инвестиции на територията на България, като Регион "Струма", с център град Дупница, обхваща територията на следните общини:

1. Благоевград, Кресна, Петрич, Сандански, Симитли и Струмяни – в Благоевградска област.
2. Бобовдол, Бобошево, Дупница, Кочериново, Кюстендил, Невестино, Сапарева баня – в Кюстендилска област.
3. **Костенец, Долна баня и Самоков – в Софийска област.**

Състояние и тенденции в съобщителната инфраструктура

Съобщителната инфраструктура е представена от технически съоръжения и мрежи, чрез които се осъществява далекосъобщения, пощенски услуги, предаване на радио и телевизионни предавания. Далекосъобщенията на територията на Общината са представени от телефонни и телеграфни услуги, прима се и сигнала на мобилните оператори.

Състояние на далекосъобщенията.

Съобщителната мрежа в община Долна баня е териториално отнесена към ТВД - Самоков. Съобщителната мрежа в общината е добре развита, през 2004 г. се обслужват 1235 телефонни номера, но в сравнение с 1999г техният брой е намалял значително/през 1999г се обслужват 1450 абоната, през 2000г броят им става 1445, през 2001г, 2002г, 2003г и 2004г е съответно 1440, 1380 , 1320 и 1235бр/. Автоматичната телефонна централа/А29/ позволява автоматични селищни, междуселищни и международни телефонни разговори, но не позволява използването на съвременните информационни технологии. Недоброто качество на телефонните връзки, повишаването на цените на междуселищните телефонни разговори накара голяма част от населението да се откаже от услугите на БТК.

На територията на Долна баня се приема сигнала на двата мобилни оператора - Мобилтел и Глобул, като от услугите на мобилните оператори се ползва около 80% от населението на общината.

Приоритет за ръководството на общината е подобряването на този вид услуги и по-точно изграждането на цифрова централа и подобряване качеството и достъпа на Интернет връзката.

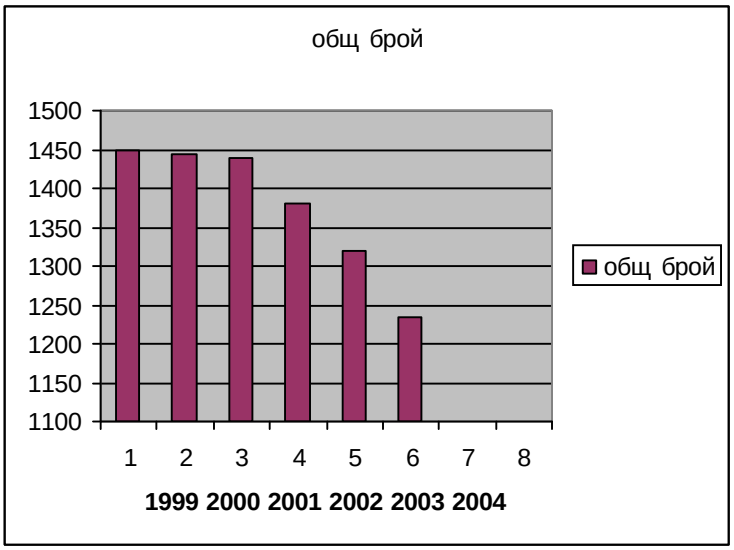

Пощенското обслужване на територията на община Долна баня услуги се осъществява от ПТТС-Долна баня- клон на Софийско ТП на "Български пощи" АД, като са на сравнително добро ниво и обслужват цялото население на Общината. Според покриваните територии обхватът на пощенското обслужване е 100%. РПС – Долна баня извършва широк спектър от услуги - освен типичната пощенска експлоатация (вътрешни и международни пощенски услуги, писма, телеграми, колети и разпространение на печата), Пощата осъществява и др. социални услуги в помощ на населението – финансови услуги, каса на населението за заплащане на ток, телефон, данъчни плащания, плащания на пенсиите, застрахователна и приватизационна дейност и дори услуги с наложен платеж (улесняваща търговията). Въпреки, че самата структура на Пощите е донякъде мудна, организацията на работа в момента е добра. По отношение на кадровия потенциал има нужда от допълнителна квалификация и обучение в съответствие с новите дейности и изисквания в работата на пощите и развитието на технологиите.
Местното общинско радио "Рила" редовно информира жителите на Общината за настоящи и предстоящи събития. Предаванията на радиото се осъществяват по кабелен път от програмен ръководител, като наличните съоръжения се характеризират с амортизираност и се нуждаят от подновяване. Радиото през 2006г

ще чества своя петдесет годишен юбилей, като се радва на слушателски интерес от страна на долнобанци.
На територията на Долна баня работи клон на кабелен оператор-“Телекабел” град Пазарджик, местният офис осигурява работа на около десет човека .

Изводи за състоянието на съобщителната инфраструктура в общината:
1. Развитието на системите и качеството на връзките са на сравнително недобро ниво, наличните съоръжения са остарели и се нуждаят от подобряване с цел използване на нови телекомуникационни технологии.
2. Системата на пощенските услуги е добре развита, пощенските съобщения се извършват навременно.
3. В последните години започна предлагане на съвременните информационни технологии /Интернет/ от частни доставчици, предлагащи абонамент с различни почасов или неограничен достъп.

11. СЪСТОЯНИЕ НА ОКОЛНА СРЕДА

Община Долна баня е със слаба антропогенна дейност и значително запазени екосистеми и природни забележителности. Такива са територията южно от гр. Долна баня, т.е. Северния дял на Рила планина, включеният в Национален парк “Рила” резерват “Ибър” и природните забележителности в този район. Запазени и в добро състояние екосистеми са в обособения курорт от национално и местно значение. Проучванията за състоянието на околната среда, основани на данните на РИОСВ-София сочат, че община Долна баня е един от екологично най-чистите райони в страната.
Основни източници на организирани емисии от вредни вещества за общината са горивните инсталации с битов характер и емисиите от моторни превозни средства. Основни проблеми, свързани със замърсяването на атмосферата са автомобилният транспорт и битовият фактор – прахта от непочистените и неблагоустроени улици, битовите отпадъци. Акустичното натоварване на средата от средствата на транспорта е значително поради високите шумови нива, интензивността на транспортните потоци, състоянието на настилките, организацията на движението и други.

Въздух:
Важно значение за екологията има анализа на концентрациите на основните замърсители на атмосферния въздух в т.ч. серен двуокис, азотен окис, азотен двуокис и др.,които са в пределите на допустимата концентрация. В атмосферата има минимално количество серни и азотни окиси - 0,94 и 0,22, въглероден и двуазотен окис, въглероден двуокис и амоняк съответно - 0,02; 159,09; 0,03 и 0,03. Това са многократно по-ниски стойности на показателите, измерващи чистотата на въздуха в сравнение с тези на съседните общини Костенец и Самоков/за община Костенец стойностите са съответно - въглероден окис - 20,20 и двуазотен окис - 27 230,48; въглероден двуокис - 3,62 и амоняк - 3,57/ през 2003г. Тези данни изцяло се

дължат на ниската производствена активност на промишлените предприятия в региона, поради което и няма сериозни промишлени замърсявания.
Основни замърсители на атмосферния въздух са парокотелните инсталации, работещи на мазут и домакинствата, отопляващи се на твърдо гориво и нафта. Автомобилното движение, макар и жизнено необходимо, обременява околната среда, а също така е източник и на шумово натоварване. Част от пътищата не са благоустроени и са източник на запрашване.
Изследването на товарооборота и пътникопотока определя гр. Долна баня като малък транспортен център с местно значение от IV-та комплексна група, но замърсяването на въздуха с прах, азотни окиси и серни окиси, оловни аерозоли и др., както е посочено по-горе е незначително.
При извършване на анализите за замърсяване на въздуха са констатирани минимални завишени емисии на серен двуокис във вечерните часове на зимния сезон. При изгарянето на масово употребяваните в домакинството твърди горива, емисиите са с ниска височина и ниска емисионна температура. Неблагоприятни метеорологични условия и затруднената дифузия на замърсителите, също може да бъде причина за високи приземни концентрации на вредни вещества в близост до източниците. Това замърсяване се дължи на използването на твърдо гориво за отопление в битовия сектор, но поради разсъсредоточения им характер, емисиите са значително под допустимите норми.
Липсата на развита промишленост не позволява замърсяване на атмосферния въздух, водите и почвите в община Долна баня.
За запазването на гореспоменатите добри показатели за чистота на въздуха е необходимо да се предприемат превантивни мерки за недопускане влошаването на доброто качество на атмосферния въздух и намаляване на запрашеността.

Води

Река Марица е главна отводнителна артерия на град Долна баня и е категоризирана като II категория водоприемник. Състоянието на водните екосистеми в реката е оценено като добро, с достатъчно самопречистващи капацитети, но тъй като в реката се изливат практически всички отпадни води, опазването чистотата на водите на р. Марица, е един от най-важните въпроси и приоритет за решаване в Общината, в предвид развитието й като туристически център. За тази цел беше създадено сдружение с обществена полза ”Река Марица - чиста, пълноводна и красива” съвместно с общините Костенец, Белово и Ихтиман, като се предвижда включването и на други общини. Основна цел на сдружението е изграждане на пречиствателни станции в общините, в съответствие с Европейските изисквания както и полагане на грижи /финансова, техническа подкрепа/ за опазване чистотата на реката.

Почви

Няма значителни проблеми, които застрашават екологично-чистото състояние на почвите. Основните заплахи произтичат от:
- газовете от изгаряне на въглища и течни горива, които падат под формата на киселинни дъждове;
- от транспорта-замърсявания, свързани с дизелови и бензинови двигатели;

- комунално-битова дейност - изхвърляне на отпадъци, които при неправилно съхранение замърсяват почвите и подпочвените води;
- изсичане на горите, водещо до изтощаване на почвите, ерозия и засоляване;
- производството на високо нитратна земеделска продукция.

Ландшафтно и биологично разнообразие

В община Долна баня 35,58% от площта е заета от земеделска територия, 30,97% от горски фонд, 3,05% - урбанизирани територии, около 2% водни течения, 0,9% за добив на полезни изкопаеми, 0,5% за транспортни нужди. От дадените стойности става ясно, човекът със своята дейност е повлиял силно върху природните дадености в общината.

Сравнително непокътната е природата в курорт Долна баня, което се обяснява с липсата на активна човешка дейност в курорта. За възстановяване ландшафното и биологично разнообразие и възстановяване на равновесието, нарушено от човешкото влияние е необходимо да се разработят програми и мерки за залесяване на изсечения и пустеещ горски фонд.

Характеристика на флората

Характерът на флората се определя от вида на релефа - предимно полупланински, с надморска височина 640м и разположението на общината в Долнобанската котловина. Котловинното дъно е добре заравнено и покрито с плодородна почви, което е предпоставка за развитието на растениевъдството. Характерни видове за района са

- Иглолистни видове - бял бор, черен бор, обикновен смърч, обикновена ела, бяла мура, черна мура, зелена дугласка ела, европейска лиственица, смрика/хвойна/, клек. В парковете – секвоя, кедър, метасеквоя, криптомерия, сребриста ела/конколорна/, кипариси, туи;
- Широколистни дървесни видове - летен и зимен дъб, благун, цер, червен американски дъб, бук/обикновен и източен/, бреза, тополи, бяла и черна елша, трепетлика, върби, дребнолистна, едролистна и сребролистна липа, акация, явор, клен, ясени, джанки, черница, конски кестен, обикновен кестен, гледичея, дрян /обикновен и кучи/, чашкодрян, офика/офика/, магнолия, гинко билоба,аморфа, лавровишна;
- В парковете – платан /чинар/,каталпа, тамарикс, жив плет/птиче грозде/, чимшир, дървовидна ружа;
- Храсти - люляк, шипка, леска, глог, златен дъжд, боровинка, трънка, смрадлика, чашкодрян, лишеи, мъхове.

Районът е известен с голямото разнообразие от билки, които са с високи целебни качества - бял и жълт равнец, жълт и червен кантарион, синя и жълта тинтява, иглика, зърнастец, теменуга, киселец, кукуряк, кърпикожух/есенен минзухар/, лайка, полски мак, синя метличина, мента, папрати, горско омайниче, медуница, копитник, минзухар, кокиче, съсънка, горска ягода и др.

Гъбите са поминък за голяма част от малцинственото население. За съжаление поради неправилната експлоатация голяма част от видовете са на изчезване в района. Типични представители на гъбите са ливадната печурка, полска

и горска печурка, булка, пърхутка, манатарка, масловка, пачи крак, рижика, челядинка, млечница, мухоморка и др.

Характеристика на фауната

Фауната се отличава с голямо разнообразие. Характерни представители на род Бозайници са белка, невестулка, лисица, вълк, мечка, дива свиня, сърна, сръндак, пор и язовец, а рода на земноводни е представен от дъждовника, змията и тритона. Районът разполага и с богато видово разнообразие на птици –глухар, лещарка, сокол, орел, лястовица, врабче, гугудка, врана, сойка, гълъб, особена гордост е наличието на големия брой щъркели /Общината е на първо място в страната по броя на щъркелови гнезда през 1999г/.

Често пъти децата имат възможността да се порадват на срещите си с катеричките, които са редовни обитатели не само на горите, но и на дръвчетата, намиращи се в града. Множеството рибари имат възможността да уловят бяла пъстърва, мряна, шаран, каракуда, червеноперка и раци, чистещи речните дъна.

Защитени територии и обекти

Част от територията на Общината попада в природен резерват “Ибър”, който е част от национален парк ”Рила”. Резерватът съответства на първа категория защитена територия по IUCN, резерватът е включен в “Списъка на ООН на националните паркове и еквивалентните на тях резервати”. Със заповед на МОСВ от 15.10.1999г резерват “Ибър” е прекатегоризиран от Народен в Национален парк ”Рила”.

Заплахи за биоразнообразието в Общината:

1. Прекалената експлоатация на растителни видове, което води до тяхното изчезване

2. Глобалното затопляне, при което част от растителните видове не биха могли да се адаптират

3. Промишлено земеделие - отглеждане на строго определени видове култури, което води до липса на разнообразие

Твърди отпадъци и управление на отпадъците

Община Долна баня изхвърля около 1000 т отпадъци., от които 100% са ТБО и такива приравнени към тях. Отпадъците в общината се събират ежедневно в около 1000 кофи за битови отпадъци и 100 контейнера. Дейността по събиране, извозване, лятно улично почистване зимно улично почистване, поддръжка на депо за ТБО е възложено на общинска фирма “Стил” ЕООД. Финансовите средства, които се отделят от общината за тази дейност са ограничени и недостатъчни. Не достигат средства за ремонт и боядисване на всички контейнери, а за закупуване на нови няма финансова възможност. На територията на общината няма площадки за разделно събиране на отпадъци. На депото за твърди битови отпадъци попадат и всякакви други отпадъци, включително опасни, както и определени количества течни отпадъци, което създава проблеми при експлоатацията му. Техниката, използвана за сметосъбиране, е недостатъчна и се характеризира с амортизираност и подлежи на цялостно подновяване.

Контрола за състоянието на чистотата в населените места се осъществява пряко от местни власти (Кмета на Общината и упълномощените от него лица). В общинската програма за управление на отпадъците са предвидени мерки за ограничаване на замърсяване от сметищата, тяхната реконструкция и превеждане в съответствие с нормативните изисквания, но на този етап все още няма изградена система за управление на отпадъците. Не е осъществено проектирането и отреждането на терен за депониране на ТБО.

В община Долна баня не е изградено специализирано депо за строителни отпадъци. Съществен проблем създават строителните отпадъци от частни строителни обекти, които се депонират на неразрешени за тази цел места. Не е разрешен проблема на Общината за въвеждането на разделно събиране на отпадъците. Наложително е да се ускори във времето неговото привеждане в действие като по този начин ще се решат редица други проблеми за Общината: загуба на ценни вторични суровини; намаляване разходите за извозване на отпадъците; намаляване обема на сметищата и др.
В общинският и областният план за развитие е заложено изграждането на регионално депо за ТБО /Костенец, Ихтиман, Самоков, Долна баня/.

Потребление на ресурсите
С цел ограничаване потреблението на ресурси трябва да се предприемат редица мерки като:

- използване на алтернативни източници на енергия /предвидени в Общинската програма за енергийна ефективност/;
- ограничаване на количеството отделяни отпадъци;
- рециклиране на отделените отпадъци.

Принципи:

- Чиста и здравословна околна среда;
-Рационално използване на наличните суровинни ресурси;
-Интегрирано управление на отпадъците;
-Пълна отговорност на замърсителите;

Прилагане на административно-правни мерки за управление на качеството на околната среда
Община Долна баня има приета програма за управление на отпадъците. Основните цели и принципи , залегнали в прогромата са :

- Намаляване на количеството на образуваните отпадъци;
- Подобряване организацията по събиране и транспортиране чрез непрекъсната грижа за съществуващите съдове за ТБО и техниката за транспортирането им. Да се приложат възможностите за отдаването на дейностите по събиране и транспортиране на отпадъците на концесия;
- Да се приведе съществуващото депо в съответствие с нормативната уредба;
- Да се обединят усилията на съседните общини за изграждане и експлоатация на регионални съоръжения;
- Да се намали съдържанието на вредни вещества и опасни съставки в битовите отпадъци;

- Да се осигури участие на обществеността за разрешаване на възникналите и потенциални екологични проблеми включително и тези по управление на отпадъците;

- Актуализиране на програмата за управление на отпадъците и наредбата на Общинския съвет;

- Да се въведат схеми за разделно събиране на опасните отпадъци.

-Участие на обществеността.

Общата оценка за състоянието на околната среда е много добро. Природните и климатични дадености на територията са с благоприятни екологични характеристики. В градската част липсват крупни производствени замърсители на атмосферата, водите и почвата.

Изводи от анализа на състоянието и тенденции в опазване на околната среда:

По данни от РИОСВ - София не са регистрирани стойности над допустимите норми на вредни емисии в атмосферния въздух в района на общината и може да се счита, че че община Долна баня не е проблемна по отношение на качеството на атмосферния въздух.

Проблем е образуването на нерегламентирани сметища, като част от тях са по поречията на реките Марица и Бистрица и в тази насока трябва да се приемат редица мерки за опазване чистотата на реките в района.

12. ИНСТИТУЦИОНАЛНА ИЗГРАДЕНОСТ

На процеса регионално развитие в България, оказват влияние множество фактори от различните нива на управление, в институциите на регионално и местно равнище. Централната държавна администрация чрез законодателни норми и управленски практики създава най-общ регламент и рамка на процеса.
За изпълнение на стратегии и програми в областта на регионалното развитие и икономическото и социално сближаване с решение на Министерски съвет на територията на страната са обособени 6 района за планиране. Община Долна баня попада в Югозападен район, обхващащ областите София,Софийска, Кюстендил, Благоевград и Перник.
Законът за местно самоуправление и местна администрация дава възможност на органа на местното самоуправление - общински съвет да приема стратегии, прогнози, програми и планове за развитие на общината. Общината притежава и редица други правомощия и роли, рефлектиращи пряко или косвено върху развитие на територията.
Общинският съвет е орган на местното самоуправление и се избира от жителите на общината. Съгласно чл.20 от ЗМСМА Общинският съвет определя политиката за

изграждане и развитие на общината. Отново, съгласно ЗМСМА (чл.21).
Общинският съвет:
приема решения за създаване и одобряване на общи и подробни градоустройствени планове за територията на общината или за части от нея;
приема стратегии, прогнози, програми и планове за развитие на общината;
определя изисквания за дейността на физическите и юридическите лица на територията на общината, които произтичат от екологичните, историческите, социалните и другите особености на населените места, както и от състоянието на инженерната и социалната инфраструктура.
В състава на общински съвет Долна баня влизат 11 съветника, участващи в четири постоянни комисии:

1) Общинска икономика и инвестиционна политика. Общинско имущество. Общински финанси, данъци и такси. Общинска администрация. Обществен ред и сигурност, бедствия, аварии и катастрофи;

2) Устройство на територията. Земеделие и гори, опазване на околната среда и рационално използване на природни ресурси. Благоустрояване и комунални дейности;

3) Регионална политика. Инфраструктури. Евроинтеграция. Образование, Куртура. Музеи. Ритуали. Вероизповедания. Куртура. Исторически и археологически паметници;

4) Здравеопазване. Социални грижи. Работа с деца и младежи. Работи с роми. Развитие на отдиха, спорта и туризма. Жалби.

Участието на институциите на местно ниво се свързва в по-голяма степен с разработването на общински стратегии, планове и проекти и тяхното обосноваване за включване в областните планове за развитие.
Съществен участник в развитието на Общината е Общинската администрация. Към м. ноември 2005г тя се състои от 22 специалисти, чиято дейност се осъществява от принципите на законност, откритост, достъпност, отговорност, координация и компетенциите на местното самоуправление. Работата на общинска администрация се ръководи от Устройствен правилник, определящ организацията, редът на дейността, функциите и числеността на персонала.

Успешната реализация на политиката за регионално развитие на община Долна баня в голяма степен ще зависи от взаимодействието между институциите в общината, повишаване капацитета на съществуващата административни структура и изграждане на нови институции основани на други принципи.
В стратегически план следва да се насочат ресурси и положат усилия към създаване на съвременна институционална среда чрез:
Сътрудничество между общински съвет и общинска администрация при устройството и развитието на териториалната общност основано на принципите на равнопоставеността и взаимната изгода;
Ясно разграничаване на ролите, правата и отговорностите на всички участници ангажирани в процеса на местно развитие;
Целенасочено взаимодействие между общинска администрация и деконцентрираните звена на централната изпълнителна власт на територията на община Долна баня;

Привличане участието на неправителствения сектор в етапите на формиране и реализация на политиката за регионално развитие с цел осигуряване на обществена подкрепа при нейното провеждане;
Засилване на междуобщинската интеграция, чрез партниране между тях при реализация на проекти на комуналната инфраструктура и изграждане на общи институции (агенции за развитие, бизнес центрове и др.), обслужващи две или повече общини;
Изработване и провеждане на местни политики в подкрепа на предприемаческата активност на бизнеса в областта;
Развитие на различни форми и практики насърчаващи участие на гражданите в управлението на териториалната общност;
Повишаване на експертните и/или управленски умения в областта на регионалното развитие на специалистите от общинската администрация чрез програми за обучение;
Информационно осигуряване на процеса на институционално изграждане и функциониране;
Сътрудничество с неправителствени организации и сдружения на местни и регионални власти, в рамките на района за планиране и страната.

13. НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИ ОРГАНИЗАЦИИ

Неправителствените организации са важен фактор с постоянно увеличаваща се ключова роля на местно ниво. На територията на община Долна баня са регистрирани :
- Агенция “СЕЛИМА”-НПО, чиято основна цел е подпомагане на териториалното развитие в общините Долна баня, Ихтиман. В сдружението участват физически и юридически лица, развиващи дейност на територията на общината.
-Общинско народно читалище „Рила”
- Сдружение "Училищно Настоятелство - СОУ „НЕОФИТ РИЛСКИ", гр.Долна баня.
- Сдружение “РЕКА МАРИЦА-ЧИСТА, КРАСИВА, ПЪЛНОВОДНА” съвместно с Общините Долна баня, Белово и Ихтиман. Основна цел е опазване чистотата на река Марица и притоците й, изграждане на пречиствателни станции, както и популяризиране ролята на реката за развитието на региона.
- Гражданско Сдружение Екоенергия, гр.Долна баня.
- Клуб “Олимпиец-Долна баня”, гр.Долна баня.
- Клуб по бадминтон Долна баня, гр.Долна баня.
- Сдружение “Обществен Съвет Долна баня-Модерен курорт”, гр.Долна баня.
- Туристическо дружество “Ибър”, гр.Долна баня.
- Футболен клуб “Левски-Долна баня”, гр.Долна баня.
- Сдружение с нестопанска цел “Авиореликви”, гр.Долна баня.
- Ловно-рибарско Дружество “Сокол 1898”, гр.Долна баня.
- Обединен спортен клуб “Левски”, гр.Долна баня.
- Сдружение "Асоциация СВЕТА ПЕТКА - Долна баня", гр.Долна баня.
- Сдружение "Спортен клуб "Синхрон-99"", гр.Долна баня.

ЦЯЛОСТНА СТРАТЕГИЯ и ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ДОЛНА БАНЯ

1. СИНТЕЗИРАНЕ НА ПРОБЛЕМИТЕ И S.W.O.T. - АНАЛИЗ

Въз основа на събраните информации и извършените констатации бяха направени редица изводи. Те отразяват не само актуалните проблеми, пред които е изправена община Долна баня, но и дават насоки за възможното бъдещо развитие.

За да се осигури по-широко участие на гражданите от общината и за да се съобразят предлаганите приоритети и действия с проблемите и възможностите за развитие на общината се проведоха работни срещи , в които взеха участие служители от общинска администрация и ръководители на част от институциите, намиращи се на територията на Общината. Основна цел на тези срещи бе в един по-широк кръг от представители да се очертае реалистична картина на силните и слабите страни на общината, както и възможностите и опасностите, които стоят пред нейното развитие.

На базата на направените констатации и резултатите от проведените работни срещи, бе изготвен цялостен S.W.O.T. - анализ на община Долна баня. На основата на прилагането на съвременните методи за експертни оценки на силните и слабите страни, на възможностите и заплахите в регионалното развитие и използването на метода на SWOT-анализа е разработен настоящия SWOT-анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите в регионалното развитие на Община Долна баня към юни 2000 г. и прогноза за 2006 г. Той се основава на интегралните оценки за равнището на социално-икономическото развитие и на резултатите от SWOT-анализите на четири от стратегически направления за бъдещото развитие на общината – Туризъм, Промишленост, Селско стопанство и Техническа инфраструктура на територията на Община Долна баня. Настоящият SWOT-анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите в регионалното развитие на Община Долна баня е разработен както по отношение на състоянието към октомври 2005 г., така и по отношение на прогнозата за очакваното равнище на социално-икономическо развитие на общината през 2013 г., при отчитане на положителния ефект от реализацията на най-важните мерки, действия и инвестиционни проекти, залегнали в настоящия Общински План за Развитие на Община Долна баня. Резултатите от реализирания SWOT-анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите в регионалното развитие на Община Долна баня са представени в следния синтетичен вид:

ПОКАЗАТЕЛИ	2005 г.			2013 г.		
	Тегло	**Точ-ки**	**Общ сбор**	**Тегло**	**Точ-ки**	**Общ сбор**
Силни страни	**100**		**640**	**100**		**820**
1. Наличието на изключително благоприятни природни и културни ресурси за развитие на туризма: съхранена природна среда, релеф, климат, минерална вода, биоразнообразие, гори, пейзажи, защитени местности – резерват “Ибър”,културно-историческо наследство.	50	6	**300**	40	8	**320**
2.Местоположение до големи градски и туристически центрове и добра транспортна достъпност	10	5	**50**	20	9	**180**
3. Благоприятни за сертифицирано биологично земеделие почвено-климатични условия и доказан опит	10	5	**150**	10	7	**70**
4. Значителен по количество и качество горски фонд, позволяващ ускорено развитие на туризма и дървопреработването в общината	10	5	**50**	10	8	**80**
5.Добри транспортни и комуникационни връзки с другите общини и наличие на сертифицирано частно летище	10	5	**50**	10	8	**80**
6. Съхранени културни и спортни традиции	10	5	**50**	10	8	**80**
Слаби страни	**100**		**705**	**100**		**420**
1. Липса на правомощия на местната власт, водеща до неефективно стопанисване на публичната собственост	5	6	**30**	5	4	**20**
2. Висок процент регистрирана безработица и неблагоприятна образователна структура.	5	6	**30**	5	5	**25**
3. Недостатъчно развитата и изградена техническа инфраструктура за развитие на туризма – пътища, ВиК мрежи, обществени паркови площи и други	20	7	**140**	20	5	**100**
4. Недостатъчна реклама на туристическия ресурс в общината	15	7	**105**	15	4	**60**
5. Недостатъчно инвестиции в туризма и културата, липса на средства за реконструкция и модернизация на съществуващите туристическите бази,културно-историческото наследство.	10	8	**80**	10	4	**40**
6. Нерационално използване на материалния и трудов ресурс на общината – недостатъчно	5	7	**35**	5	4	**20**

местни индустриални предприятия в хранително-вкусовата и дървопреработвателната промишлености						
7. Липса на сдружения на производителите	5	6	**30**	5	4	**20**
8. Дребно растениевъдство и животновъдство (задоволяват се предимно семейни потребности, а на пазара се реализира само излишната продукция)	5	8	**40**	5	4	**20**
9. Лошо състояние на хидромелиоративната мрежа в Общината	5	8	**40**	5	4	**20**
10. Необходимост от рехабилитация на техническата инфраструктурата/пътища, ”ВиК” мрежи/, реконструкция на регионално депо за ТБО и изграждане на пречиствателна станция.	25	7	**175**	25	4	**100**
Възможности	**100**		**715**	**100**		**865**
1. Увеличено търсене на туристически продукт на територията на общината	5	8	**40**	5	9	**45**
2. Привличане на крупни инвестиции в туристическия сектор	15	8	**120**	15	9	**135**
3. Повишаване на рекламата за местния туристически продукт и за туристическите ресурси в общината и създаване на туристически атракции	20	7	**140**	20	9	**180**
4. Привличане на чуждестранни инвеститори и фондове на Европейския съюз за изграждане на Индустриален парк „ДОЛНА БАНЯ”	15	8	**120**	15	9	**135**
5. Използване на инвестиционен финансов ресурс от различни програми, фондове и банки за ускорено модернизиране на промишленото производство в общината	5	7	**35**	5	9	**45**
6. Ефективно използване на местната селскостопанска продукция за развитие на хранително-вкусовата промишленост с оглед задоволяване на разширяващото се търсене на храни от туризма в общината	10	6	**60**	10	8	**80**
7. Нарастване търсенето на екологично чиста селскостопанска продукция	5	6	**30**	5	8	**40**
8. Активно използване на значителния по количество и качество горски фонд, позволяващ ускорено развитие на туризма и дървообработването в общината	5	6	**30**	5	8	**40**
9. Възстановяване и активно използване на	5	7	**35**	5	8	**40**

напоителните системи						
10. Създаване на конкурентоспособни ферми в животновъдството, сертифицирани за биологично земеделие	5	7	**35**	5	8	**40**
11. Получаване на финансиране за модернизация на производството на стоки и услуги с цел повишаване конкурентоспособността на местната продукция и услуги и покриване изискванията на ЕС от малките и средните предприятия в общината	5	7	**35**	5	8	**40**
12. Създаване на достъп до значими местни паметници на културата, чрез определяне, изграждане и организиране на маршрути за гости и туристи	5	7	**35**	5	9	**45**
Заплахи	**100**		**535**	**100**		**370**
1. Невъзможност да се получи финансиране от структурните фондове на ЕС, с което да се затрудни реализацията на инвестиционнните проекти в общината	20	5	**100**	10	4	**40**
2. Конкуренция на други курорти и туристически обекти в района и областта, които да привлечат част от туристопотока	10	7	**70**	20	4	**80**
3. Привлечените инвестиции за нови туристически обекти и за модернизиране на съществуващите са недостатъчни	20	7	**35**	20	4	**80**
4. Нестабилност в привличането на платежоспособното туристическо търсене	10	5	**50**	10	3	**30**
5. Осигуряване на адекватна квалификация на работната сила за нуждите на туризма	20	5	**100**	20	3	**60**
6. Емигриране на интелектуалния и квалифициран трудов потенциал на общината	20	8	**160**	20	4	**80**

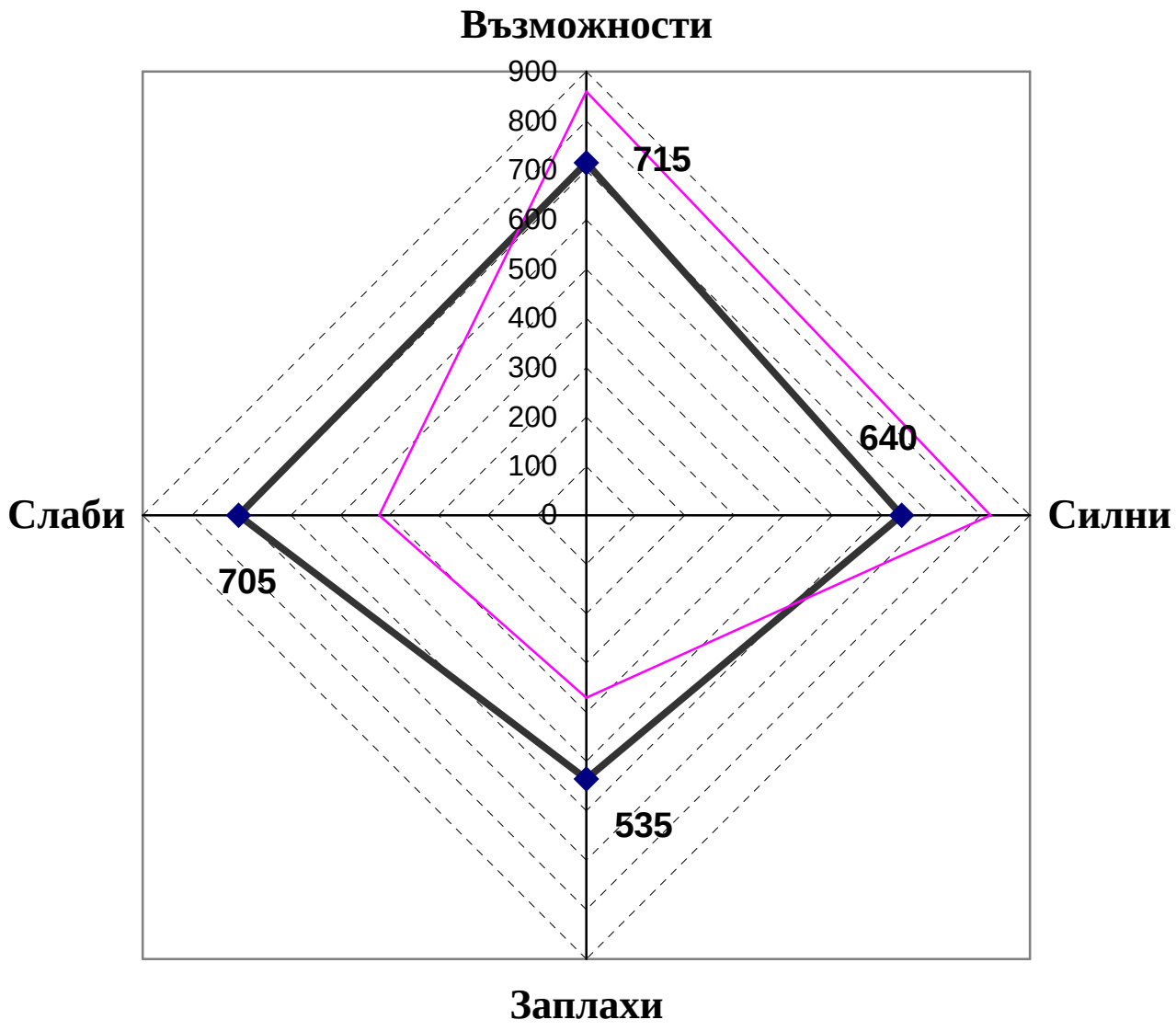

В настоящия SWOT-анализ за всяка една характеристика на силните и слабите страни, възможностите и недостатъците, са зададени тегла, с които те влизат в крайната оценка. Тези тегла отразяват важността на конкретната характеристика. Оценката, която се дава, е на база експертна оценка на отделните анализи на състоянието на икономиката и инфраструктурата на общината и приема стойности от 0 до 10.

От така изготвения SWOT-анализ може да се направи извода, че като цяло състоянието на общината към 2005 г. се намира в благоприятните за регионалното развитие първи и четвърти квадранти - с превес на възможностите, но и със силно изразени слаби страни в досегашното икономическо развитие (отбелязано в графиката с по-дебелата черна линия). Прогнозата за това развитие към 2013 г., след осъществяването на набелязаните цели, намерения, мерки и проекти за развитието на общината и разработена според нормите на европейското регионално планиране, показва че Община Долна баня може да продължи своето развитие преимуществено в първи квадрант – между възможностите и силните страни (отбелязано в графиката с по-тънката черна линия). За това ще е необходимо да се осигури поетапното и стриктно изпълнение на настоящия Общински План за развитие на Община Долна баня. Мерките, действията и инвестиционните проекти

трябва да спрат негативните тенденции, които сега се наблюдават в промишлеността, селското стопанство, туризма и други сфери на социално-икономическия живот. Осъществяването на Плана за регионално развитие на Община Долна баня ще позволи да се достигнат своевременно набелязаните стратегически цели и приоритети. Това би могло да осигури не само повишаване на икономическите показатели, но и съществено нарастване на жизненото равнище в Община Долна баня. Постигането на това благоприятно разположение може да се осъществи, като се използват два основни подхода:

Инвестиционен подход – в този подход държавните институции, местните власти, частните предприемачи и неправителствените организации ще играят съществена роля в предлагането, разработването и лобирането за осъществяване на местни и чуждестранни инвестиции и за привличане на финансови средства от предприсъединителните и структурните фондове на Европейския съюз за осъществяване на инвестиционните проекти в Община Долна баня;

- **Ресурсен подход –** максимално използване на наличните ресурси и потенциални възможности от наличната техническа и социална инфраструктура, материално-техническата база в промишлеността, селското стопанство и туризма, както и от квалифицираната работна ръка за социално-икономическо развитие на Община Долна баня.

Изготвеният SWOT-анализ позволява да се обобщи, че община Долна баня има потенциал за бъдещо развитие основно в областта на туризма. Това следва да бъде водещ мотив за реализацията на конкретни приоритети, мерки и проекти с цел създаване на подходящи условия за развитие и популяризиране на общината като туристическа дестинация.

2. ВИЗИЯ

ДОЛНА БАНЯ - ТИХО И СПОКОЙНО МЯСТО ЗА ЖИВОТ, ТЪРСЕНА ТУРИСТИЧЕСКА ДЕСТИНАЦИЯ СЪС СЪХРАНЕНА ПРИРОДА, КАЧЕСТВЕНА ТЕХНИЧЕСКА И СОЦИАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА, ЗАПАЗЕНА КУЛТУРА И БИТ

3. ПРИОРИТЕТИ, СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ, МЕРКИ И ИНВЕСТИЦИОННИ ПРОЕКТИ

Приоритет 1.
ПОДОБРЯВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА ЖИВОТ НА ГРАЖДАНИТЕ НА ОБЩИНА ДОЛНА БАНЯ И ИЗГРАЖДАНЕ НА СРЕДА ЗА СПОРТ И ОТДИХ

Подобряване качеството на живот на гражданите е основен приоритет, залегнал в Националната стратегия за развитие. Основна цел на всяко едно общество е благополучие, икономически и социален напредък. Ето защо в синхрон с НСРР и Областната стратегия на Софийска област основен приоритет за работата

на Община Долна баня и в частност Общинска администрация през периода 2007/2013г ще повишаване на материалния , икономическия и образователния статус на населението в Общината.

Специфична цел 1.
<u>Доизграждане и подобряване състоянието на техническата инфраструктура</u>

Доброто състоянието на инфраструктурата е основно изискване за развитие на туризма в даден регион. Развитието на България през бъдещия период е тясно свързано с развитието на туризма. НСРР определя страната като туристическа дестинация с добре развита и изградена инфраструктура. Природните дадености /близостта на Рила планина, разнообразния климат, запазената природа и минералните извори/ и близкото местоположението до курорта Боровец определят туризма като основен приоритет в развитието на Община Долна баня. Добре изградената техническа инфраструктура /транспортна, водоснабдителна, комунално-битова, електрификационна, телекомуникационна и други/ е важна предпоставка за привличане на туристи и на инвеститори, развиващи икономически и социално изгоден туризъм.

Мярка 1. Реконструкция и разширение на В и К мрежите в Община Долна баня

- <u>Реконструкция и разширение на В и К мрежа в град Долна баня</u>

Необходимостта от спешно подобряване на В и К мрежата в община Долна баня е тясно свързана с необходимостта от подобряване на водоснабдяването, намаляване на загубите на вода по водоснабдителната мрежа, които възлизат на над 40%, намаляване на авариите, причинени от силно амортизираната водоснабдителна мрежа – изградена предимно от етернитови тръби.

- <u>Изграждане на модерна В и К мрежа на курортна зона Долна баня</u>

В курортна зона Долна баня водоснабдителната мрежа е недобре изградена, което е пречка при развитието на туризма на тази територия. Общинското ръководство е заложило като мярка реконструкция на водопроводната мрежа , при подмяна със стоманени или пластмасови тръби ф 60, ф 80, ф 100, ф 150 с обща дължина от 15 000 м, на стойност от 700 000 лв. в стратегията за развитие за периода 2000/2006г. След актуализацията на стратегията, общинско ръководство предвижда разширяване на водоснабдителната мрежа на курорта на обща стойност от 372 000 лв., финансирано от Социално-инвестиционен фонд. Проектът е в процес на изработка.

- <u>Изграждане на водопровод Радуил –Долна баня-Костенец-Ихтиман</u>

Европейската политика е насочена към създаване на проекти и партньорства, имащи регионално значение. Община Долна баня, съвместно с общините Костенец и Ихтиман предвижда изграждане на водопровод, с което се цели и подобреното водоснабдяване в общината. Проектът е актуализиран.

- <u>Проектиране и изграждане на Градска пречиствателна станция за отпадни води /ГПСОВ/</u>

Мярка 2. Подобряване на напоителната система в Община Долна баня

Независимо от уникалния характер на напоителната система “Янков канал”, практически тя не се използва поради разграбване на съоръженията, запушвания и липса на поддържане. След актуализиране на Стратегията за развитие за периода 2000/2006г., общинското ръководство предвижда подобряване на Напоителната система, включващо изграждане на следните подобекти:

- водохващане на р.Марица
- Янков канал
- язовир”Дълга ливада”
- Деривция “Бистрица”
- захранващ тръбопровод
- напоително поле

Мярка 3. Изграждане на околовръстен път на град Долна баня

Проектът за изграждане на околовръстен път Долна баня е на обща стойност от 2 800 000 лв. Предвидено е да бъде финансиран от Европейските структурни фондове. Проектът е актуализиран. С изграждането на околовръстния път ще се намали трафика на движението на леки и тежкотоварни автомобили, преминаващи през второкласния път Е-82.

Мярка 4. Разширяване и подобряване на четвъртокласната общинска пътна мрежа

Ежегодно се отделят средства от общинския бюджет за поддръжка и ремонтни дейности на уличната мрежа, които обаче са крайно недостатъчни. През периода 2007/2013 г. общинското ръководство трябва да насочи усилия към подобряване състоянието на уличната мрежа, като се отделят значителни суми за ремонт и удължаване на уличната мрежа. Реализирането на тази мярка ще допринесе за изграждането на по- привлекателен вид на града за местните жители, туристите и предпремачи.

- Изграждане на път, свързващ село Костенец и курорт Долна баня. Проектът е с надобщинско значение, цели се подобряване на пътната връзка с община Костенец и в частност с курорт „Вили Костенец”. Проектът е актуализиран.
- Подобряване състоянието на уличната пътна мрежа. За изграждането на привлекатален имидж от съществено значение е състоянието на пътната мрежа. Мярката е насочена към привеждане на уличната пътна мрежа в съответствие с Европейските стандарти. Ежегодно от общински бюджет се отделят средства, които са крайни недостатъчни.
- Подобряване на четвъртокласен път, свързващ Долна баня и Пчелин /реконструкция на мост/. В следствие на проливните дъждове мостът, свързващ Долна баня и Пчелин е негоден за ползване, като има наложено ограничение по отношение на тонажа. Това ограничение прави невъзможно за преминаване на тежки селскостопански машини, а в тази част на Долна баня е съсредоточена голяма част от селскостопанските земи.

Мярка 5. Подобряване инфраструктурата на телекомуникациите

Изграждането на цифрова централа ще подобри селищното и междуселищното телефонно обслужване.

Мярка 6. Строителство на газопровод Ихтиман -Костенец-Долна баня и изграждане на газоразпределителна мрежа в община Долна баня

В съответствие с Плана за развитие на Югозападния Район за Планиране изграждането на «индустриални зони» задължително трябва да включва осигуряване на газоснабдяване за производствени нужди на инвеститорите. Във връзка с необходимостта от изграждане на нови газоразпределителни мрежи са обособени 8 национални региона за целенасочени инвестиции на територията на България, като Регион “Струма”, с център град Дупница, обхваща територията на следните общини:

1. Благоевград, Кресна, Петрич, Сандански, Симитли и Струмяни – в Благоевградска област.
2. Бобовдол, Бобошево, Дупница, Кочериново, Кюстендил, Невестино, Сапарева баня – в Кюстендилска област.

3. Костенец, Долна баня и Самоков – в Софийска област.

На тази основа е целесъобразно да бъдат продължени усилията на Община Долна баня по постигането на необходимите договорености, по проектирането и строителството на газопровод Ихтиман-Костенец-Долна баня и по изграждането на модерна газоразпределителна мрежа в община Долна баня.

Мярка 7. Проектиране и изграждане на улично осветление с енерго-спестяващи лампи /съгласно приетата стратегия за енергийна ефективност/

Реконструкцията и модернизацията на уличните осветителни тела ще доведе до значително намаляване на разхода на електроенергия. Реконструкцията и модернизацията на уличното осветление е осъществена по две основни направления:

- замяна на неикономичните живачни лампи с високо налягане, характеризиращи се с много нисък коефициент на полезно действие, с компактни луминисцентни лампи, отличаващи се с голям светлинен добив и продължителен експлоатационен период.
- монтаж на автоматични управляващи устройства, с помощта на които се оптимизират продължителността и времето на осветяване.

В резултат на реконструкцията старите осветителни тела, окомплектовани с живачни лампи с единична мощност 125 и 250W, са заменени с осветителни тела, окомплектовани с компактни луминисцентни лампи тип PL с единична мощност между 36 и 55W. Мярката е частично изпълнена, но предстои доизграждане на улично осветление по цялата улична мрежа и в парковете.

Специфична цел 2.

<u>Повишаване на заетостта и на качеството на образованието в общината</u>

Мярка1 Подобряване качеството на образованието и разкриване на профифилирани паралелки

- <u>Подобряване на материалната база в общинското образование</u>

Добрата материална база е необходимо условие за нормалното протичане на учебния процес и затова Общината заедно с учебните заведения трябва да спомогнат за изграждане на компютърни зали, за оборудване на специализираните кабинети с необходимите уреди и инструменти, за оборудване на здравните кабинети в учебните заведения - съобразно изискванията. Осигуряването на учебни помагала и добре уредените кабинети ще способстват за повишаване на интереса на децата към учебния процес.

-основен ремонт покрива и фасадата на училищната сграда и на част от училищния стол в СОУ и ДОВДЛРГ

-подмяна дограма и подови настилки

-ремонт и оборудване на кабинети по труд и техника

-снабдяване с ученически маси , столове , чинове , дъски и съвременни ученико-технически пособия в СОУ,ПГ и ОДЗ

-изграждане на стабилна ограда на ОДЗ, СОУ и ДОВДЛРГ

-изграждане на допълнителен физкултурен салон в СОУ и ПГ

-саниране на сграда и подмяна на дограма на ОДЗ ,ПГ , ДОВДЛРГ и СОУ

-подобряване състоянието игралните площадки в СОУ и ДОВДЛРГ

-снабдяване с компютри

-изграждане на площадки за безопастност за движение

-подмяна на дървообработващите и шевните машини в ПГ

-изграждане на втори етаж на крило на основната сграда на ПГ

Подобряване качеството на образованието чрез:

-повишаване ефективността на учителския труд, на ролята и и авторитета на учителя чрез създаване на система за повишаване професионалната квалификация и атестация на резултатите в учебния процес

-постигане на 100% обхват на подлежащите на допълнително обучение деца и интегриране на децата със специални потребности и тези от малцинствените групи

-осигуряване на грижа за живота и здравето на децата и учениците чрез: осигуряване :осигуряване на охрана на учебните заведения, осигуряване на здравословна жизнена среда, оборудване на здравните кабинети, превенция на противоправните деяния на учениците и защита правата и интересите на децата

-насърчаване развитието на ученическите и младежки органи на самоуправление

- Увеличаване на броя на профилираните паралелки.

Съвременните условия изискват гъвкава и приспособяваща се учебна политика. За да бъде ефективно обучението в общинското образование, училищата трябва да се ориентират към разкриване на профилирани паралелки – особено в областта на туризма. Тази мярка е насочена към стремежа на училищните ръководства да привлекат ученици и от други населени места, както и да запазят учениците, напускащи след завършване на основно образование.

Мярка 2. Организиране разкриването на филиал на висше учебно заведение. Община Долна баня усилено работи за разкриване на филиал на Висше учебно заведение в града, като целта е да се подготвят висококвалифицирани

специалисти за нуждите на туризма. Разкриването на подобно заведение ще има благоприятно влияние за намаляване на миграцията на млади хора от общината към София и Пловдив.

Специфична цел 3.

<u>Осигуряване на условия за съвременно здравно обслужване на населението.</u>

Грижата за човешкото здраве и стремежа за удължаване на продължителността на живота е движещ механизъм за всяко общество. Една от основните цели в работата на Общинска администрация Долна баня е свързана с подобряване качеството на предлаганите медицински услуги. Това включва възстановяване на кабинета за спешна помощ, оборудване на медицинските кабинети с необходимата медицинска техника, както и подобряване на остарялата материална база. Доброто ниво на медицинско обслужвани е необходимо условие за развитие на туризма. Наличието на минерални извори на територията на Долна баня дава широки възможности за развитие на балнеоложки туризъм. За тази цел усилията трябва да бъдат насочени не само към привличане на подходящи медицински кадри, но и към привличане на инвеститори, които да изградят модерна лечебно-балнеоложка база, предлагаща високо ниво на медицинско обслужване.

Мярка 1. Създаване на спешен кабинет

Мярката е насочена към подобряване на здравното обслужване на населението.

Специфична цел 4

Създаване на условия за интеграция на инвалиди .

М1.Разработване и реализация на програма, включваща конкретни мерки и цели за подпомагане достъпа на инвалиди до обществени места и предоставяне на социални услуги.

Специфична цел 5.

<u>Изграждане на среда за спорт и отдих</u>

Мярка 1. Изграждане на спортни съоръжения

Спортът спомага за физическото укрепване на децата, за придобиването на спортни навици и спомага за укрепване на здравния статус не само на децата, но и на възрастните. Община Долна баня разполага с 9 басейна - два от тях се намират в курорта и 7 в града. Преобладаващата част от тях обаче се нуждаят от значителна модернизация. Разработването и приемането на Общинска програма за управление на спортните съоръжения ще позволи целенасоченото им използване за целите на физическото възпитание и за повишаване на туристическата атрактивност на общината.

Мярка 2. Възстановяване и поддържане на общинските паркове

Наличието на зелени площи и паркове ще има положително влияние върху физическото развитие на децата, приучаването им и създаването на навици, свързани с опазване и съхраняване на природната среда Създаването на зелени

площи ще допринесе и за създаване на по-привлекателен вид на общината за местното население и за туристите.

Мярка 3. Изграждане на детски площадки

В общината няма добре изградени и технически обезопасени детски площадки.Изграждането на детски площадки ще спомогне за физическото укрепване на децата, създаването на спортни навици.

Мярка 4. Изграждане на голф комплекс, включващ голф игрище и различни атракции

Реализирането на проекта ще допринесе за привличането на голям брой туристи, създаване на работни места за местното население.
През 2004г беше създадено търговско дружество с участие на общината за изграждане на голф комплекс.Процесът на изграждане се планира да започне до края на 2005г, като в близост до игрището се предвижда изграждане на къщички за отдих, на горски площи за лов.

Мярка 5. Изграждане на кабинкова въжена линия Долна баня-Белмекен – Ибър и на съвременен ски курорт в курортна зона Долна баня

Изграждане на мащабно съоръжение от този вид ще допринесе за привличане на повече туристи, за увеличаване на туристическата привлекателност на общината целогодишно. Това ще доведе до увеличаване на приходите от туристически такси, увеличаване на приходи в търговските обекти и хотелите.

Специфична цел 6.

Повишаване капацитета на местната администрация и подобряване качеството на предоставените административни услуги за бизнеса и гражданите.

В рамките на тази цел се цели изграждане на капацитет за подобряване на предоставените услуги от страна на администрацията, за подобряване на административното обслужване на едно гише и осигуряване на възможността за предоставяне на административни услуги по електронен път.

Мярка 1. Въвеждане съвременни информационни и комуникационни технологии.

Мярката е свързана към подобряване услугите, предлагани от БТК и по-точно към изграждане на цифрова централа.Сериозни усилия трябва да се насочат и към подобряване качеството и достъпа до Интернет.

Мярка 2. Обучение на различни специалисти от администрацията

Ежегодно различни специалисти от Общинска администрация посещават квалификационни курсове и семинари. Основната цел е да се въвеждат нови технологии, методи за улеснение при ежедневната работа, да се постигне добро познаване и боравене с нормативната база.

Мярка 3. Въвеждане на система за Управление на качеството по международния стандарт ISO 9001:2000 в община Долна баня

Специфична цел 7.

<u>Привличане и повишаване заинтересоваността на местните граждански и неправителствени организации за участие в процеса на управление.</u>

Местната власт трябва да насочи усилия и към осъществяване на партньорства с НПО и с частни предприемачи. Голяма част от тях изразяват желание за невмешателство, както и недоверие към ръководството на Общината. Основен приоритет трябва да бъде популяризиране на публично-частите парньорства и на възможностите, които дават европейските фондове за подпомагане на развитието на малките и средни предприятия.

Мярка 1. Осигуряване на прозрачност и достъпност в работата на администрацията

При работата си местната власт трябва да се стреми до осигуряване на публичен достъпи информация за населението.За тази цел голяма част от решенията и разпоредбите, изготвяните планове и програми трябва да бъдат публикувани в местната преса, в Интернет- страница. По този начин хората биха могли да участват по-активно в местното самоуправление и да изградят чувство за обществена полезност .

Мярка 2. Оказване на техническа помощ за местните НПО

В общината има създадени НПО, като в по-голямата си част те не осъществяват активна дейност.

Работата на общинска администрация трябва да бъде насочена към оказване на техническа помощ - предоставяне на необходими информационни и правни консултации, на информация за възможностите за кандидатстване по програми, финансирани от различни фондове и програми.

Приоритет 2.

ИЗГРАЖДАНЕ НА УСТОЙЧИВА ИКОНОМИЧЕСКА БАЗА НА ОСНОВА НА МЕСТНИ ТРАДИЦИИ И РЕСУРСИ

Специфична цел 1.

<u>Повишаване качеството на човешките ресурси</u>

Високо квалифицираните кадри са необходимо условие за успешното развитие на обществото. Идеята за икономика, основана на знанието е включена като водещ приоритет в Националната стратегия за регионално развитие. Необходимостта от повишаване образователния статус на населението налага предприемане на редица мерки като провеждане на квалификационни и преквалификационни курсове от страна на Общината, Бюрото по труда и работодателите. Множество усилия трябва да бъдат

насочени и към ограмотяване на малцинствената група на българите от ромски произход. В по-голямата си част те са изцяло неграмотни, което ги прави неконкурентоспособни за пазара на труда.Сред работодателите няма практика за провеждане на необходимите обучения, голяма част от специалистите не са запознати с новите технологии и не умеят да си служат с тях. Ето защо трябва да се разшири практиката за провеждане на обучителни програми, срещи, семинари между специалисти от високотехнологични предприятия, фирми и местния бизнес.

Мярка 1. Субсидирана заетост

Мярката е насочена към достъпност и ефективно използване на програми за наемане на ниско и висококвалифицирана свободна работна ръка от страна на работодателите или различните институции.Мярката е насочена към рисковите групи-българи от ромски произход, социално слаби, инвалиди, младежи които са трайно регистрирани на пазара на труда.

Мярка 2. Обучение, квалификация и преквалификация на работната сила в общината

С цел улесняване при намирането на работа общината в партньорство с РУСО Самоков-филиал Долна баня трябва да се създаде практика на ежемесечно провеждане на различни квалификационни курсове. През изминалата година се проведоха квалификационни курсове за пчелари, дърводелци, монтьори, готвачи , сервитьори с владеене на първоначално ниво на английски език и компютърна грамотност. Мярката трябва да се насочи към осигуряване на достъпност за повече безработни, като важно условие е след преминаване на курса да се осигури работа за курсистите.

Мярка 3. Квалификация в областта на туризма

Това ще доведе до създаване на специалисти, обслужващи туризма, като ще има благоприятно влияние за намаляване на безработицата и ще се постигне създаване на конкурентноспособни кадри за пазара на труда.

Специфична цел 2.

<u>Привличане на външни инвестиции за местно икономическо развитие, насърчаване създаването на МСП, допълващи и обслужващи туристическия сектор.</u>

В страната тече процес на децентрализация, в общинските бюджети е все по-малък дела на приходите от републиканския бюджет. Затова развитието на Долна баня и в частност на общинската икономика трябва да се стимулират от усилено привличане на външни инвестиции, които да дадат необходимия икономически тласък за развитие на региона. Едновременно с това трябва да се постигне синхрон с местната бизнес среда, като голяма част от малките и средни предприятия се насочат към производството на стоки и услуги, обслужващи туристическия бранш. Развитието на туризма е свързано с както с предлагане на различни атракции, така и с осигуряване на услуги, обслужващи този бранш.

Мярка 1.Изграждане на индустриална зона

Общинското ръководство има намерение да обособи индустриална зона, в която да бъдат концентрирани различните инвеститори. Изграждането на такава зона не бива да противоречи, а по-скоро трябва икономически да спомага за развитието на туризма. Много важно в тази връзка е да не се нарушават нормите за екологично чисти земя, въздух и почви. В основата на мярката е да се изгради баланс между развитието на туризма и развитието на леката и хранително-вкусовата индустрия в района.

Мярка 2. Изграждане на довеждаща инфраструктура

Развитието на индустриална зона и привличането на инвеститори е последващ етап на изграждането на инфраструктура в границите на тази зона. С цел насърчаване на местното предприемачество общината трябва да изгради техническата инфраструктура във всички направления - водоснабдителна, транспортна, телекомуникационна, електрификационна. Тази мярка е необходимо условие за изграждане и развитие на местната индустрия.

Специфична цел 3.

Развитие на туризма чрез разработване на туристически продукти на основата на минерални води, природо-климатичните условия,културно-историческите дадености и на близостта до курорта Боровец

Мярка 1. Инвестиции в балнеолечението

Мярката е насочена към привличане на инвестиции за изграждане на модерен балнеологичен център, който да предлага добро обслужване, високо квалифицирани медицински кадри , необходимата медицинска техника. Това ще доведе до икономически най-изгодното използване на минералната вода с температура 62◦ при температура 23◦ на въздуха.

Мярка 2. Подобряване на материалната база в планината

През 2005г стартира проект, финансиран по програма”Фар” “Изграждане на екозона за отдих и туризъм”. Проектът предвижда реконструкция на двете хижи, подобряване на легловата база.

Мярка 3. Развитие на курорт Долна баня

От средата на деведесетте години насам в курорт Долна баня няма реализирани инвестиции, като изключение са модернизацията на две от бившите почивни станции - хотел”Природа” и станцията на МВР “Секвоя”. Практически курортът разполага със съхранена природа, но особено в инфраструктурно отношение трябва да се предприемат редица мерки за

своевременно модернизиране на съоръженията и превръщане на зоната в един от ключовите центрове за развитие на туризма в общината, а именно:

- подобряване качеството и количеството на водоснабдяването
- изграждане на канализационна мрежа
- подобряване на транспортния достъп
- изграждане на конкурентна туристическа база

Едва след успешното осъществяване на набелязаните дейности курорт Долна баня би могъл да работи ефективно и да е привлекателно място за отдих и туризъм.

Мярка 4. Разнообразяване на предлаганите атракции

Проектът "Екозона за отдих и туризъм" Долна баня предвижда предлагане на определени атракции като училище в планината , където децата да се запознаят отблизо с природата, обучение на аниматори, предоставяне на възможности за фотосафари , за каране на велосипед в планината и други подобни.

Специфична цел 4.

<u>Увеличаване дела на произведената селскостопанска екологично чиста продукция</u>

Мярка 1. Увеличаване на площите, заети с ягодови и малинови насаждения и подходящи за сертифициране като екологично чисто биологично земеделско производство.

Ягодовите и малиновите насаждения са характерните култури, засаждани от местните производители. Тяхното предназначението е не само за домашна консумация, но и за продажба на близките пазари. Наблюдава се хаотичност при засаждането, малки по размер площи на отделните стопанства, а цялостната обработка като цяло е с ръчен труд. Общината трябва да подпомогне отделните стопани за увеличаване на заетите площи, за закупуване на техника за по-ефективно производство чрез информиране за възможностите за финансиране , за облекчаване на някои от местните данъци за земеделските производители и най-вече за сертифициране на ягодоплодните насаждения като екологично чисто биологично земеделско производство. Само на тази основа може да се очаква трайно повишаване на изкупните цени на този вид земеделска продукция в общината.

Специфична цел 5.

<u>Насърчаване производството на селско стопанска продукция чрез създаване на условия за и механизми за неговата реализация.</u>

Мярка 1. Изграждане на общински пазар за произведената селскостопанска продукция.

Мярката е насочена към създаване на борса, представляваща атрактивен централизиран пазар за селскостопански стоки, където да бъде регламентиран процеса за продажба и изкупуване на произведената продукция. Това до голяма степен ще улесни производителите в пласирането на произведената продукция, ще доведе до конкурентност и до премахване на изкуственото занижаване на изкупните цени. От друга страна този пазар за селскостопански стоки ще се превърне в естествена атракция за туристите. Проектът е актуализиран.

Мярка 2. Създаване на сдружения на производителите

Създаване на сдружение на производителите би спомогнало за :

-налагане на минимална изкупна цена от страна на производителите

-защита на интересите на отделния производител

-партньорство и обмяна на опит с други подобни сдружения

-възможност за кандидатстване за отпускане на финансова помощ от страна на различни асоциации, фондове

Мярка 3. Регистриране на запазена марка за произход "Произведено в Долна баня"

В основата на мярката е идеята е популяризиране на марка с името на общината,като тази марка трябва да бъде гарант за екологично чиста и високо качествена произведена продукция.Със създаването на подобна мярка ще се премахне злоупотребата на производители или търговци от други населени места с името на Долна баня, както и ще спомогне за повишеното търсена на местната продукция.

Приоритет 3
СЪХРАНЯВАНЕ НА ПРИРОДНАТА СРЕДА И ПОВИШАВАНЕ НА ТУРИСТИЧЕСКАТА ПРИВЛЕКА-ТЕЛНОСТ НА ОБЩИНАТА

Добре запазената , екологично чиста природа е водещо изискване за създаване на благоприятна среда за развитие на отдих и туризъм . Създаването на имидж на общината като място с добре запазена и екологично чиста природа е сред основните цели в работата на общинска администрация.

Специфична цел 1.
<u>Подобряване чистотата в Долна баня.</u>

Грижата за опазване на чистотата на Долна баня е сред основните приоритети в работата на Общината. Основните акценти трябва да бъдат насочени към премахване на нерегламентираните сметища, масовото изхвърляне на опасни отпадъци на непозволени места, грижата за чистотата на уличната мрежа. Съществена част в процеса на опазване на чистотата е

формиране на екологична култура чрез провеждане на кампании, популяризиращи темата за екологията и акцентиращи върху необходимостта от създаване на екологично чиста среда за живот.

Мярка 1. Премахване на нерегламентираните сметища

Премахването на масовото изхвърляне на отпадъци на непозволени места ще спомогне за превръщането на общината в чисто място за отдих и живот.Изхвърлянето на отпадъци на нерегламентирани места крие опасности от зарази, замърсяване на водите и почвите, трябва да се обърне внимание и на грижата за децата , които често пъти играят в близост до тези сметища. За премахването на тези сметища е необходимо налагане на имуществени санкции от страна на общината за нарушителите, поставяне на съдове за събиране на смет на повече места , както и повишаване качеството на обслужването при извозване на събраните отпадъци.

Рекултивирането на съществуващото сметище следва да включва:

-възстановяване първоначалните размери на сметището

-бетоново ограничаване на сметището

Мярка 2. Изграждане на завод за преработка на отпадъци

Реализацията на проекта ще допринесе за повишаване на екологичната привлекателност на общината, опазване и съхраниние чистотата на околната среда, привеждане на община Долна баня с изискванията на Европейските екологични стандарти. В същото време ще се реши не малкия проблем с премахване на старото сметище.

Мярка 3. Повишаване на екологичната култура

За да бъде община Долна баня екологично чиста местните обитатели трябва ясно да осъзнават необходимостта от полагане на грижи за чистотата на града.В тази връзка от голямо значение е създаване на екологична култура още от най-малките-в детската градина , училищата. За тази цел биха могли да се организират разнообразни форми на обучения в клас и извън класни форми , при които децата да се учат да ценят и пазят природата, да се грижат за чистотата на средата, в която живеят.

Мярка 4. Локализиране отглеждането на животни в определени за целта ферми.

На този етап животните се отглеждат предимно в стопански сгради в непосредствена близост до жилищните площи .Условията , при които се отглеждат животните са не отговарящи на санитаро-хигиенните изисквания , произведената продукция не се изследва за качество.Преминаването на животни през централната градска част, както и през отделните улици често пъти причинява затруднения за преминаващите превозни средства. Създаването на подобни ферми би спомогнало за централизиране на производството, създаване на материална база, отговаряща на необходимите условия.

Специфична цел 2.

<u>Опазване на водните и горски ресурси на общината</u>

Горският фонд заема около 50% от територията на общината, като в последно време се наблюдава масово изсичане на горите.По-голямата част от населението използват дървата за огрев, а друга - за добиване на дървесина или продажба. Масовото изсичане на горите води до ерозия на почвата и свлачища , засъхване на някои от по-малки водоизточници. Водните , както и горските ресурси са неизчерпаем природен ресурс, но тяхното правилно и целесъобразно използване за от съществено значение за добиването им в бъдеще време.

Мярка 1.Залесяване.

Община Долна баня е в процес на кандидатстване по САПАРД за отпускане на бъзвъзмездна помощ за залесяване с бързорастящи дървесни видове. Проектът е във фаза идеен.

Мярка 2. Управление на общинския горски фонд

Разработването и приемането на Общинска програма за управление на общинския горски фонд ще позволи целенасоченото използване на горските ресурси и повишаване на туристическата атрактивност на общината.

Специфична цел 3.

<u>Намаляване на разходите за електропотребление чрез използване на природоопазващи технологии.</u>

Съгласно приетата Програма за енергийна ефективност Общинското ръководство е приело редица мерки, свързани с използване на алтернативни технологии:

-внедряване на модерни отоплителни системи на биомаса

-внедряване на соларни термични инсталации

Мярка 1. Термоизолации - съгласно приетата стратегия за енергийна ефективност общината предвижда предприемане на мерки,които да доведат до намаляване на разходите за отопление-саниране на обществените сгради, училищата

М1. Термоизолации

ОДЗ -подмяна и уплътнение на дограма.

Финансиране - според приетата Общинска програма за енергийна ефективност възможностите за финансиране са обединени в четири основни групи: собствени средства, средства от национални източници, международно финансиране, финасиране от тета страна /фирми за енергоефективни услуги/ и търговия със „зелени сертификати”

ПГ "Христо Ботев" – предпроектно проучване, монтаж на термостатни вентили, присъединяване газоразпределителна мрежа.

Финансиране - според приетата Общинска програма за енергийна

ефективност възможностите за финансиране са обединени в четири основни групи: собствени средства, средства от национални източници, международно финансиране, финасиране от тета страна /фирми за енергоефективни услуги/ и търговия със „зелени сертификати”

ДОВДЛРГ - предпроектно проучване, монтаж за соларна термична инсталация, монтаж на термостатни вентили, присъединяване към газоразпределителната мрежа.

Финансиране - според приетата Общинска програма за енергийна ефективност възможностите за финансиране са обединени в четири основни групи: собствени средства, средства от национални източници, международно финансиране, финасиране от тета страна /фирми за енергоефективни услуги/ и търговия със „зелени сертификати”.

ОДЗ - предпроектно проучване, монтаж на соларна термична инсталация, монтаж на термостатни вентили, енергоспестяващо външно и вътрешно осветление.

Финансиране - според приетата Общинска програма за енергийна ефективност възможностите за финансиране са обединени в четири основни групи: собствени средства, средства от национални източници, международно финансиране, финасиране от тета страна /фирми за енергоефективни услуги/ и търговия със „зелени сертификати”.

ОНЧ - предпроектно проучване, монтаж на соларна термична инсталация, монтаж на термостатни вентили, енергоспестяващо външно и вътрешно осветление.

Финансиране - според приетата Общинска програма за енергийна ефективност възможностите за финансиране са обединени в четири основни групи: собствени средства, средства от национални източници, международно финансиране, финасиране от тета страна /фирми за енергоефективни услуги/ и търговия със „зелени сертификати”.

Мярка 2.Използване на алтернативни енергийни източници

/съгласно Програма за енергийна ефективност/

- внедряване на слънчеви системи за подгряване на битова гореща вода в детската градина
- внедряване на високотехнологични отоплителни системи на местни ВЕИ –котли на дървесни брикети, стърготини или пелети с автоматично горивоподаване и регулиране на горивния процес.

Изграждане на геотермална централа

Свързване на СОУ към геотермална централа.

Финансиране - според приетата Общинска програма за енергийна ефективност възможностите за финансиране са обединени в четири основни групи: собствени средства, средства от национални източници, международно финансиране, финансиране от трета страна /фирми за енергоефективни

услуги/ и търговия със „зелени сертификати”.

Свързване на ОДЗ към геотермална централа.

Финансиране - според приетата Общинска програма за енергийна ефективност възможностите за финансиране са обединени в четири основни групи: собствени средства, средства от национални източници, международно финансиране, финасиране от трета страна /фирми за енергоефективни услуги/ и търговия със „зелени сертификати”.

Свързване на ОНЧ към геотермална централа.

Финансиране - според приетата Общинска програма за енергийна ефективност възможностите за финансиране са обединени в четири основни групи: собствени средства, средства от национални източници, международно финансиране, финасиране от трета страна /фирми за енергоефективни услуги/ и търговия със „зелени сертификати”.

Свързване на други потребители към геотермална централа.

Финансиране - според приетата Общинска програма за енергийна ефективност възможностите за финансиране са обединени в четири основни групи: собствени средства, средства от национални източници, международно финансиране, финасиране от трета страна /фирми за енергоефективни услуги/ и търговия със „зелени сертификати”

Мярка 3. Изграждане на мини ВЕЦ

Изграждане на мини ВЕЦ на язовир "Марица".

Финансиране - според приетата Общинска програма за енергийна ефективност ,възможностите за финансиране са обединени в четири основни групи: собствени средства, средства от национални източници, международно финансиране, финасиране от трета страна /фирми за енергоефективни услуги/ и търговия със „зелени сертификати”.

Изграждане на мини ВЕЦ на питеен водопровод Радуил - Ихтиман.

Финансиране - според приетата Общинска програма за енергийна възможностите за финансиране са обединени в четири основни групи: собствени средства, средства от национални източници, международно финансиране, финасиране от трета страна /фирми за енергоефективни услуги/ и търговия със „зелени сертификати”.

Специфична цел 4.

<u>Установяване на традиции за ежегодно провеждане на Екофестивал</u>

Мярка 1.Традиция в провеждане на екофестивал”Зелена вълна -21 век”

Осъществяването на тази мярка ще има благоприятен ефект за популяризирането на общината като туристическа дестинация.,ще се създаде възможност за развитие на определен вид нишов туризъм.

4. ОРГАНИЗАЦИЯ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ДОЛНА БАНЯ

Пряка отговорност за изпълнението на общинския план за развитие на община Долна баня за периода 2007/2013г ще носи кметът на общината, съгласно разпоредбите на Закона за регионалното развитие/чл.27/. Той може да делегира на своите заместници да отговарят за изпълнението на отделни задачи по плана, които са в съответния им ресор.

По решение на Кмета , одобрено от Общинския съвет , може да се създаде Обща координационна Група и Тематични групи по отделните сектори за изпълнение на дейностите по плана.Ролята на тематичните групи ще бъде да съдействат и подпомагат подготовката и осъществяването на изпълниението на дейностите, включително чрез осигуряване на информация, консултации, привличане на подходящи партньори, съвместно разработване на проекти и тяхното управление.

Изпълнението на плана ще се осъществява чрез годишни програми за реализация.В тях ще се конкретизират мерки и дейности , които са предвидени за изпълнение в съответната година , имат проектна готовност и са финансово обезпечени или са с голяма вероятност да получат финансиране от различни източници. В годишните програми за реализация трябва да намерят място дейностите , за които са разчетени средства по общинския бюджет за съответната година, предвидени са средства от държавния бюджет , одобрени са или се очакват средства по поректи на национални и международни програми , има ясна индикация и декларирани намерения за инвестиции от страна на частния бизнес и държавните фирми.

***Система и процедури за наблюдение /мониторинг/ и оценка на изпълнението на ОПР /вкл. индикатори за наблюдение на изпълнението/. Процедури за актуализация на ОПР.**

***Мониторинг и оценка на изпълнението /вкл. индикатори за наблюдение/.**

Разработването и прилагането на ясни процедури за наблюдение върху изпълнението на плана е от изключително важно значение за получаване на точна и навременна представа за това дали се постигат заложените цели и приоритети на развитието, за откриване на пропуски, трудности и спънки в реализацията на отделна дейност или комплекс от дейности, за настъпили сериозни промени в средата и обстоятелствата, налагащи коригиращи действия.

Контролът върху изпълнението на общинския план ще се осъществява от Кмета и Общинския съвет. С оглед постигане на оптимален ефект и оперативност в процеса на мониторинг и оценка на изпълнението ще се създаде Мониторингова

група, в която ще бъдат включени общински съветници, представители на Общинската администрация и представители на другите институции – неправителствения сектор, бизнеса. Броят и съставът на Мониторинговата група се одобрява с решение на Общинския съвет. Ролята на тази група е да следи изпълнението на общинския план за развитие, да дава насоки и препоръки за корекции в действията на групите за изпълнение, да изготвя и представя на Общинския съвет и Кмета годишни доклади с оценка за изпълнението на плана за развитие. В докладите следва да бъде отразено: кои от поставените задачи за съответния период са изпълнени и кои не са; степента на достигане на заложените индикатори; причини за пълно или частично неизпълнение на отделни или комплекс от дейности; настъпили промени и необходимост от преориентация към други дейности, мерки и цели. Окончателни доклади за изпълнението на плана в края на всяка година и заключителен доклад за целия период се изготвя от Кмета на общината, като докладите се внасят за одобрение от Общинския съвет.
При оценката на изпълнението ще се наблюдават няколко групи основни индикатори, разпределени по сектори както следва:

*__Критерии и индикатори за наблюдение и оценка на устойчивото развитие__

Главните критерии за отчитане на резултатите в движението към устойчиво развитие са:
броят на учащите се в общото население на общината и интензивността на културния живот в общината.
нетни приходи от продажби
разходи за ДМА
заети площи с култури и средни добиви
размер на обработваемата земя и пустеещи земи
брой животни и средна продуктивност
брой туристи
брой превозени пътници по видове транспорт
обем на строителството
обем на външните инвестиции
обем привлечени средства от външни програми и проекти

За социалната сфера:

брой на населението
основни демографски характеристики /брачност, раждаемост, смъртност, механичен и естествен прираст/
брой заети и безработни лица и коефициенти на заетост и безработица
обхванати лица от програми за заетост
обхванати лица от социалните услуги
средна работна заплата и среден доход на домакинство
брой деца в детски градини и ученици в училищата

усвоени средства за изграждане и ремонт на социалната инфраструктура
усвоени средства за закупуване на ново оборудване и обзавеждане
усвоени средства за културни и спортни инициативи

За инфраструктурата:

брой или км. изградени/ремонтирани/подменени елементи на пътната инфраструктура /пътища, улици, пътни съоръжения и др./
брой или км. изградени/ремонтирани/подменени елементи на енергийната инфраструктура /подстанции, трафопостове, мрежи и др./
брой или км. изградени/ремонтирани/подменени обекти на водостопанската инфраструктура /водоеми, водопроводи, мрежи, канализации, хидромелиоративни съоръжения/
брой или км. изградени/ремонтирани/подменени елементи на съобщителната инфраструктура /централи, клетки, кабелни мрежи, станции и др./
площ санирани жилища

За околната среда:

брой/площ нерегламентирани сметища
новосъздадени или благустроени зелени площи

Този кръг от индикатори може да бъде обогатен и с други социално-икономически показатели, характеризиращи специфичните и общи ефекти и въздействия от прилагането на предвидените програми в плана за действие, като процентът за положителен ръст за всеки отделен индикатор ще се актуализира ежегодно.

Предвижда се периодично наблюдение на общите данни за състоянието на общината и ежегодно отчитане на показателите по избраните измерители за развитието. Предвижда се ежегодна актуализация на входящата информация, извършвани от разширения екип "специалисти - общинско ръководство". Отчитането на благоприятни промени ще става на базата на официалната статистическа информация.

В съответствие с разбирането, че Стратегията за устойчиво развитие трябва да се разглежда като отворен, гъвкав и подлежащ на развитие документ, се предвижда периодичен годишен преглед и контрол на изпълнението на мерките и конкретните действия, залегнали в стратегията, както и критичен преглед с оглед актуализирането й в съответствие с променящите се условия.

Съществен елемент от мониторинга и преценката за това доколко и как е изпълнен общинският план за развитие, ще бъде предвидената по закон междинна оценка на изпълнението, която ще се направи след изтичане на третата година на плановия период, т. е. в началото на 2010 година

ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА

1.Национална стратегия за регионално развитие за периода 2005 г. 2015г. обнародвана 2005г

2.Общинска стратегия за развитие на община Долна баня за периода 2000/2006г-изготвена с Консултантското съдействие на експертен екип на ”Булекопроекти” ООД, София - официален консултант по Инвестиционни и Регионални проекти на Българската Стопанска камара с Ръководител ст.н.с. Марин Тодоров, доктор на икономическите науки

3. Статистически сборник „Област София -2004г” изд.Статпринт ЕООД 2005г. ,отговорен редактор Таня Тошева ,автори Н.Белберова, Ц.Попова, Св.Жечева, А.Балабанова, Св.Велинова, Е.Маркова

4. Данни от статистически институт –София /справки ,получени по Интернет/

5. Актуализация на Общинска програма за управление на отпадъците за периода 2001г.-2010г.;Дата на приемане на Общинската програма за управление на отпадъците с период на действие 1999г.-2010г. от ОбС: 03.11.98г

6. Анкети проследяващи младежките настроения /пуснати сред ученици от горен курс на СОУ”Неофит Рилски” град Долна баня

7.Анкети относно състоянието на частния бизнес/пуснати сред местни предприемачи/

8.Общинска програма за енергийна ефективност –Анализ на потреблението на електроенергия и горива и на енергийната ефективност през периода 2001г.-2003г., Енергиен потенциал на местните възобновяеми енергийни ресурси, Общинска програма за енергийна ефективност и за устойчиво използване на възобновяемите енергийни ресурси през 2005-2007г.

9.Общо европейска стратегия за биологичното развитие от 1995г.

10.План за управление на Нционален парк “Рила

11.Закон за регионално развитие

12.Закон за местната администрация и местното самоуправление

ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение№1

Население в община Долна баня

Година	Общ брой	Жени	Мъже
1999	4759	2424	2338
2000	4764	2435	2329
2001	4746	2434	2312
2002	4779	2459	2320
2003	4736	2436	2300

Брой живородени деца

Година	1999	2000	2001	2002	2003
Брой живородени деца	43	48	55	58	55
Раждаемост на 1000 човека от населението	9.0	10.1	11.5	12.14	11.6

Смъртност

Година	1999	2000	2001	2002	2003
Брой умрели	60	53	67	57	73

Смъртност на 1000 човека от населението	12.6	11.1	14.1	11.9	15.3

Естествен и механичен прираст

Година	1999	2000	2001	2002	2003
Брой	-17	-5	-12	1	-18
на 1000 човека от населението	-3.6	-1.1	-2.5	0.2	-3.8
Механичен прираст	-11	10	3	-13	-25

Приложение №2

Ученици СОУ “Неофит Рилски”

Година	Брой завършили ученици	
	Основно образование	Средно образование
1999	31	-
2000	45	39
2001	44	18
2002	44	-
2003	49	-
2004	52	15

Ученици ПГ”Христо Ботев”

Година	Брой завършили ученици средно образование
1999	24
2000	25
2001	47
2002	7
2003	32

2004	19

Деца в ОДЗ”Юрий Гагарин” към момента

Брой деца общо	133
По групи	I - 22 II-26 III-22 IV-25 ПДГ- 18 Ясла-18
Брой обхванати деца в подготвителни групи	Целодневна 25 Полудневна 20

Приложение №3

Средства за подслон през 2003г

Средства за подслон	2
Легла	99
Легла-денонощия	36135
Реализирани нощувки	Общо 2603 В т.ч. чужденци 225
Пренощували лица	Общо 1373 В т.ч. чужденци 132

Заетост в туристическия бранш

Община Долна баня	Брой легла 2005	Брой места за хранене	Брой заети /персонал/ 2005г	Очакван брой заети /персонал/ 2005г 2006г

Мотел Долна баня	27	70	25	27
Хотел Природа	26	60	10	20
Станция МВР	-	-	-	-
БГА Балкан	-	-	-	-
ТД “Ибър”	70	40	1	3